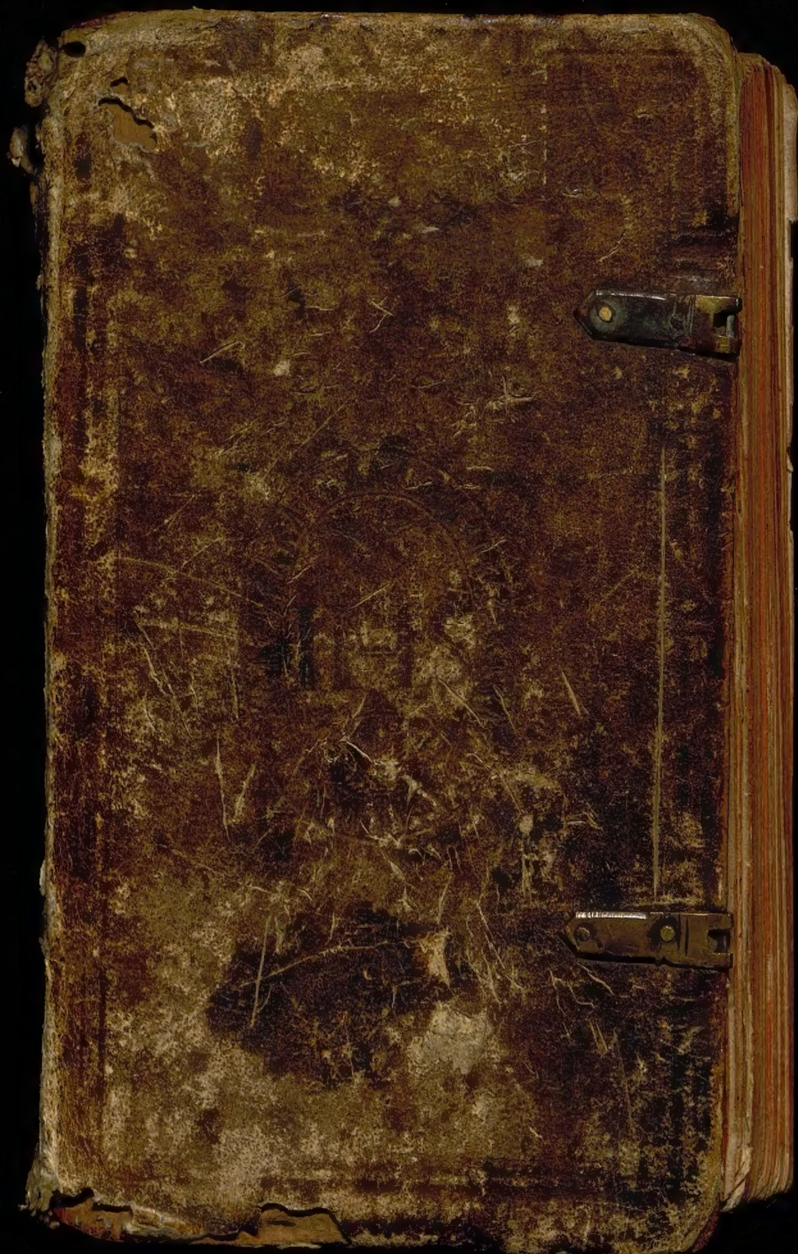

Allemand

Dominus

goret ... w byly/iak orz ... grac

Ioannis
Valentini
Mey modly ... [illegible]
Andreae
Liber ~~Nicolai~~ Brodowskij
secunda classis gram
matices A. D. 1616
Valentinus [illegible]

Andreas. B

Andreas. Brodowski

Andr[redacted]ski

Andreas Brodow[illegible]

Andreas 20f

Jesus Christus

Jesus

Joannes

Joannes Joannes

Ave Maria

M. Jacobi
Vitilli

Joa

IACOBI GRETSERI
SOCIETATIS IESV

INSTITVTIONVM LINGVÆ GRÆCÆ.

Liber Tertius.

DE SYLLABARVM
DIMENSIONE.

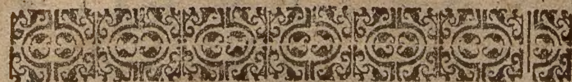
PRO SCHOLA RHETORICES.

Editio Sexta.

ACCESSIT DISSERTATIO, DE PRO-
nunciatione linguæ Græcæ,

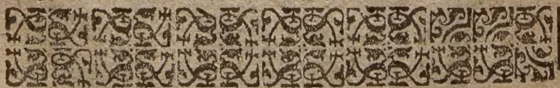
VILNÆ. Ex Typographia Ioannis
Karcani. *Anno Domini* M.DC.IV.

AD GRÆCÆ POESEOS STVDIOSVM.

SI cupis Argolici Parnaßi ſcandere culmen
Nec tamen es gnarus quâ gradiare viâ,
Ecce iter, ecce duces, comiteſq; iter ipſe libellus
Hic erit, aſt Canonas noueris eſſe duces.
Hanc inſiſte viam, hoſq; duces tibi delige, tectis
Te ſiſtent Graiis, ne vereare dolum.
Conſita vepretis ſi te via fortè moleſtet,
Oraclum Aſcræum commeminiſſe velis.

Τῆς τέχνης ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν,
Ἀθάνατοι, μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτήν.
Καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον, ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,
ῥηιδίη δ' ἤπειτα πέλει χαλεπή περ ἐοῦσα.

AD LECTOREM.

SVNT, amice Lector, & veterum & recentiorum nonnulli, qui putent vocales ancipites in eadem dictione produci vel corripi posse, arbitratu poëtæ, prout carminis ratio & necessitas exigit. Verùm quantoperè isti aberrent, satis superque declarant, celebriorum Græciæ vatum, quæ supersunt monumenta; Qui licet sibi quidlibet audendi iure Poëtico potestatem datam scirent, hanc tamen effrenis cuiusdam licentiæ plenam neque agnouerunt, neque vsurparunt vnquam, nisi in paucis voculis, longo vsu & inueteratâ consuetudine modò contrahi, modò extendi solitis, quod & Latini, quorum omnes vocales dubiæ sunt & communes, aliquando faciunt, quamuis parciùs & pudentiùs, nam Musa Latina semper fuit verecundior, & adstrictior quàm Græca. At Græcis nihil est negatum, ait non

ignobilis ex Helicone alumnus. Sed quàm verè, viderit ipse. Non enim propterea liberi omninò & exleges erunt, quia illis licet ἄρες, ἄρες sonare, & eandem literam in hoc nomine diuersa quantitate metiri. Quod si nullarum praeceptionum obseruatione tenentur, quorsum tot Grammaticorum volumina, quibus ratio Graecae quantitatis cognoscendae praescribitur, potissimum in illis syllabis, quae constant literis ambiguis? superfluum certè id laboris esset, nisi Graecae poëseos studiosis, tres istae vocales iter ad Musas difficile impeditumque redderent. Frustrà etiam operam locarent, qui poëtis legendis & peruolutandis nonnihil temporis & otij impendunt, animo horum auspiciis, ad aliquam cognitionem quantitatis syllabicae perueniendi. Vt igitur rem in pauca conferam, regulis opus est, ne erremus in quantitate cùm aliarum, tum praecipuè ancipitum vocalium. Sed illas neque nimis multas neque incertas esse oportet. Quod si cui istae quas praescribimus, praeceptiones cum mediocri saltem poëtarum lectione, non sufficiunt ad dimensionis syllabarum scientiam, huic quid satis futurum sit nescio. Caeterùm sicut in aliis duobus libellis, ea quae Graeci cum Latinis communia habent, vel penitus omisi, vel obiter tantùm attigi, ita & hîc feci.

Cùm

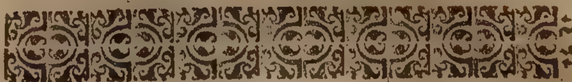
Cùm enim studiosæ iuuentuti, quæ Græcam Prosodiam discere cupit, Latinam oporteat iam esse cognitam, multa hîc vel omninò taceri, vel vno verbo insinuari possunt, quæ alioqui longiori explicatione eguissent. Vale, beneuole Lector, & poësi tam Latinâ, quàm Græcâ, ad laudem & gloriam Dei, reliquorumque Cælitum, & ad virtutis, omnisque honestatis commendationem vtere.

INDEX CAPITVM HVIVS LIBRI.

Caput

Caput

A

Caput I.

DE VOCALIBVS BREVIBVS, LONGIS, ANCIPITIBVS, ET DIPHTHONGIS.

B

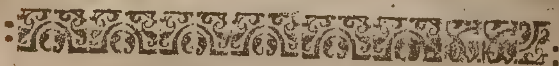
GRÆCI habent vocales ſeptem. α, ε, η, ι, ο, υ, ω. Ex his ε & ο perpetuò breues ſunt: η & ω ſemper longæ, α, ι, υ, ancipites quod modò producantur, modò corripiantur, interdum in eadẽ, ſæpius in diuerſis dictionibus, vt lib. I. cap. I. declarauimus.

Ex vocalium coniunctione naſcuntur diphthongi duodecim, quarum ſex priores appelantur propriæ, ſex poſteriores impropriæ; αι, αυ, ει, ευ, οι, ου, ᾳ, ῃ, ῳ, ηυ, υι, ωυ, quæ omnes ſuapte naturâ producuntur. C

Quia verò fieri poteſt, vt breues vocales, quantumuis naturâ ſuâ breues, longæ fiant, & longę vocales vnà cum diphthon-

gis breues, docendum eſt, quibus modis A id contingat; poſteà de ancipitum quantitate regulas præſcribemus; in hac enim cognoſcendâ potiſſima difficultas verſatur.

Præterimus tanquam notum ex Emmanuele, quid ſit tempus, & quæ, quotúe tempora ſyllaba quæuis habeat.

B

Caput II.

DE POSITIONE.

I. VOCALIS breuis ante duas conſonantes, vel vnam duplicem eiuſdem dictionis, longa eſt poſitione *τόξον, arcus. ςέμμα, corona.*

Τόξ' ὤμοισιν ἔχων, Iliad. 1.
C *Arcum in humeris habens.*
Στέμματ' ἔχων ἐν χερσίν. ibid.
Manibus coronam habens.
ὀλέκοντο δὲ λαοί. ibid.
Peribant autem populi.
ἤτοι ὅγ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο. ibid.
Sic fatus conſedit.

II. SI

II, SI ALTERA consonans fuerit in fine præcedentis, & altera initio sequentis dictionis, vocalis nihilominus longa erit. Iliad, I. A

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων.

Hunc autem respondens allocutus est rex Agamemnon.

III. LITERA σ aliquando eliditur, nullâ positione factâ. Aratus.

ὥρῃ ἑσπερίῃ κρώζει πολύφωνος κορώνη. B

Horâ vespertinâ crocitat clamosa cornix.

ANNOTAT.

HÆC præcepta Græcis cum Latinis communia sunt, etiam tertium. Nam & ipsi literam S elidebant; cuius rei aliquot apud Emmanuelem exempla inuenies, præter cætera etiam hoc. Cic. in Arat.

Delphinus iacet haud nimio lustratus nitore.

Quidam tamen legunt apud Art. πολ ύφωνα κορώνη. C

IV. SI vtraque consonans, aut duplex, sit in principio sequentis dictionis, producetur vocalis præcedens. Iliad. α.

ἕλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος.

Traxit autem ex vaginâ magnum ensem.

Ibid.

Ibid. πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς ἄϊδι προΐαψεν.

A *Multas verò fortes animas demisit Orco.*

Ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ. ibid.

Deiecit sceptrum humi.

Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή. ibid.

Cuius ex ore melle dulcior fluebat oratio.

ANNOTAT.

B *IN his exemplis α, ι, breues, item, ο & ε producuntur ob duas consonantes in alterâ dictione: Occurrunt autem huius productionis in omnibus ferè Poëtarum paginis exempla. idem quoque Latini nonnunquam, Græcorum imitatione, faciunt; non tantùm in monosyllabis, quæ sæpe non alio nomine, quàm quod monosyllaba sunt, extenduntur, sed etiam in polysyllabis. Hinc illud Iuuenalis, Satyrâ 8.*

Occulta spolia & plures de pace triumphos.

Et illud Silij lib. 9.

C Immane stridens agitur. &c.

Et illud Virgilij 1. Georg.

Lappæque tribulique interque nitentia culta.

& alia huius generis, quæ adfert Emmanuel. licet aliqui hæc & similia excusent cæsurâ, vel syllabâ communi. Sed verius est esse hellenismos.

V. INTERDVM corripitur præcedens syllaba breuis, etiamsi duæ consonantes, vel

vel vna duplex sit in principio sequentis Iliad. 2. A

οἵ τε ζάκυνθον ἔχον,

Quique Zacynthum habitant.

ἀλλὰ σκάμανδρος

οἴσει δινήεις, Iliad. 21.

Sed Scamander vorticosus abripiet te.

ANNOTAT.

MVLTA huius generis exempla passim tibi Homerus suppeditabit, qui sæpissimè vocalem breuem ante hoc nomen σκάμανδρος *corripit: vt ferè liberum videatur vocalem breuem, vel producere vel corripere, prout carminis ratio exigit. Quod alij itidem Poëtæ passim faciunt.* B

Caput III.

DE MVTA ET LIQVIDA. C

I. VOCALIS breuis ante mutam & liquidam, siue eiusdem, siue diuersæ dictionis, communis est. Theoc. Idyl. 11.

Ὦ Κύκλωψ Κύκλωψ πᾷ τὰς φρένας ἐκπεπότασαι,

O Cy-

O Cyclops Cyclops, quo mens tua auolauit?

A Ibidem, οὕτω γοῦν ῥαϊστα διᾶγ' ὁ Κύκλωψ ὁ παρ' ἡμῖν.

Sic igitur facillimè viuebat Cyclops noster.

Iliad. 9. Πάτροκλος μὲν σῖτον ἑλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ.

Patroclus quidem panem accipiens distribuit in mensâ.

ANNOTAT.

B DICTVM *est in regulâ*, Vocalis breuis. *Nam longa nunquam fit communis, licet sit ante mutam & liquidam: quod diligenter est obseruandum; ne quis putet* α, ι, υ, *hoc ipso quod antecedunt mutam & liquidam esse communes. Non est ita, sed oportet vt saltem in illâ dictione, naturâ sint breues; quod aliquando, maximè apud Latinos, ex Rectis deprehendere licet. Propterea enim isti obliqui,* patris, patri, patrem, patres, *a commune habent, quia a, in nominatiuo,* pater, *breue est; sed* matris, fratris, *& similes, perpetuò* C *habent a, longum, quia in his nominandi casibus* mater, frater. *a longum est, & idem iudicium esto de aliis tàm Latinis, quàm Græcis, siue in eadem, siue in diuersis dictionibus.*

II. NON modò λ & ρ, sed etiam μ & ν, cùm mutis apud Græcos liquescunt, breuemque vocalem faciunt communem, quod

quod apud Latinos non fit, nisi in Græcis dictionibus, quibus ipsi vtuntur, vt *Cycnus*, *Tecmessa*, *Therapnæ*, *Ichneumon*. Theocrit. Idyll. 22. A

Λαιᾷ δὲ στόμα τύψε, πυκνοὶ δ' ἀράβησαν ὀδόντες.

Sinistrâ verò os percussit, crepitârunt autem crebri dentes,

Idem Idyll. 1.

Καὶ λέγε τὸν βώταν νικῶ Δάφνιν, ἀλλὰ μάχευ μοι. B

Et dic bubulcum vinco Daphnin. Sed congredere mecum.

Idem Idyll. 15. ἑπτὰ δραχμῶν κυνάδας, γραιᾶν ἀποτίλματα πηρῶν.

Septem drachmis pilos caninos ex vetulis & mutilatis ouibus conuulsos.

Et Idyll. 6. τὶς κομόωντας.

Πριαμίδας ἢ θῆλυν ἀπὸ χροιᾶς κύκνον ἔγνω;

Quis comatos priamidas aut muliebrem à colore nouit cygnum? C

ANNOTAT.

VT hoc præceptum planius intelligas, lege quæ hac de re eruditè scribit noster Emmanuel, vbi de præceptionibus positionis agit.

III. VOCALIS breuis fit etiam apud
A Græcos communis ante literas, μν, κτ, πτ,
Hesiod. in Erg.

ἥτε καὶ ἀπάλαμνόν περ ὁμῶς ἐπὶ ἔργον ἐγείρει.

Quæ etiam ignauum ad opus excitat.

Homer. βατραχ.

ἀλλ' ἐπὶ λέκτρον ἰὼν ἄκρον δάκτυλον καταδάκνω.

Conscenso lecto summum mordeo digitum.

Theoc. Idyl. 17.

θωρηχθεὶς ἐπὶ βουσὶν ἀνάρσιος Αἰγυπτίοισι,

B *Armatus in armenta hostili animo Ægyptia.*

Hom. Odys. 4.

Κύπρον, Φοινίκην τε καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθείς.

Cyprum, Phœniciam & Ægyptum pererrans.

ANNOTAT.

C *HINC fit vt pleraque verba ab his literis incœpta repetant in præterito primam thematis, vt diximus in Grammaticâ cùm de augmento præteriti ageremus. Videtur autem Martialis simile quid ausus lib. 5.*

Sardonychas, Smaragdos, Adamantas, Iaspidas vno
Portat in articulo Stella, Seuere, meus.

Et Propertius hellenismo vsus est hoc versu.

Te

Te ſcelus accepto Thracis Polymneſtoris au- A
ro.
Nutrit in hoſpitio non Polydore pio.

Et Ouid. 13. *Metamorph.*

Vadit ad artificem diræ Polymneſtora cædis.

Alij tamen legunt Polymeſtora.

IV. VOCALEM breuem etiam tunc ſæpè pro communi habent Græci, cùm ſolam liquidam antecedit Iliad. 1.

αὐτοὺς δ' ἑλώρια τεῦχε κύνεσσι.

Fecit ipſos eſcas canibus. B

Hom. hymno in Merc.

ἱμερόεν κονάβησε, Θεὸς δ' ὑπὸ μέλος ἄεισε.

Suauiter ſonuit, Deus autem melos cecinit.

Theoc. Idyll. 11 πολλάκις ὦ πολύφαμε, τὰ μὴ καλὰ, καλὰ πέφανται.

Sæpè ô Polypheme quæ non ſunt pulchra, videntur pulchra.

Ἄνερες ἔστε φίλοι, *viri eſte amici.*

Ἄρες ἄρες βροτολοιγὲ, μιαιφόνε.

Mars, Mars homicida. C

Quæ duo aliquoties apud Homerum occurrunt.

ANNOTAT.

ALII primum illud teſtimonium ita legunt, αὐτὰρ ἐν ἑλώρια τεῦχε κύνεσσι. *vel* αὐτοὺς δ' ἑλλώρια.

A VI. IDEM quandoque contingit, licet liquida sit in principio dictionis sequentis. Hom. Iliad. 22.

Πολλὰ λισσομένω· οὐδ' Ἕκτορι θυμὸν ἔπειθον,

Multa precantes, neque Hectori animum flectebant.

Et Iliad. 4. ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδε νέφος αἰπόλος ἀνήρ.

Sicut cùm nubem ex speculâ videt caprarius.

B

ANNOTAT.

HÆC Græcorum propria sunt: Quamuis Persius quoq; in prologo simile quiddam sibi permiserit.

Cantare credas Pegaseium melos.

Longâ primâ in nomine, melos; Est enim scazon.

LIQVIDÆ non solum postpositæ, sed etiam mutis antepositæ liquescunt interdum, tàm in eadem, quàm

C *in diuersis dictionibus, vt quidam volunt.*

In eadem, ν ante θ, Dionys. de situ orbis.

Καὶ τρίπολιν λιπαρὴν, ὀρθώσιδά τε μάραθόντε.

Tripolim feracem, Orthosida & Maranthum.

μ ante φ. Odyß. 11.

Καί ῥα ἔχεν δύο παῖδας Ἀμφίονά τε Ζῆθόν τε.

Duos habebat filios Amphionem & Zetum.

ς ante π. Orpheus init. Argonaut.

δέξαι τε θάλασσης

παρθε-

Παρθενίης ἀταρποὺς, ἐπιήρατον ἡρώεσσι,

Ostende vias maris virginei, quod gratum erit Heroibus. A

γ loco ν ante χ. Hesiod. in Erg.

Εἰ γάρ τοι καὶ χρῆμα ἐγχώριον ἄλλο γένηται,

Quod si negotium aliquod quale solet inter vicinos, existat.

ν ante κ, in diuersis vocibus. Iliad. 24.

Ἀλλ' ἐγὼ οὐδέν σε ῥέξω κακὸν, καὶ δέ κεν ἄλλον
σεῦ ἀπαλεξήσαιμι,

Nihil mali tibi faciam, quin potius alium quoque à te arceam, ne noceat. B

ν ante τ. Iliad. 22.

Τῶν μνῆσαι φίλον τέκνον ἄμυνε δὲ δήϊον ἄνδρα.

Horum memento chara proles, & fuga inimicum virum.

μ ante π in illo versu Homeri, hymno in Cybelen.

ᾗ κροτάλων τυμπάνωντ' ἰαχὴ, σύν τε τρόμος αὐλῶν,

Cui crepitaculorum tympanorumque sonitus & clangor tibiarum (placet.)

Idem fit apud Catullũ, Carm. de Berecynthia & Atti. C

Niueis (citata) cœpit manibus leue tympanum.

ν ante vocalem. Dionys. de situ orbis.

Τῷ δ' ἐπὶ Βοιωτῶν τε πέδον καὶ Λοκρῶν ἄρουρα.

Et Phocyl. μηδ' ἐς ἔρωτα γυναικῶν ἄπας ῥεύσῃς ἀκάθεκτον.

Neque amore mulierum totus diffluas perdito,

Nonnunquam corripiunt vocalem non obstantibus tribus consonantibus. Hom Iliad. ω.

A

ὃν πότμον γοόωσα λιποῦσ' ἀνδρότητα καὶ ἥβην.

Suam sortem lugens & relinquens virilem ætatem & iuuentutem.

Cæterùm omnes istæ obseruationes videntur ex deprauatis codicibus natæ. Nam vt à primo versu ordiar, correcti codices ita habent apud Dionysium.

καὶ τρίπολιν λιπαρὴν, ὀρθῶσι δ' ἅτε μάραθόντι

Apud Homerum verò ita:

καὶ ῥ' ἴσχεν δύο παῖδ' Ἀμφιονάτι ἰθῦντε

B

Tertius versus sic legitur apud Orpheum:

παρθενικὴ ἀτρεκής.

In quarto eliditur α per apostrophum.

ἦ γάρ τοι καὶ χρῦμ' ἐγχώειον.

Quintus sic scribitur apud Homerum:

ἀλλ' ἐγὼ οὐδέν σε ῥέξω κακὸν, ἀλλά κεν ἄλλον
σοῦ ἀπαλεξήσαιμι.

Sextus versus est iste:

τῶν μνῆσαι φίλε τέκνον.

C

In septimo qui est Homeri rectè legunt alij τυπάνων, & apud Catull. typanum. est enim typanum idem quod tympanum.

Octauus, qui est Dionysij, hoc modo scribi debet:

Τῷ δ' ἐπὶ Βοιωτῶν τε πέδον καὶ Λοκρὶς ἄρουρα.

Quam scripturam agnoscit Eustathius, licet alij legant λοκρῶν, eamque confirment hoc Tryphiodori versu.

ἔνθα καὶ ἔνθα φέρουσι λόχον κλυτοπώλων Ἀχαιῶν. A

Verùm alij apud ipsum Tryphiodorum legunt etiam κλυτόπωλον, *& apud Phocylidem;* γυναικός.

In nono denique versu legunt alij:

ὃν πότμον γοόωσα λιποῦσ' ἀδροτῆτα καὶ ἥβην.

Vnus tamen occurrit versus Solonis, vbi breuis ante liquidam & mutam corripitur, & vnus Hesiodi, in quo breuis ante duas mutas & vnam liquidam nihilominus breuis est.

Prior est iste pentameter.

Ἀττικὸς οὗτος ἀνὴρ τῶν Σαλαμῖν' ἀφέντων. B

Atticus hic vir vnus est ex illis, qui Salaminem deseruerunt.

Posterior est iste in clypeo Herculis.

Ἀλκμήνη, θυγάτηρ λαοσσόου Ἠλεκτρύωνος.

Alcmene, filia populorum seruatoris Electryonis.

Nisi quis hîc fingere velit συνίζησιν.

Quò minus mirandum est, Christianos Poëtas corripuisse interdum primam syllabam vocis Ecclesia *positione longam. Paulinus lib. 2. de vita S. Martini.*

Obtexit veris mox mater Ecclesia templis. C

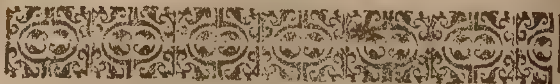
Idem Natali 4. S. Felicis.

Cum pia sacrilego quateretur Ecclesia bello.

Tertullianus.

Esse caput Christum, sunt cuius Ecclesia membra.

Nisi quis in his locis simplici e contentus esse velit.

A

Caput Quartum.

DE MODO QVO VOCALES LONGÆ ET DIPHTHONGI FIVNT BREVES.

I. QVÆLIBET vocalis & diphthongus B communis est in fine versus, sicut apud Latinos.

II. VOCALES longæ & diphthongi breues esse possunt subsequente in altero vocabulo vocali aut diphthongo, neq; enim elidunt vocales concurrentes, vt in Latino carmine fieri solet. Hom. Iliad. 1.

οὐδ' ἀπίθησε
μύθῳ Ἀθηναίης.

C *Neque inobediens fuit dicto Mineruæ.*

ὁ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος, ἄλλοκα δ' ὕει.

Theocr. Idyll. 4. *Et Iuppiter quidem nunc serenus est, nunc pluit.*

ἄλλεται ὀφθαλμός μοι ὁ δεξιός. Idem Idyl. 3.

Salit mihi dexter oculus.

Iliad. 1. ἄξω ἑλών, ὁ δέ κεν κεχολώσεται ὅν κεν ἵκωμαι

Auferam; ille autem indignabitur ad quem venero.

ANNO-

A

ANNOTAT.

AD imitationẽ Græcorũ ſcripta ſunt illa à Latinis. Virgil. Æneid. 3.

Inſulæ Ionio in magno, quas dira Celæno.

Æneid. 5. Victor apud rapidum Simoenta ſub Ilio alto.

Et alia quæ adſert Emmanuel, in quibus vocales longæ et diphthongi corripiuntur ob ſequentẽ in alterâ dictione vocalem aut diphthongum, nullâ eliſione factâ.

III. IDEM fit interdum, quamuis ſequatur conſonans in alterâ dictione. B

Pytha, τοὺς καταχθονίους σέβου δαίμονας ἔννομα ῥέζων, quidam legunt, σέβε.

Deos inferos cole iuſtis ſolutis.

Odyſſ. 2. εἰ δέ κεν οἴκαδ' ἵκωμαι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.

Quod ſi domum venero in charam patriam.

IV. SÆPIVS producitur longa vocalis & diphthongus, ſi in eadem dictione vocalẽ vel diphthongum antecedat, quamuis aliquando corripiatur, vt in his exemplis. C

Iliad. 6. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Δρύαντος υἱὸς κρατερὸς Λυκόεργος.

Neque enim Dryantis filius fortis Lycurgus.

Tyrtæus. μὴ καταλείποντες φεύγετε τοὺς γεραιούς.

A *Ne fugiatis relictis senibus.*

Theoc. Idyl. 11. καθεζόμενος δ' ἐπὶ πέτρας ὑψηλᾶς εἰς πόντον ὁρῶν ἄειδε τοιαῦτα.

Sedens in petrâ respiciensq; in pontum talia canebat.

Sappho, τῷ γριπεῖ πελάγωνι πατὴρ ἀνέθηκε μένισκος.

κύρτον καὶ κώπαν μνᾶμα κακοζωΐας,

Meniscus parens posuit piscatori Pelagoni
B *nassam & remum monumentum vitæ miseræ.*

V. VOCALIS longa vel anceps ante aliam vocalem breuem vel longam non corripitur necessario.

Homer. Iliad. 12. φοινήεντα δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι,

Ferens cruentatum vnguibus draconem.

Ζωὸν ἔτ' ἀσπαίροντα. Ibid.

Viuum adhuc palpitantem.

C Idem Homer. Iliad. 11.

διὰ δ' ἐμπερὲς ἰὸς

ἐν γαίῃ κατέπηκτο.

Penitus autem sagitta in terrâ defixa est.

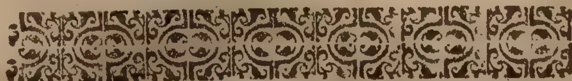
VI. VOCALIS breuis ante aliam vocalem longam, vel diphthongum, corripitur, nisi producatur quadam licentiâ.

πατὴρ

πατὴρ ἀνδρῶντε θεῶν τε, A
Diuûm hominumq́ pater.

Idem Iliad. 8. εἰσορόων τρώωντε πόλιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν,

Intuens Troianorum vrbem & naues Græcorum.

Caput V. B

QVOT MODIS QVANTITAS VOCALIVM ANCIPITVM COGNOSCATUR.

HACTENVS de diphthongis vocalibusque naturâ breuibus & longis dictum est, quomodo illis vtantur & interdum etiam abutantur Poëtæ. Sequitur iam vt regulas tradamus cognoſcendi quantitatem ancipitum vocalium, in quibus, vt ſuprà me dicere memini, omnis propemodum difficultas Græcæ Proſodiæ verſatur. Videntur autem ſi non plures, quàm Latinis, certè non pauciores Græcis ſuppetere C

 ratio-

A rationes inueſtigandi quantitatem harum vocalium. Nam ancipitum quantitatem cognoſcere licet, 1. Accentu. 2. Contractione. 3. Dialecto. 4 Deriuatione. 5. Compoſitione. 6. Incremento nominum. 7. Incremento verborum. 8. Regulis quibuſdam ſpecialibus tam de vltimis quàm de non vltimis ſyllabis. 9. Vſu & præceptis latinæ linguæ & Proſodiæ. 10. Exemplo & auctoritate, ſeu vſu & lectio-
B ne Poëtarum.

Caput VI.

DE ACCENTV.

C I. ANTEPENVLTIMA acutâ, ſemper breuis eſt vltima, exceptis Atitcis, *ὁ μενέλεως, τῆς πόλεως, ciuitatis, τῶν πόλεων*, de quibus lib.1.cap.22.exceptiſque diphthongis *αι* & *οι*, quæ in ratione accentuum habentur breues, non autem in quantitate, *ἡ πότνια. veneranda, ἡ τράπεζα, menſa. ἡ ἀσέλγεια, impuritas. ἡ εὐσέβεια, pietas. ἡ ἀλήθεια, veritas. ἡ θε-*

ράπαι-

ϑεράπαινα, ancilla. τέτυφα, ἔτυψα, ἔτυψας, verberaui. τὸ σίνηπι, sinapi. τῷ μέλιτι, melli. τὸ οἰνόμελι, vinum mulsum. ὁ καὶ ἡ φιλόπατρις. amans patriæ. ὁ καὶ ἡ εὔχαρις, gratus. ὁ καὶ ἡ ἄχαρις, ingratus. ὁ πέλεκυς, securis. ὁ καὶ ἡ νέηλυς, aduena. A

ANNOTAT.

HAC regulâ certißimâ & nusquam non obuiâ certò & expeditè cognosces quantitatem plurimorum vocabulorum, quæ in vltimâ syllabâ ambiguis vocalibus constant. B

II. VLTIMA breuis est, quando penultima circumflectitur, nisi obstet positio. μοῦσα, μοῦσαν, Musa. ἡ μοῖρα, parca, fatum, μοῖραν, βαρεῖα, grauis. ὀξεῖα, acuta. ἡδεῖα, suauis. σῶμα, corpus. βῆμα, sedes, suggestum. χρῆμα, vsus, pecunia. τυφθεῖσα, verberata. τιθεῖσα, θεῖσα, ponens. διδοῦσα, dans. στῆθι, sta. γνῶμι, cognosco. δῦμι, subeo. κλῦμι, voco. τὸ πῶϋ, grex ouium. ὁ πῆχυς, cubitus. at φοῖνιξ, Phœnix. αὖλαξ, sulcus, & similia, impediuntur positione, quò minus vltimam habeant breuem. C

III. CVM penultima naturâ longa, accentum accutum habet, signum est, ancipitem, quæ est in vltimâ syllabâ, esse longam,

ἡ λήδα

A ἡ λήδα, *Leda.* ἡ ὥρα, *hora.* ἡ φαίδρα, *Phædra.* ἡ δουλεία, *seruitus.* ἡ λατρεία, *cultus.* ἡ βασιλεία, *regnum.* ὁ Αἰνείας, τῷ Αἰνείᾳ, ὦ Αἰνεία, *Aeneas.* ὁ Αἴας, *Aiax.* ἡ δικαία, *iusta.* τὰ μοῦσα in Duali.

ANNOTAT.

RATIO huius regulæ est, quia longa ante vltimam breuem, si accentum habet, circumflexum habeat oportet, vt ex doctrinâ accentuum constat. Hinc ne-
B *cessariò intelligimus, vltimas in prædictis, aliisq; similibus vocabulis esse longas.*

IV. QVANDO masculinum est proparoxytonum in ρος vel ος purum, fœmininum verò eius paroxytonum, pro certo habeas, vltimam fœminini esse longam. ὁ ἅγιος *sanctus,* ἡ ἁγία, τὸ ἅγιον. ἡμέτερος, *noster,* ἡμετέρα, ὑμέτερος, *vester,* ὑμετέρα, *vestra.* ὁ σοφώτερος, *sapientior.* ἡ σοφωτέρα.

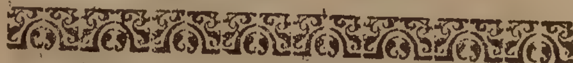
C V. ANCEPS nominis paroxytoni breuis est, si vltima quoque breuis sit. τὸ ξύλον, ξύλα, *lignum.* ὁ φίλος, *amicus.* τὰ φίλα, *amica.* μάλα, *valde.* ἅμα, *simul.* πολλάκις, *sæpè.* τετράκις, *quater.* πεντάκις, *quinquies.* ἡ φύσις, *natura,* ἡ λύσις, *solutio.* ὁ βίος, *vita.* τὸ χάος, *chaos.*

ANNO-

ANNOTAT.

RATIO *huius præcepti eſt, quia ſi α, ι, υ, in penultimis prædictarum vocum longæ eſſent, circumflecterentur, iuxta regulam accentuum, quæ docet longam ante finalem breuem, ſi habeat accentum, habere circumflexum. Ne quis autem decipiatur, diligenter attendendum eſt, vtrum vltima corripiatur. Nam ſi longa ſit vltima, nihil inde intelliges de quantitate penultimæ, vt* ξύλου, φίλου, φίλῳ, *&c. niſi ex alio caſu, cuius vltima breuis ſit, quantitatem iam indagaueris, tunc enim idem iudicium erit de caſibus, quorum vltima longa eſt. Nam vt* ξύλον *in recto primam habeat breuem, ita & in obliquis.* A B

VI. OMNIS ſyllaba circumflexa longa eſt. ὁ μῦς, *mus.* ὁ vel ἡ ὗς, σῦς, *ſus,* τὸ πῦρ, *ignis.* ὑμᾶς *vos.* ἡμᾶς, *nos.* ὑμῖν, *vobis.* ἡμῖν, *nobis.* ὁ μῦθος, *ſermo, fabula.* ὁ πῖλος, *pileus.* ἡ ἀθηνᾶ. *Minerua.* ἡ μνᾶ, *mina.*

Caput Septimum. C

DE CONTRACTIONE ET DIALECTO.

I. OMNIS ſyllaba ex contractione nata ſiue circumflexo notetur, ſiue non, longa eſt,

A est. κρέατα, κρέαα, κρέα, *carnes.* ἐβόαε, ἐβόα, *clamabat.* βόαε, βόα, *clama.* τῇ πόλιϊ, *ciuitati,* τῇ πόλι, πόλιες, πόλις. οἱ βότρυες, βότρυας, βότρυς, *botri.* ὁ ἄκων, pro ἀέκων, *inuitus.*

ANNOTAT.

VIDENTVR interdum Poëtæ hoc præceptum non obseruare. Apoll. lib. 1.

Ἀρχόμενος σέο φοῖβε παλαιγενέων κλέα φωτῶν μνήσομαι.

B Incipiens à te ô Phœbe, priscorum facta virorum canam.

Et in illo Epigrammate.

Οἱ κόρεις ἄχει κόρου κορέσαντό μου, ἀλλ' ἐκορέσθην,
Ἄχρι κόρου κἀγὼ τοὺς κόρεις ἐκκορίσας.

Cimices ad satietatem vsque satiati sunt ex me, sed ego uicissim satiatus sum vsque ad satietatem, excorians cimices.

Epigramma est petitum ex annominatione τοῦ κόρις, κόριος, *& verbi* ἐκκορίζω.

C *Priori quidem versu Apollonij corripi videtur* α *contractum, in hoc verò epigrammate iota contractum. Sed dicendum est tales syllabas non per contractionem, sed exemptione alterius literæ factas,* κλέεα *ablato* ε *per syncopen* κλέα, *vltimâ breui, &* κόρεις *exempto* ε *manet iota breue. Aliud est enim contractio & synæresis, aliud syncope, tàm apud Græcos quàm apud Latinos.*

II. Ἄλφα

II. Ἄλφα Doricum natum ſcilicet ex η, longum eſt. Theoc. Idyll. I. A

ἁδύτι τὸ ψιθύρισμα, καὶ ἁ πίτυς αἰπόλε τῆνα, pro ἡδὺ. ἡ τήνη, vel ἐκείνη.

Dulcis eſt ſuſurrus & pinus ô caprarie illa.

Ibid. ἀσκητὰ πέπλωτε καὶ ἄμπυκι.

Ornata peplo reticuloque.

Longum eſt etiam illud quod non venit ex η, ſed ex ε, vt αἴκα, pro εἴκε. Theocrit. Idyll. I. B

Αἴκα τῆνος ἕλῃ κεραὸν τράγον.

Si ipſe acceperit cornigerum hircum.

ANNOTAT.

ALIQVANDO *contrà fit. Nam* πόκα *pro* πότε, & ὅκα *pro* ὅτε, & ἄλλοκα *pro* ἄλλοτε, *corripiuntur interdum apud eundem Idyll. 1. 4. & alibi.*

III. Ἄλφα Æolicum breue eſt apud Poëtas, quamuis ex η factum. Iliad. 3. C

δεῦρ' ἴθι νύμφα φίλη, pro νύμφη.

Et Theocr. Idyll. 27. θάρσει κῶρα φίλα,

Bono animo ſis, pro κώρα, ſeu κόρη, *puella.*

ANNO-

ANNOTAT.

A *IDEM quod Æoles faciunt Latini. Vltimam enim in his,* fama, plaga, machina, *aliiſq; corripiunt, licet deſcendant à Græcis* φήμη, πληγὴ, μηχανὴ.

IV. ÆOLES quoque α, alioquin longum, corripiunt in accuſatiuis pluralibus primæ & ſecundæ ſimplicium, atque in participiis in ας. Theoc. Idyl. 21.

ἁ πενία, Διόφαντε, μόνα τὰς τέχνας ἐγείρει.

Paupertas, ô Diophante, ſola excitat artes.

B Idem Idyl. 1. πάντα δ' ἔναλλα γένοιντο, καὶ ἁ πίτυς, ὄχνας ἐνείκαι.

Omnia commutentur, & pinus pira ferat.

Idem Idyl. 3. τίτυρ' ἐμὶν τὸ καλὸν πεφιλαμένε βόσκε τὰς αἶγας.

Tityre mihi valde chare paſce capellas.

Idem Idyl. 5. πάσας ἐγὼ λουσῶ συβαρίτιδος ἔνδοθι κράνας.

Omnes ego lauabo in fonte Sybaritico.

C Et Idyl. 4. βόσκην δέ μοι αὐτὰς ἔδωκεν.

Illas mihi paſcendas dedit.

Heſiod. δῆσας ἀλυκτοπέδῃσι προμηθέα.

Ligans Prometheum vinclis ineuitabilibus.

Idem Theog. παῖδας ἤματα πάντα ἑοὺς μεταναιέτας εἶναι.

Filios cunctis diebus ſuos eſſe incolas.

ANNO-

ANNOTAT.

A

PRO δῆσαι *vltimâ longâ. Nam si quantitas vltimæ syllabæ mutetur, omninò etiam mutatur accentus. Hinc alpha longo in hac voce,* κώρα. *acutus est in penultimâ, alpha verò breui, circumflexus,* κῶρα. *Occurrunt autem passim alia apud Theocritum huius Æolicæ correptionis exempla; licet enim ipse Doricam Dialectum consectaretur, non reiiciebat tamen Æolicam, quando carmini seruiebat.*

V. Αλφα quoque Ionicum breue est in penultimis præteritorum Ionicorum, γέγαα, μέμαα, ἕσταα, βέβαα, γεγαὼς, μεμαὼς, ἑσταὼς, βεβαὼς, licet ex κ oriatur, ablato κ, γέγηκα, μέμηκα, βέβηκα, ἕστηκα. Sic πέφυκα, πέφυα, υ breui. B

ANNOTAT.

Diximus de his præteritis in Grammaticâ, cap. 15. & passim inuenies apud Homerum, & alios exempla.

Notetur tamen hìc hoc participium μεμαὼς, *habere aliquando penultimam longam, aliquando breuem, longam cùm in obliquis habet* ο. *Iliad. 2.* C

Αχοὶ θωρήσσοντο μεμάοτες ἐγχείῃσι.

Populi armabantur, hastis prompti.

Breuem, cùm in obliquis habet ω. *Iliad. 3.*

ἐν θυμῷ μεμαῶτες ἀλεξέμεν,

In animo cupientes opitulari.

VI. Αλφα Ionice insertum tertiis perso-

C nis

nis pluralibus passiuis & mediis præsentis, A præteriti, plusquamperfecti, & futuri, breue est, τετύφα(ται), *verberati sunt*, βεβολήατο, vel βεβλήατο, τυπτοίατο, τυφοίατο, &c. ἕαται pro ἧνται, *sedent*. κέαται, pro κεῖνται, *iacent*.

ANNOTAT.

DE his personis multa dicta sunt libro primo, cùm de verbo passiuo ageremus. Exempla passim sunt obuia in Homero.

VII. Ἄλφα Ionicè interpositum verbis B circumflexis in αω, producitur si syllaba proximè antecedens sit longa, μαιμάε, μαίμα, μαιμάα à μαιμάω, *impetu feror, incitor, vehementer desidero*. μενοινάω, *incitatus cupio*, μενοινᾷ, μενοινάα. Hom. Iliad. 19.

Εἴπερ γὰρ θυμῷ γε μενοινάα πολεμίζειν.
Etiamsi animo promptus sit ad pugnandum.

ANNOTAT.

C *DE hac literæ α interiectione plura habes lib. 1. in secunda coniugatione circumflexorum.*

VIII. SI SYLLABA antecedens proximè literam α sit breuis, ipsum etiam ἄλφα breue erit. Iliad. 13.

πολέμοιο μενοινᾷ
Ἀνηάαν.

Cupit

Cupit bellum capessere.

Sic βοάα, μηχανάαται, ἐγγυάασθε, & similia A
α prius breue habent, vt & ἐσάωσε, pro ἔσωσε, *seruauit.*

IX. PERSONÆ Ionicæ verborum in μι, τιθέασι, διδόασι, ζευγνύασι, & ἴασι pro εἰσὶ, *sunt*, & ἴασι, pro εἶσι, *eunt*, α longum habent. Iliad. 16.

καί τ' ἀγεληδὸν ἴασιν ἀπὸ κρήνης μελανύδρου.

Gregatim veniunt à fonte nigræ aquæ.

Hom. Odyss. 19, τοιοῦτοι πτωχοὶ καὶ ἀλήμονες ἄνδρες ἔασι. B

Tales sunt viri pauperes & errones.

ANNOTAT.

FIT hoc ob generalem regulam, quæ docet omnem personam verbi desinentem in σι, penultimam produce-re τύπτουσι, τετύφασι, τιθέασι, &c.

X. BREVE est α ex ῡ per diæresin natum, ἦγον, ἔαγον, ἦγα, ἔαγα, κατέαγα, *fractus sum*, C
ἥλων, ἑάλων, *captus sum*. De quibus libro I. cap. 23.

XI. QVANDO ex diphthongis vocalis abiicitur, anceps quæ remanet breuis est, φεύγω, *fugio*. φυγὴ, *fuga*. πείθω, *persuadeo*. πιθανός, *probabilis* τὸ ζεῦγος, *iugum*. ὁ ζυγός.

XII. QVANDO diphthongus propria vel
A impropria per dialysin dissoluitur in duas syllabas, tunc vocales ancipites corripiuntur. vt παΐς pro παῖς, ἐΰ pro εὖ, ἀΐδης pro ᾅδης. Hesiod. in Erg,

κρύψε δὲ πῦρ, τὸ μὲν αὖθις ἐῢς πάϊς ἰαπετοῖο,

Abscondit verò ignem, quem rursus bonus Iapeti filius.

Tryphiod. Σκῦρον μὲν ἔβαινε λιπὼν εὐπάρθενον ἄστυ.

B *Scyrum abiit, relinquens vrbem pulchras virgines habentem.*

Iliad. 15. Ζεὺς καὶ ἐγὼ, τρίτατος δ' ἀΐδης ἐνέροισιν ἀνάσσων.

Iuppiter & ego, & tertius Inferis imperans.

ANNOTAT.

ALIQVANDO tamen producuntur huiusmodi vocales. Theoc. Idyll. 11.

C οὕτω γοῦν ῥάϊστα διᾶγ' ὁ Κύκλωψ ὁ παρ' ἡμῖν.

Sic igitur facillimè viuebat noster Cyclops.

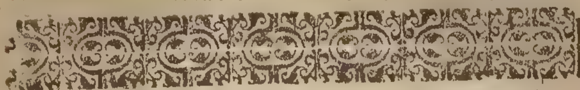
ῥάϊστα pro ῥᾷστα.

ὁ θρᾷξ. Thrax, *dialysi Ionica,* θρήϊξ *in obliquis aliquando corripitur, vt Iliad.* 4.

θρήϊκες ἀκρόκομοι, δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες,

Thraces comati longas hastas manibus tenentes. *aliquando producitur.*

Dionys. αὐτοὶ δὲ Θρήϊκες ἀπείρονα γαῖαν ἔχοντες.
Ipsiquè Thraces immensam terram habentes. A

Caput VIII.

DE DERIVATIONE ET COMPOSITIONE.

1. DERIVATA sequuntur naturam eorum, à quibus deriuantur: ὁ δίκαιος, *iustus*, ἡ δίκη, *iustitia*. δικαιῶ, *iustum facio*. ἡ δικαιοσύνη, *iustitia*. τὸ δικαίωμα, omnia prima breui. τιμάω, *honoro*. ὁ τίμιος, *honorandus*. prima longa. νικάω, *vinco*. νίκη *victoria*, ὁ νικητὴς, *victor*, primâ longâ. κρίνω, *iudico*, ἔκρινον, primâ longâ in omnibus. ὁ κριτὴς, ὁ κριτικός; primâ breui. Sic ἀνὰ, ἄνω, *suprà*, κατὰ, κάτω, *infrà*, itidem primâ breui. B C

ANNOTAT.

HÆC regula de deriuatis magnum subsidium adfert ad cognoscendam quantitatem verborum, vt planum fiet ex illis, quæ infrà dicemus de verborum incremento. verbum νικάω *corripi dicitur in illo versu.*

A Ἀργυρέαις λόγχαισι μάχου καὶ πάντα νικήσεις.
Argenteis haſtis pugna, & omnia vinces.
Alij tamen legunt, καὶ πάντα κρατήσεις.

II. MVLTA quæ ſuæ originis naturam non ſequuntur, vſu aſſiduaqúe Poëtarum lectione diſcenda ſunt, vt, ἡ μανία, *furor*, primâ breui, ὁ μανικὸς & μανιακὸς, primâ lòngâ. Orph. in Bacch.

Κικλήσκω σε μάκαρ πολυώνυμε, μανικὲ βάκχευ.

B *Voco te beate, multorum nominum & furioſe Bacche.*

Sic ab ἀεὶ, *ſemper*, primâ breuî, fit, ὁ καὶ ἡ ἀΐδιος, *æternus*, & ὁ καὶ ἡ ἀέναος, *perennis*, primâ longâ.

III. COMPOSITA ferè ſequuntur breuitatem vel longitudinem ſuorum ſimplicium, ἡ γυνὴ, *mulier*, primâ breui. ὁ ἀνδρόγυνος, *Androgynus*. ἡ τιμὴ, *honor*. ὁ καὶ ἡ
C ἄτιμος, *inhonorus*, penultimâ longâ, ὁ θυμὸς, *animus*, ὁ καὶ ἡ μεγάθυμος, *magnanimus*. υ longo. ὁ κριτὴς. ὁ ὑποκριτὴς, *hypocrita*. ὁ λαὸς, *populus*. ὁ Μενέλαος, ἡ στάσις, *ſtatus*. ἡ κατάστασις. ἡ φράσις, *phraſis locutio*. ἡ μετάφρασις, ἡ παράφρασις. πᾶσα, *omnis* ἅπασα, σύμπασα.

πασα. Quædam tamen extrà compositionem longa, breuia fiunt in ipsâ compositione, vt παῦ, πανάριστοι, πανάχαιοι, & similia. A
Iliad. 2.

Κίκλησκεν δὲ γέροντας ἀριστῆας παναχαιῶν.

Vocauit autem senes, optimates omnium Græcorum.

IV. PRÆPOSITIONES quæ in ancipitem desinunt, breuem habent ancipitem, & extrà & intrà compositionem, nisi positio obstet. παρὰ, ἀμφὶ, περὶ, ἀνὰ, κατὰ, ὑπὸ ἀντὶ. ἀντιλέγω, *contradico.* περιτρέχω, *circumeo.* τὸ ἀμφιθέατρον, *Amphitheatrum.* καταβάλλω, *deiicio.* B

ANNOTAT.

POETÆ *ex* κατὰ, ἀνὰ, παρὰ, *sæpe abiicere solent* α *in compositione & extrà, quamuis sequente consonante, de quâ re diximus lib. 1. cap. 13.* κάτθεο, *pro* κατάθεο, ἀνστὰς, *pro* ἀναστάς. C

INTERDVM *additur iota ad alpha. Iliad.* λ.

ἀγαθὴ δὲ παραίφασίς ἐστιν ἑταίρου.

Bona est admonitio sodalis.

Interdum producuntur solitâ Græcorum licentiâ, vt infrà suo loco allatis exemplis planum fiet.

V. PRÆPOSITIONES quæ in primâ

syllaba ancipitem habent, eandem corri-
A piunt, siue in compositione, siue extrâ, κατὰ, ἀνὰ, nisi licentiâ quadam secus eueniat.

VI. A, priuatiua particula breuis est: ὁ ἀδάμας, *adamas*, ὁ καὶ ἡ ἄτομος, *atomus*, ὁ καὶ ἡ ἄκοσμος, *inornatus immundus*. ὁ καὶ ἡ ἄτιμος, *inhonoratus*, ὁ καὶ ἡ ἀκλεὴς, *inglorius*.

Hom. Iliad. I. αἴθ' ὄφελες, παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἀπήμων, ἧσθαι.

B *Vtinam sederes ad naues sine lachrymis & damno.*

VII. CORRIPIVNTVR ancipites harum vocularum inseparabilium ζα, ἀρι, ἐρι, δυς, βρι, ὁ ζάθεος, *diuinus*. ὁ καὶ ἡ ἀρίδηλος, *conspicuus*, ὁ καὶ ἡ ἐριβῶλαξ, *ferax*. ὁ καὶ ἡ δύσερως, *perditè amans*. ὁ καὶ ἡ δυσώδης, *olidus*. ὁ βριαρὸς, *robustus, validus*.

Hesiod. αἳ θ' Ἑλικῶνος ἔχουσιν ὄρος μέγα τε
C ζαθεόν τε.

Quæ Heliconis montem habent magnum & diuinum.

Hom. Odyss. II. καὶ Τιτυὸν εἶδον γαίης ἐρικυδέος υἱόν,

Vidi etiam Tityum terræ claræ filium.

Hesiod.

Hesiod. ῥεῖα δ' ἀρίζηλον μινύθει καὶ ἄδηλον ἀέξει. A

Facilè deprimit illustrem et obscurum extollit.

VIII. SI PRIOR pars compositionis in α, ι vel υ desinat, plerumque corripitur, ὁ καὶ ἡ μεγάθυμος, *magnanimus*. ὁ καὶ ἡ λυσιμελὴς, *soluens curas vel membra*. ὁ καὶ ἡ καλλιπάρηος, *pulchras genas habens*. ὁ καὶ ἡ ἡδυεπὴς, *suauis in dicendo*. ὁ πολύδωρος, *Polydorus*. ὁ πολυδάμας, *Polydamas*. Hom. Iliad. I.

Πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί, B

Quomodo enim tibi munus dabunt magnanimi Achæi?

Caput IX.

DE ALPHA INCREMENTO NOMINVM PRÆCIPVE QVINTÆ DECLInationis. C

QVID sit incrementum nominum & verborum notum eſt ex Prosodiâ latinâ. Hoc igitur omisso, nonnullas hîc præscribemus præceptiones de incrementis decli

nationum quibus quantæ sint hæ vocales, α, ι, υ, cognosci queat.

A I. A incrementum Doricum genitiui singularis principium, & genitiui pluralis eiusdem, & secundæ simplicium, longum est. Αἰνείαο, αἰνειάων, μουσάων.

Hesiod. in Erg. πληϊάδων ἀτλαγενέων ἐπιτελλομενάων.

ἄρχεσθ' ἀμητοῦ, ἀρότοιο δὲ δυσομενάων.

Pleiadibus orientibus incipe metere,

B *Arare verò occumbentibus.*

ANNOTAT.

ALIVD incrementum non est in primis quatuor declinationibus simplicibus. Nam λόγος, λόγοιο, λόγοισι; *& similia, primo statim aspectu suam quantitatem demonstrant.*

II. Αλφα incrementum quintæ declinationis à nominibus neutris in α, ας, αρ, breue est. C τὸ σῶμα, σώματος, *corpus.* τὸ σῆμα, *signum,* σήματος. τὸ κέρας, *cornu,* κέρατος. τὸ κρέας, *caro,* κρέατος. τὸ ἧπαρ, *hepar,* ἥπατος. τὸ νέκταρ, *nectar,* νέκταρος. τὸ φρέαρ, *puteus,* φρέατος.

ANNO-

ANNOTAT. A

VIDENTVR tamen neutra in ας aliquando incrementum habere longum, vt ex hoc Anacreontis versiculo liquet.

φύσις κέρατα ταύροις
ὁπλὰς δ' ἔδωκεν ἵπποις.

Natura dedit cornua tauris & calces equis.

Corripiuntur autem etiam illa κέρατος, κέρως. *Homer. Odyß.* τ.

οἱ δὲ διὰ ξεστῶν κεράων ἔλθωσι θύραζε. B

Quæ verò per polita cornua eunt foras.

Interdum interponitur α *longum ante alterum* α, κέρατος κεράατος, *Calaber lib.* 1.

γνάμπτε βίη κρατεροῖο κεράατος. οἱ δὲ οἱ ἄμφω.

Inflexa est vis fortis cornu.

III. Αλφα incrementum quintæ declinationis à nominibus fœmininis & masculinis in ας breue est, ἡ παλλὰς, παλλάδος, *Pallas.* ἡ λαμπὰς, λαμπάδος, *Lampas.* ἡ μονὰς, μονάδος, *vnitas.* ὁ μέλας, μέλανος, *niger.* ὁ τάλας, τάλανος, *miser.* C

Hom. Iliad. 6. καλήν, χρυσείην, μέλανες δὲ οἱ βότρυες ἦσαν.

Pulchram, auream, cui nigri botri erant.

ANNOTAT.

EXCIPE ἡ κρὰς τῆς κρατὸς, *caput Iliad.* 1.

κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο μέγαν ἐλέλιξεν ὄλυμπον.

Immor-

Immortali capite magnum Olympum concussit.

A *Dubitat de hoc vocabulo Eustathius Odyß. 12. num sit masculini an fœminini generis. Sed tamen Calaber lib. 11. cum muliebri apposito coniunxit.*

δινήσας περὶ κρατὶ βοῆ κελὰ νεῦρα βόεια.

ὁ λᾶας, τοῦ λάαος, crasi λᾶος, *etiam breue habet* α *incrementum.*

Orpheus in Argonaut. λάεσι δ' εὐτύκτοις δωμήσατο οἶκον ἀνάσσῃ.

Lapidibus politis ædificauit Reginæ domum.

B IV. Αλφα incrementum masculinorum & fœmininorum in αρ & λς breue est, ὁ μάκαρ, *beatus,* ἡ δάμαρ, δάμαρος, *vxor.* ἡ ὄαρ, *coniunx vel colloquium,* ἡ ἅλς, *mare,* ὁ ἅλς, *sal.*

Homer. Iliad. 1. εἰς ἅλα δῖαν, *in sacrum mare.*

Theocrit. Idyl. 27. φῂς μοι πάντα δόμεν τάχα δ' ὕστερον οὐδ' ἅλα δοίης.

C *Ais te mihi omnia daturum, fortè posteà ne salem dederis.*

ANNOTAT.

HINC *excipiendum videtur* ψὰρ ψαρὸς, *sturnus, producitur enim apud Homer. Iliad. 17.*

Τῶν δ' ὥστε ψαρῶν νέφος ἔρχεται ἠὲ κολοιῶν.

Vt sturnorum nubes seu turma vel graculorum aduenit. A

Item; ὁ κὰρ, καρὸς, ex Cariâ, Hom. Iliad. 2.

Νάστης αὖ καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων.

Nastes Carum barbaræ linguæ dux fuit.

Theocritus tamen Idyll. 17. corripuit hoc incrementum;

Σημαίνει λυκίοισί τε φιλοπτολέμοις τε κάρεσσι.

Luciis imperat & bellicosis Caribus.

V. GENITIVVS ανος à recto αν longus est, quod plerumque ex accentu liquet, ὁ τιτὰν τιτᾶνος, *Titan.* ὁ ἀλκμὰν, ἀλκμᾶνος, *Alcman* ὁ παιὰν, παιᾶνος, *Pæan.* ὁ πὰν πανός, *Pan, pecoris custos.* B

ANNOTAT.

EXCIPIVNTVR *duo neutra,* μέλαν, μέλανος. nigrum. τάλαν, τάλανος, miserum.

VI. GENITIVVS in αος à nominibus ναῦς, *nauis,* γραῦς, *anus, vetula,* breuis est, sicut & illud incrementum, nominum syncopen patientium, ὁ πατὴρ, πατράσι, ἀνδράσι, μητράσι, θυγατράσι Datiuus πᾶσι longum incrementum habet, vt patet ex accentu, sic ἅπασι, σύμπασι, longa sunt, C

Alcæus. τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν κῦμα κυλίνδεται,

τῷ δ' ἔνθεν ἄμμες δ' ἂν τὸ μέσον ναὶ
A φορήμεθα σὺν μελαίνα.

Alius enim fluctus hinc voluitur, alius inde, nos autem in medio cum naue agitamur atrâ.

ANNOTAT.

APVD Theocritum Idyll. 17. legitur ναὶ primâ longâ.

οὐδέ τις αἰγιαλὸν δὲ θοᾶς ἐξάλατο ναὸς.

Neque quiſquam in littus veloci exiliit naui.

B *Cæterùm hic genitiuus Doricus eſt pro* νηὸς, *à Recto* ὁ νηῦς. *Vtuntur autem Poëtæ plerumque his obliquis,* νηὸς, νηΐ, νῆες, *vel* νεὼς, *ſic* γραῦς, γραός.

VII. A incrementum à nominibus in ψ corripitur ὁ ἄραψ, ἄραβος, *Arabs,* ἡ λαίλαψ, λαίλαπος, *turbo.* Hom. Iliad. 11.

αὐτὰρ ἐγὼν ὄρουσα κελαινῇ λαίλαπι ἶσος.

Ego irrui nigro turbini ſimilis.

C

ANNOTAT.

Φὰψ φαβὸς, auis quoddam genus, nonnulli palumbem interpretantur, videtur incremento longo conſtare.

VIII. A incrementum à nominibus in ξ, aliquando breue eſt, aliquando longum, ὁ κόραξ, *coruus,* κόρακος. ὁ κόλαξ, *adulator.* κόλακος.

κ@. ὁ καὶ ἡ φύλαξ, *custos*, φύλακος. ὁ πίναξ, *tabula*. ὁ ἄβαξ, *abax, abacus*. ἡ πλὰξ, πλακὸς, *tabula*. ὁ ἄνθραξ, *carbo*, ὁ ἅρπαξ, *harpago, raptor*, ὁ στύραξ, *ſtyrax*, ἡ κλίμαξ, *Climax*. ὁ μύσταξ, *myſtax*. ἡ μάσταξ, *mandibula*. ὁ, ἡ πίδαξ, *fons, ſcaturigo*. ἡ αὖλαξ, *ſulcus*. ἡ λάρναξ, *vrna*. Omnia hæc α breue habent. A

AT ὁ φαίαξ, *phæax*. ὁ θώραξ, *thorax*. ὁ ἱέραξ, *hierax*, ἡ ῥὰξ, ῥαγὸς, *acinus*, & ſimilia α habent longum.

Lib. I. Epigr. ῥῶ καὶ λάμβδα μόνον κόρακας κόλακάς τε διίστη. B

Solum R & L ſecernit coraces, id eſt, *coruos & colaces*, id eſt, *adulatores*.

Theocr. Idyll. 10. ὡς νῦν ἀρχόμενος τᾶς αὔλακος οὐκ ἀποτρώγεις.

Qui nunc incipiens ſulcum non demetis.

Hom. Iliad. 6. γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ θυμοφθόρα πολλά.

Scribens in conuolutâ tabellâ multa triſtia.

Πίδακος ἐξ ἱερῆς. Callimach. Et paſſim apud Homer. πολυπίδακος ἴδης, *Idæ multorum fontium*. C

Homer. Odyſſ. 4. ἀλλ' ὀδυσεὺς τοῦ μάστακα χερσὶ πίεζε,

Sed

Sed Vlysses os seu mentum manibus compressit.

A Tryphiod. μύστακα δ' ἀῤῥήκτοισιν ἀλυκτοπέδῃσι μεμαρπώς.

εἶχεν ἐπικρατέως.

Labrum seu mentum firmis vinculis comprehensum tenebat fortiter.

Odyss. ψ. ἀλλά με κεῖνος ἑλὼν ἐπὶ μάστακα χερσὶν,

οὐκ ἔα εἰπέμεναι:

Sed ille me mento apprehensum non sinit loqui.

B

ANNOTAT.

VVLGO producitur mystax mystacis, cùm tamen Poëtæ Græci corripiant, vt ex allatis exemplis constat.

QVÆ nomina in αξ, *incrementum habeant breue, quæ longum, varia præcepta traduntur. Primùm enim sunt qui dicant, omnia nomina plurium quàm duarum syllabarum habere,* α, *longum: maximè si penultima sit breuis.* ὁ ἵραξ, ἵρακος, accipiter. ὁ οἰκοφύλαξ, οἰκοφύλακος,

C custos domus. *Ita præter cæteros Lascaris in suâ Grammaticâ.*

CÆTERVM nisi præceptum hoc intelligatur de simplicibus vocabulis. non erit verum. Nam ὁ νυκτικόραξ, ὁ ἀρκτοφύλαξ, *& ipsum Lascaris exemplum,* ὁ οἰκοφύλαξ, α *breue habent, & multo magis* ὁ καὶ ἡ ἐριβῶλαξ, *ferax,* ὁ καὶ ἡ πολυπίδαξ, fontibus abundans; *Et tamen*

omnia

omnia ista pluribus, quàm duabus syllabis constant: sequuntur autem hæc & similia composita naturam & quantitatem simplicium. Nec refert quod apud Manilium lib. 1. legimus. A

Permeat Arctophylaca petens per terga draconis.

Nam metri necessitate produxit breuem.

SECVNDO *dicunt in dissyllabis tunc* α *incrementum esse longum, cùm prior vocalis naturâ longa est,* ὁ φαίαξ, φαίακος, phæax, ὁ θώραξ, θώρακος, thorax, ὁ πλήταξ, valde diues, ὁ οἴαξ, temo, nauis gubernaculum. *Hæc eodem loco idem Lascaris. Sed tamen præceptum hoc certum non est. Nam &* ἡ αὖλαξ, sulcus, *primam naturâ longam habet, & similiter* ὁ vel ἡ πίδαξ, fons, & ἡ βῶλαξ, gleba, & ὁ δρώπαξ, dropax, medicamenti species, *& tamen in obliquis corripiuntur. Priorum attulimus iam exempla.* βῶλαξ *corripitur apud Theocritum. Idyll. 17.* B

Νεῖλος ἀναβλύζων διερὰν ὅτε βώλακα θρύπτει.

Nilus cùm exundans humidam glebam comminuit.

Alterius incrementum breue est apud Ausonium epigram. 123. Hinc ruit etiam illa generalis præceptio cùm dicunt, si penultima positione duntaxat longa sit, tunc α *incrementum esse breue,* ὁ ἅρπαξ, rapax. ὁ κήρυξ, vociferator. *Excipiunt* ὁ κόρδαξ, cordax, genus saltationis comicæ. C

Sed vt hoc maximè verum sit, non tamen omnem

mihi ſcrupulum eximet hæc regula. Nam ſi occurrat
A ὁ μύσταξ, *vel* ἡ μάσταξ, *verbi gratia, vel* ἡ λάρναξ, vrna, *nunquam me docebit vtrum prima ſyllaba ſolâ poſitione, an verò poſitione ſimul & naturâ ſit longa. Nam qui hoc negant fieri poſſe, illi velim dicant quantum ſit* α *in his vocabulis* ὁ θώραξ, *&* ἱέραξ, *&* μᾶλλον, magis. *Annon eſt longum naturâ & poſitione;*

TERTIO ſunt qui dicunt, ſi α, *nominatiui breue ſit, tunc etiam breue futurum in incremento. Sed neque hoc præceptum reddit me certum de quantitate. Nam licet interdum ex accentu circumflexo cognoſcere poſ-*
B *ſimus* α *vltimæ ſyllabæ eſſe breue, vt* ἡ αὖλαξ, ἡ ὗραξ, *ſæpe tamen hoc præſidio deſtituemur, tum quia non omnes accentum circumflexum notant in ſyllabâ longâ antecedente alteram ſolâ poſitione longam, tum quia ſaltem in aliis vocabulis, vbi prima ſyllaba poſitione duntaxat longa eſt, neſciemus quantum ſit poſterius alpha,* ἡ λάρναξ, ὁ ἅρπαξ, *tum quia fieri poteſt, vt anceps in recto ſit longa naturâ, in obliquis verò breuis,* σῦς, συὸς, ſus. μῦς, μυὸς, mus. πῦρ, πυρὸς, ignis.

ITAQVE nihil certò & conſtanter hîc præſcri-
C *bi poteſt, quamuis partim ex Latinâ Proſodiâ, præſertim Emmanuelis, partim obſeruatione & notatione, partim etiam his qualibuſcunque præceptis ſatis multa de harum vocum in* αξ *quantitate cognoſcere liceat.*

Illud etiam obſeruetur tanquam ſignum certum, tunc α *harum & ſimilium dictionum eſſe longum, cùm à*

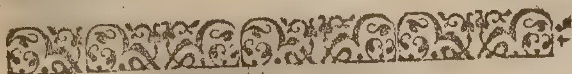
poëtis

poëtis vertitur in η. Nullum enim α breue à nominibus in αξ mutant ipsi in η. Theoc. Idyll. 9. A

ἴρηκες δ' ἴρηξι, pro ἱέρακες ἱέραξι.

Accipitres accipitribus chari ſunt.

Et ſæpe apud Homerum occurrit θώρηκες, pro θώρακες.

Caput X.

DE IOTA INCREMENTO QVINTÆ DECLINATIONIS. B

I. IOTA incrementum nominum neutri generis, breue eſt, τὸ μέλι, μέλιτος, mel, τὸ σίνηπι, σινήπιος.

II. FOEMININORVM quoque & maſculinorum barytonoſum in ιος & ιδος & ιτος; ἡ πόλις, πόλιος, ciuitas. ἡ ἔρις, lis. ἔριδος. C ἡ χάρις, gratia, χάριτος. ἡ θέμις ius, fas, θέμιτος, vel θέμιδος; itemque τίς, τίνος, tam interrogatiuum quàm infinitum cum ſuis compoſitis ὅσις, ἥτις, ὅ,τι, ὁ ὄφις, ſerpens, ὄφιος, ὁ πάρις, Paris. ὁ καὶ ἡ νῆστις, νήστιδος, ieiunus.

III. FOEMININORVM etiam oxytonorum in ιδ@, ἡ πατρὶς, πατρίδ@, *patria*. φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν, passim apud Homerum, ἡ ἀμαρυλλὶς, ἀμαρυλλίδ@, *Amaryllis*. ἡ ἑλληνὶς, ἑλληνίδος, *mulier Græca*. ἡ ἀσπὶς, *clypeus*, ἀσπίδ@.

A

EXCEPTIONES.

EXCIPIVNTVR tamen primò fœminina & masculina dicatalecta, id est, quæ duas habent in Recto terminationes, ὁ δελφὶς, δελφῖν@, *delphinus*. ἡ ἀκτὶς, *radius*, ἀκτῖν@. ἡ σαλαμὶς, σαλαμῖν@, *Salamis*, & similia, quæ etiam in ιν desinunt, δελφὶν, ἀκτίν.

B

SECVNDO excipiuntur monosyllaba siue sint duarum terminationum, siue vnius tantùm, præter δὶς, διός, *Iuppiter*, quod breue est. ὁ vel ἡ θὶν, θινὸς, *littus*. ἡ ῥὶν *nasus*. ἡ ἶν vel ἶς, *fibra*, seu *vis*, ἰνὸς, ἰνὶ, ἶνα. λῖς, λιτός, *pannus lineus subtilis*. ὁ λὶς, seu λὶν, λιός, *leo*. ὁ κὶς, κιός, *vermiculus qui in ligno vel frumento nascitur*. Theoc. Idyll. 22:

C

ἐκβάντες δ' ἐπὶ θῖνα βαθὺν καὶ ὑπήνεμον ἀκτήν.

Ex-

Exſcendentes in littus & in oram ventis ſubiectam. A

Idem Idyll. I. αἱ δέ οἱ ᾠδήκαντι κατ' αὐχένα πάντοθεν ἶνες.

Vndique tument illi in ceruice fibræ ſeu venæ.

Hom. Iliad. 8. ἅρματα δ' ἂμ βωμοῖσι τίθει κατὰ λῖτα πετάσσας.

Currus verò ſuper altaria poſuit, linea tegumenta obtendens.

Theod. λιὸς ὀρεσκῴοιο ἀγηνορίην ποτὲ Σαμψών. B

Montani leonis vim olim domans Sampſon.

Theoc. Idyl. I. καί οἱ ἀεὶ δριμεῖα χολὰ ποτὶ ῥινὶ κάθηται.

Semper ei in naſo acris bilis inſidet.

ANNOTAT.

C

PLERAQVE *ex prædictis accentu cognoſcuntur, ſi enim nomen accentum circumflexum in accuſatiuis, & nominatiuis pluralibus habeat, ſignum eſt vocalem illã vbiq; eſſe longam, vt* θῖν, θινὸς, θῖνα; *aliâs haud circumflexo, ſed acuto notaretur. Illud* λῖτα, *quo vtitur Homerus, deducunt aliqui à ſingulari* λῖτον, *interim tamen, vt monet etiam Euſtathius Iliad. 8. inuenitur datiuus* λιτί

Hom. οἷον ἰωνῶ λιτὶ κάλυψεν, *quem Grammatici à recto* τὸ
A λῖς *deducunt, & est generis neutri.*

Si enim secundùm Eustathium datiuus hic est generis neutri, necesse est, etiam Rectum illius esse generis neutri, qualiscunque tandem sit. Alij aiunt esse generis masculini, ὁ λῖς. *Celebrant porrò poëtæ à nomine* λὶς *seu* λῖς, leo, *præcipuè accusatiuum* λῖν.

Ait Lascaris primam in λιὸς *etiam breuem reperiri, sed non adfert exemplum.*

TERTIO excipitur ὁ καὶ ἡ ὄρνις, ὄρνιθος,
B *auis*, *ales*, penultimâ longâ, ἡ μέρμις, μέρμιθος, *funiculus*, & ἐϋκνήμιδες, passim apud Homerum. ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ, *bene ocreati Achiui.*

Hom. Odyss. ς. ἔνθα δέ τ' ὄρνιθες τανυσίπτεροι εὐνάζοντο,

Vbi volucres alatæ stabulant seu cubile ponunt.

Theoc. Idyll. 7. καὶ Μοισᾶν ὄρνιχες, ὅσοι ποτὶ
C Χῖον ἀοιδὸν Ἀντία κοκκύζοντες.

Et Musarum volucres, quæ crocitant contra Chium cantorem. Nam Dores ὄρνιχος dicunt ab ὄρνιξ.

Phocyl. tamen corripuit.

ὄρνισι μὲν πολλὴν ταχυτῆτ' ἀλκὴν δὲ λέουσι,

Volu-

Volucribus quidem multam celeritatem, fortitudinem verò leonibus. A

Hom. Iliad. I. Ἀτρεΐδαί τε καὶ ἄλλοι ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί.

Atridæ & alij benè ocreati Achæi.

Odyss. 10. κατέδει μέρμιθι φαεινῇ,

Alligabat funiculo pulchro.

QVARTO excipiuntur nonnulla quæ iota genitiui circumflectunt, ἡ κρηπὶς, κρηπῖδος, *crepido.* κνημὶς, κνημῖδος, *tibia.* ἡ σφραγὶς, σφραγῖδος, *sigillum.* ἡ κληὶς, κληῖδος, *clauis.* ἡ ἀψὶς, ἀψῖδος, *fornix, arcus.* B

ANNOTAT.

Quæ ab huiusmodi vocabulis iota longum habentibus componuntur, retinent ipsum quoque iota longum, etiamsi mutetur accentus, ὁ χρυσάκτις, aureos radios habens, ὁ εὐκνήμις, bene ocreatus.

IV. Iota incrementum nominum in ιξ & ιψ breue est, ἡ θρὶξ, τριχὸς, *capillus.* ὁ καὶ ἡ καλλίθριξ, καλλίτριχος, *pulchricomus.* hinc passim apud Homerum, καλλίτριχες ἵπποι, *pulchricomi equi.* ὁ καὶ ἡ ὕστριξ, *hystrix, species ermacij.* ἡ στὶξ, στιχὸς, *ordo, series.* ἡ κύλιξ, κύλικος, *calix.* ὁ κίλιξ, κίλικος, *Cilix.* ἡ ἕλιξ, ἕλικος, C

κ⊙, inuolucrum, ὁ καὶ ἡ ἧλιξ, ἥλικ⊙, æqualis
A ætate. ὁ καὶ ἡ ὁμῆλιξ ὁμήλικ⊙, coætaneus, ἡ χοῖνιξ, chœnix, semodius. ὁ χέρνιψ, χέρνιβ⊙, pollubrum, seu aqua quâ lauantur manus. ἡ κατῆλιψ, scala, κατήλιφ⊙. ὁ καὶ ἡ αἰγίλιψ, αἰγίλιπ⊙, petra quæ à capris relinquitur ob altitudinem.

Homer. Iliad. 4. ἀμφὶ δέ μιν κρατεραὶ στίχες ἀσπιστάων.

Circà illum erant robusti ordines clypeato-
B rum.

Hom. Odyss. 1. χέρνιβα δ' ἀμφίπολ⊙ προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα.

Aquam verò ancilla ex gutto seu pollubro fundebat ferens.

ANNOTAT.

ADDE his composita à τρίψ, ὁ παιδότριψ, idem quod
C παιδοτρίβης, pædotriba. ὁ οἰκότριψ, verna, seruus vernaculus. dicitur etiam οἰκοτρίβης, ἁλότριψ, pistillus quo sal contunditur. ἁλετρίβανος. Interpres Aristoph. καὶ τοῦτον δικάρανον ἁλοτρίβα. & hunc bicipitem pistillum salis. Est autem penultima in voce παιδοτρίβης, pædotriba, breuis tam apud Græcos, quàm apud Latinos, sicut & vox ἡ τρίβος, quæ à terendo, viam significat. Hinc παιδοτριβικῶς, Arist.

ἀλλ'

ἀλλ' εὖ λέγεις καὶ παιδοτριβικῶς ταυτάγε.

Bene dicis hæc & pædotribice.

Excipe ἡ τέττιξ, τέττιγος, *cicada.* ὁ καὶ ἡ πέρδιξ, πέρδικος, *perdix.* ἡ μάστιξ, μάστιγος, *flagellum.* ἡ σμῶδιξ, *vibex.* ὁ φοίνιξ, φοίνικος, *phœnix,* item, *palma.* ὁ σκάνδιξ, *ſcandix.* & ἄϊξ, ἄϊκος, *impetus.* ὁ καὶ ἡ πολυάϊξ, πολυάϊκος, *impetuoſus.* & monoſyllaba. ὁ ῥίψ, ῥιπός, *ramus ſalignus, vimen textile.* ἴψ, ἰπός, *vermis ſpecies qui cornua corrodit,* vt ait Euſtathius Iliad. I. A B

Theoc. Idyl. 9. τέττιξ μὲν τέττιγι φίλος, μύρμακι δὲ μύρμαξ.

Cicada amica eſt cicadæ, & formica formicæ.

Oppian κυνηγ. 2. πέρδικες θοῦροι δὲ πυρώδεες αἰολόδειροι.

Perdices celeres, flammantes, & varij colli.

Hom. Iliad. 10. τόξῳ ἐπιπλήσσων ἐπεὶ οὐ μάστιγα φαεινὴν.

Telo percutiens, quia ſcuticam ſeu flagellum (non habebat.) C

Hom. Odyſſ. 15. ἔνθα δὲ φοίνικες ναυσίκλυτοι ἤλυθον ἄνδρες.

Vbi verò Phœnices nauibus incliti viri venerunt.

Dionyſ. Ακρόκομοι φοίνικες ἐπηρεφέες πεφύασι.

A *Vbi Palmæ alticomæ, opacæ, ortæ ſunt.*

Hom. Odyſſ. 21. μὴ κέρας ἶπες ἔδοιεν ἀποιχομένοιο βασιλῆος.

Ne abeunte Rege vermes cornu corroderent.

Iliad. 11. ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυάϊκος πολέμοιο:

Sed plurima pars belli violenti mihi incumbit,

B

ANNOTAT.

Σμῶδιξ etiam σμώδιγγος habet à Recto σμῶδιγξ, Hom. Iliad. ψ.

Πυκναὶ δὲ σμώδιγγες ἀνὰ πλευρὰς ἠδὲ ὤμους.

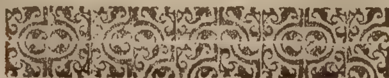
Frequentes erant vibices per latera & humeros.

D. Gregorius Nazianzenus corripit incrementum

C nominis μάστιξ.

Μάστιγας Αἰγύπτοιο κακόφρονος αἰὲν ἀρίθμει.

Semper numera malè ſanæ plagas Ægypti.

Caput

 A

Caput XI.

DE Y INCREMENTO QVINTÆ DECLINATIONIS.

I. Y incrementum à nominibus monosyllabis in *υς*, & à neutris in *υ*, & à paroxytonis, & oxytonis, & perispomenis in *υς* & *υρ*, breue est, *ὁ καὶ ἡ σῦς, ὗς, ſus, συός. ὁ μῦς, mus, μυός. ἡ δρῦς, quercus, δρυός. τὸ γόνυ, γόνυος, genu. τὸ δόρυ, δόρυος, haſta. τὸ δάκρυ, δάκρυος, lachryma. ὁ βότρυς, botrus, βότρυος. ὁ νέκυς, νέκυος, mortuus. ὁ στάχυς, ſpica. στάχυος. ἡ χλαμὺς, χλαμύδος, chlamys. ὁ ἰχθὺς,* vel *ἰχθῦς ἰχθύος, piſcis. ἡ ὀφρῦς ὀφρύος, ſupercilium, ἡ ὀσφῦς, ὀσφύος, lumbus. ὁ μάρτυρ, μάρτυρος, teſtis. ὁ ψίθυρ, ψίθυρος, ſuſurro,* quibus adde, *τὸ πῦρ, πυρός, ignis. ὁ καὶ ἡ κύων, canis, κυνός.* B C

Odyſſ. 10. *ἔδμεναι οἷα σύες χαμαιευνάδες αἰὲν ἔδουσι.*

Edere ſicut ſues humi cubantes ſemper edunt.

Tryphi-

Tryphiod. Δάκρυσι λαθριδίοισιν ἐπικλαύ-
A σαντες Ἀχαιοί.

Lachrymis occultis allacrymabantur Græci.

Hom. Iliad. 24. ἔρχεται ὠμηστῇσιν ἐπ' ἰχθύσι κῆρα φέρουσα.

Venit mortem ferens piscibus.

Odyss. 4. αὐτὰρ ὁ πικρὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβε.

Cæterùm ille amaras fundebat sub supercilio lachrymas.

B

EXCEPTIO.

Producitur à Theocrito Idyll. 4. ἡ κώμυς, κώμυθος, *fasciculus, manipulus.* καὶ μαλακῶ χόρτοιο καλὰν κώμυθα δίδωμι, *& mollis graminis bonum do manipulum.* Inuenies alia quoque nonnunquam à Poëtis producta, vt ἡ ἰλὺς, ἰλύος, *limus.* Iliad. 21.

C κείσετ' ὑπ' ἰλύος κεκαλυμμένα.

Iacebunt (arma illius) limo tecta.

II. Nomina in υν, quæ etiam in υς desinunt, incremento longo constant, ὁ φόρκυν, καὶ φόρκυς, φόρκυνος, *Phorcys.* ἡ γόρτυν, γόρτυνος *Gortyn, ciuitas Cretæ.* ὁ μόσυν, μόσυνος, *turris vel domus lignea vel sedes.*

Homer.

Homer. Odyss. 1. φόρκυνος θυγάτηρ, *filia Phorcyni.*

Idem Odyss. 3. ἐσχατιῇ γόρτυνος ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ. A

Ad fines Gortynis in obscuro ponto.

Apoll. Αὐτὰρ ἐν ὑψίστῳ βασιλεὺς μόσσυνι θαάσσας.

Cæterum rex in altißimâ sede sedens.

Dion. καὶ οἳ μόσσυνας ἔχουσι δουρατέους.

Et qui ligneas habent ædes.

III. NOMINA in ξ & ψ ferè habent breue incrementum, ὁ ὄνυξ, ὄνυχος, *vnguis.* ἡ ἄντυξ, ἄντυγος, *ambitus orbis, seu curuatura rotæ.* ἡ πτέρυξ, πτέρυγος, *ala.* ὁ vel ἡ ἄμπυξ, ἄμπυκος, *reticulum, redimiculum muliebre.* ἡ στύξ, στυγὸς, *Styx.* ἡ πτύξ, πτυχὸς, *plica, inuolucrum.* ἡ κάλυξ, κάλυκος, *folliculus.* ὁ χάλυψ, χάλυβος, *Chalybs.* κίνυψ, κίνυφος, *Cinyps, nomen fluuij.* ὁ ἔρυξ, ἔρυκος, *Eryx, nomen montis.* B

Lib. 3. Epigram. οὐκ ἔτι δὴ πτερύγεσσι λιγυφθόγγοισιν ἀείσεις. C

Non amplius canes alis canoris.

Hom. Iliad. 18. πάντοσε δαιδάλλων· περὶ δ' ἄντυγα βάλλε φαεινὴν,

τρίπλακα, μαρμαρέην.

Vndi-

Vndique variegans, circumq; circulum iecit lu-
A *cidum, triplicem, splendentem.*

Theoc. Idyll, 1. ἀσκητὰ πέπλῳ τε καὶ ἄμπυκι παρ' δὲ οἱ ἄνδρες.

Ornata peplo & redimiculo, iuxta illam autem viri sunt.

EXCIPE ὁ κόκκυξ, *cuculus*, ὁ βόμβυξ, *Bombyx*, ὁ κήϋξ, *Ceyx*; Vide Emmanuelem.

ὁ κήρυξ, *præco*, communiter producitur, Iliad. 1. χαίρετε κήρυκες διὸς ἄγγελοι, *saluete præ-*
B *cones, Iouis nuncij*. legitur tamen correptum apud Homerum Iliad. 17.

κήρυκι ἠπυτίδῃ.

ὁ βέβρυξ, βέβρυκος, *Bebryx*, anceps est.

Theocr. Idyll. 22. κόχλῳ φυσαθέντος ἀεὶ βέβρυκες κομόωντες.

Inflata concha (conuenerunt) Bebryces semper comati.

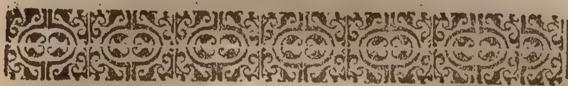
Hom. Iliad. 2. βεβρύκων βασιλῆος,

C ὁ γρὺψ, γρυπός, *Gryps*, & ὁ γὺψ, γυπός, *vultur*, *v* longum habent.

Iliad, 22. τάχα κέν ἑ κύνες καὶ γῦπες ἔδονται.

Comedent illum vultures & canes.

Et hæc de incrementis nominum.

 A

Caput XII.

DE QVANTITATE VERBORVM IN PRÆSENTI ET IMPERFECTO.

I. QVANTA est syllaba immutabilis in præsenti, tanta est in imperfecto, tàm actiuo quàm passiuo omnium modorum, etiam in participiis, κρίνω, *iudico*, ἔκρινον, κρίνομαι, ἐκρινόμην, κρινόμενος primâ vbique longâ. γράφω, *scribo*, γράφομαι, ἔγραφον, ἐγραφόμην, γραφόμενος, primâ breui. B

II. VERBA in υνω producunt penultimam in præsenti & in imperfecto μολύνω, *contamino.* πραΰνω, *mitigo.* βραδύνω, *tardo.* ἰθύνω, *dirigo.* ἀμύνω, *vlciscor seu auxilior, propulso.* δύνω, *subeo, ingredior*, & alia huius generis. C

Odyss. 8. ἄστεϊ καὶ τεκέεσσιν ἀμύνων νηλεὲς ἦμαρ.

Ab vrbe & liberis crudelem diem propulsans.

III. VERBA in ανω, vt μανθάνω, *disco* βλαστάνω,

στάνω, germino, ἁνδάνω, placeo. λαμβάνω, accipio, A *λαγχάνω, sortior,* & similia, penultimam habent breuem. Iliad. I.

Ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ.

Sed non placebat animo Atreidæ.

Soph. Elect. αἴσχιστα πάντων ἔργα δρῶσα τυγχάνεις.

Turpissima omnium facinora facis.

Idem ibidem ὡς τῆς θυγατρὸς ἀντίποινα λαμβάνεις.

B *Quod ob filiam reposcas pœnam.*

EXCIPE ἱκάνω, *venio.* κιχάνω, *inuenio, assequor.* φθάνω, *præuenio, præoccupo,*

Iliad. 2. καρπαλίμως δ' ἵκανε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.

Statim autem peruenit ad celeres Græcorum naues.

Corripitur tamen in βατραχ.

καὶ πτέρνης λαβόμην, καὶ οὐ πόνος ἵκανεν ἄνδρα.

C *Calcaneum apprehendo, neque dolor occupat virum.*

Iliad. 9. πολλὸν ὑπεκπροθέει, φθάνει δέ τε πᾶσαν ἐπ' αἶαν.

Longè præcurrit, anteuertit autem omnem terram.

Iliad.

Iliad. 22. νῦν δ' αὖτέ με μοῖρα κιχάνει. A
nunc mors me assequitur.

Iliad. ρ. θείων ἐκίχανεν ἑταίρους.
Currens assecutus est socios.

ANNOTAT.

QVIDAM, inter quos Renatus Guillonius in sua Grammatica, tradunt nonnulla in ανω formari à futuro, & illa penultimam habere longam, αὐξάνω, cresco, ab αὐξήσω, οἰδάνω, οἰδάνομαι, ab οἰδέω, οἰδήσω, tumefacio, turgeo, tumefio. οἰδάνω *tamen corripitur ab Homero Iliad.* ι. B

ὅστε καὶ ἄλλων
οἰδάνει ἐν στήθεσι νόον πύκα περ φρονεόντων.

Quæ (ira) & aliorum inflat in pectoribus mentem prudenter quamuis sapientium.

Ibid. Ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλῳ ὁππότ' ἐκείνων μνήσομαι.

Cor mihi irâ turgescit quoties illorum recordor.

IV. VERBA in υω & ιω siue duarum siue C plurium syllabarum, sæpè producunt penultimam, & sæpe etiam corripiunt, πτύω, *spuo.* ποιπνύω, *ministro.* ἱδρύω *statuo, sedere facio.* ἐρητύω, *cohibeo, reprimo.* μηρύω, seu μηρύομαι, *reuoluo, glomero.* ὠρύω seu ὠρύομαι, *vlulo.* θύω *sacrifico.* λύω *soluo.* ῥύομαι, *libero.* δακρύω, *lachry-*

 mor.

A *mor.* κωκύω, *eiulo.* δύω, *subeo.* φύω, *nascor.* ἐρύω, *traho.* κυλίω, *voluo.* μηνύω, *indico. significo.* ἀνύω, *perficio.*

Theocrit. Idyll. 24. τὼ χθονὶ γαστέρας ἄμφω αἱμοβόρως ἐκύλιον ἀπ' ὀφθαλμῶν δὲ κακὸν πῦρ

ἐρχομένοις λάμπεσκε, βαρὺν δ' ἐξέπτυον ἰόν.

Humi ventres ambo (serpentes)

Sanguinem vorantes, voluebant, ab oculis verò

B *mala flamma*

Venientibus lucebat noxiumque exspuebant venenum.

Iliad. I. ὡς ἴδον ἥφαιστον διὰ δώματα ποιπνύοντα.

Vt viderunt Vulcanum per domum ministrantem.

Odyſs. 3. ὡς ἔφατ' οἱ δ' ἄρα πάντες ἐποίπνυον, ἦλθε μὲν ἄρ' βοῦς.

C *Sic dixit, illi verò omnes administrabant, venit verò bos.*

Odyſ. 13. τιμήεις ἔσομαι ὅτε με βροτοὶ οὔτι τίουσι,

Ero honoratus cùm mortales me minimè colant.

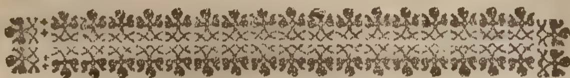
Odyſs. II. πρὶν μὲν γάρ σε ζῶον ἐτίομεν ἶσα θεοῖσι.

Antea

Antèa enim te viuum honorabamus vt Deum. A

Odyſs. 7. καί μιν ἔτισ' ὡς οὔ τις ἐπὶ χθονὶ τίεται.

Honorauit illum, vt nullus alius in terrâ honoratur.

Caput XIII. B

DE QVANTITATE VERBORVM IN FVTVRIS ET AORISTIS.

I. FVTVRVM primum quintæ coniugationis perpetuò corripit penultimam. ψάλλω, ψαλῶ, *pſallo.* αἴρω, ἀρῶ, *tollo.* μολύνω, μολυνῶ, *contamino.* κλίνω, κλινῶ, *reclino.*

C

ANNOTAT.

EX HAC regulâ ſequitur omnia futura prima quintæ coniugationis vocis actiuæ & mediæ omnium modorum breuia eſſe in illâ ſyllabâ, quæ penultima fuit in futuro primo vocis actiuæ. κρινῶ, κρινοῖμι, κρινεῖν, κρινῶν, κρινοῦμαι, κρινοίμην, κρινεῖσθαι, κρινούμενος. μολυνῶ, μολυνοῦμαι.

II. ANCEPS aoriſti ſecundi eſt breuis:

 κρίνω,

κρίνω, iudico, ἔκρινον. λείπω, relinquo, ἔλιπον. φεύγω, fugio, ἔφυγον. τρώγω, comedo. ἔτραγον. λήβω, seu λαμβάνω, accipio, ἔλαβον. φράζω, loquor, ἔφραδον, ὀρύττω, fodio, ὀρύξω ὤρυγον: ψάλλω, ἔψαλον. fieri tamen potest, vt obstet huic præcepto positio, quam semper exceptam volumus. Et est cum etiam sine positione penultima producitur.

Homer. in βατρ. οὐδέ ποτ' ἐκ πολέμοιο κακὴν ἀπέφυγον ἀϋτὴν:

B *Nunquam ex bello malum effugi clamorem.*

Ibid. νήδυμος οὐκ ἀπέφυγεν ὕπνος, δάκνοντος ἐμοῖο,

Suauis non aufugit somnus, me mordente.

ANNOTAT.

EX hac regulâ cognosces breuem esse syllabam respondentem penultimæ huius Aoristi in omnibus Aoristis secundis, quorumcunq; modorum, etiam vocis pas-

C *siuæ, & in futuris secundis actiuis & medijs, quæ semper primam syllabam similem habent penultimæ Aoristi actiui,* τύπτω, ἔτυπον, ἐτύπην, τυπήσομαι, τυπησοίμην, τυπῶ, τυπήσεσθαι, τυπησόμενος, τυπῶ, τυποῖμι, τυπεῖν, τυποῦν, τυποῦμαι, τυποίμην, τύπωμαι, τυπόμενος, *primâ vbique breui, quia in Aoristo secundo actiuo breuis est.*

III. AORISTVS primus actiuus tam in

in quinta, quàm in aliis coniugationibus A
penultimam habet longam, τίω, *honoro*, τίσω, ἔτισα. λύω *soluo*, λύσω, ἔλυσα. Homerus Iliad. I.

Χωόμενος, ὅτ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας.

Iratus quod fortissimum Achiuorum non honoraueris.

Ibidem. οὐδ' ἀπέλυσε θύγατρα καὶ οὐκ ἀπεδέξατ' ἄποινα.

Neque liberauit filiam, & non accepit pretium liberationis. B

ANNOTAT.

HOC præcepto facile colligere est eandem syllabam itidem manere longam in aliorum modorum Aoristis primis actiuæ & mediæ vocis τῖσον, τίσαιμι, τίσω, τῖσαι, τίσας, ἐτισάμην, τῖσαι, τισάμενος, *& sic de cæteris.*

Hom. Iliad. I. Τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσι.

Soluant Danai meas lachrymas tuis telis.

C

EXCEPTIONES.

EXCIPIVNTVR I. circumflexa nonnulla in έω, quæ in futuro, & quod hinc sequitur in Aoristo quoque primo ε retinent, τελέω, *perficio* τελέσω, ἐτέλεσα.

II. VERBA quartæ coniugationis, quorum

A rum futurum in σω exit, φράζω, φράσω, ἔφρασα, *loquor.* γουνάζω, seu γουνάζομαι *flexis genibus oro*, ἐγούνασα. ἑτοιμάζω, *paro*, ἡτοίμασα. ἐρίζω, *contendo*, ἤρισα. νομίζω, *puto*, ἐνόμισα. χαλάζω, ἐχάλασα, *laxo, remitto.* κλύζω, *mergo.* κλύσω, ἔκλυσα, quia horum & similium α, vel ι, vel υ, in futuro breue est, & quod hinc sequitur etiam in Aoristo primo, cùm nulla mutatio interueniat. Theoc.

ὗς ποτ' Ἀθηναίαν ἔριν ἤρισε.

B *Sus cum Mineruâ contendit.*

III. IDEM fit etiam in verbis circumflexis in αω. Nam quæcunque ex his ante α vocalem, consonantem habent præter ρ, corripiunt alpha in futuro, & in Aoristo primo; producunt verò si habent ρ, vel vocalem ante α. γελάω, γελάσω, *rideo*, ἐγέλασα. θλάω, θλάσω, ἔθλασα, *frango.* σπάω, *vibro, flecto*, σπάσω, ἔσπασα. ἐλάω, vel ἐλαύνω, ἐλάσω,

C ἤλασα, *agito, impello.* vbique α breue est. at in ἐάω, *sino.* δράω, *facio.* ἀκροάω, *audio.* θεάω, *specto.* περάω, *transeo.* πειράω, *conor.* φυράω, *misceo.* longum est alpha futuri & Aoristi. Homer. Iliad. I.

οὐ γάρ πώποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν.

Non

Non enim inquam meas boues abegerunt. A

Odyſs. 18. ὀστέα δ' εἴσω

ἔθλασεν, αὐτίκα δ' ἦλθεν ἀνὰ στόμα φοίνιον αἷμα.

Illiſit oſſa intrò & ſtatim fluxit ex ore ſanguis.

Iliad. 19. ἐκτ' ἄρα σύριγγος πατρώϊον ἐσπάσατ' ἔγχος.

Ex vaginâ paternum eduxit gladium,

IV. POETÆ in huiuſmodi Aoriſtis σ interdum geminare ſolent, vt penultima producatur, ἐτέλεσσα, ἐγέλασσα, φρασσάμενος, pro φρασάμενος. Iliad. 1. B

ἀνὰ δ' ἱστία λευκὰ πέτασσαν.

Alba vela extenderunt.

V. INTERDVM producunt ſine vllâ geminatione. Odyſſ. 10.

σπασάμενος φάσγανον ὀξὺ παχέος παρὰ μηροῦ.

Vibrans acutum gladium à craſſo femore.

VI. SÆPE etiam corripitur Aoriſtus ab aliis verbis deductus, ἐρύω *traho*. Iliad. 1. C

αὖ ἔρυσαν μὲν πρῶτα καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν.

Retrò traxerunt primò & mactârunt & excoriârunt.

Iliad. 13. οὐδέ μιν τίσεν ἴσα τέκεσσι.

A *Honorauit illum perinde ac filios.*

Odyss. ς. ὀψὲ δὲ δή ῥ' ἀνέδυ σόματος δ' ἐξέπτυσεν ἅλμην.

Serò verò emersit, & ore vomuit salsuginem.

Theoc. Idyll. 6. ὡς μὴ βασκανθῶ δὲ τρὶς ἐς ἐμὸν ἔπτυσα κόλπον.

Ne subirem inuidiam ter in meum sinum expui,

ANNOTAT.

B *SVPERVACANEVM existimamus monere tum quoque in Aoristis aliis actiuis & mediis α, vel ι, vel υ, longum esse, cùm in Aoristo indicatiui longum est. Iam enim aliquoties diximus eandem esse rationem reliquorum temporum, quæ ab hoc, vt sic dicam, capite descendant.*

C *Caput XIV.*

DE QVANTITATE VERBORVM IN PRÆTERITIS.

I. Si anceps sit breuis in futuro vel Aoristo primo, breuis quoque est in præterito

to perfecto actiuo & passiuo, & in Aoristo & futuro primo passiuo omnium modo- A
rum, γελάω, γελάσω, γεγέλακα. ἐρίζω, ἐρίσω, ἤρικα. θλάω, θλάσω, τέθλακα. τείνω, τενῶ, τέτακα; (nam & hoc α ex ε natum breue est) κρίνω, κρινῶ, κέκρικα, κέκριμαι, κέκρισαι, κέκριται, hinc verbalia breuia κρίμα, κρίσις, κριτὴς, ἐκρίθην, κριθήσομαι. φράσω, πέφρακα, πέφρασμαι, πέφρασαι, hinc φράσις. κλίνω, κλινῶ, κέκλικα, κέκλιμαι, κέκλισαι, hinc κλίμα, κλιτός, ἑτερόκλιτος. Theoc. Idyl. 6. B

ὥς παρ' ἐμὶν κέκριται.

Vt mihi videtur.

ANNOTAT.

ALIQVI κρίμα circumflectunt, sed verè acuitur penultima, tum ratione deriuationis, tum quia Nonnus primam corripit.

Εἰς κρίμα διπλοῦν ἦλθον.

In iudicium duplex veni. C

Quamuis necesse non sit, vt deriuatum eiusdem sit quantitatis cum suo primogenio, multa enim esse quæ suæ originis quantitatem non sequantur, iam suprà dictum est, sic ἡ κλίμαξ, & τὸ κλίτος, & ἡ κλιτὺς, producuntur, licet à præterito κέκλιμαι deduci poßint.

Odyß. 21. Κλίμακα δ' ὑψηλὴν προσεβήσατο οἷο δόμοιο.

A Scalam altam suæ domus ascendit.

Apoll. κλίτεα παλλεύκαν κατασρέψω ὑπὲρ ἄκρον, ἔθυσαν.

Hom. Odyß. 2. ἐς κλιτὺν ἀνάβας καὶ δάσκιον ὕλην.

In montis decliuitatem & densam syluam ascendens.

II. QVANTA fuit anceps verbi in singulari, tanta manet in duali & plurali, τέτυφα, τέτυπα, τετύφατον, τετύφαμεν, τετύπαμεν, ἐτυψάμεθα, τυψάτω, τύψατον, τυψάμενος, α vbi-
B que breui.

EXCEPTIO.

EXCIPE tertiam personam pluralem præteriti in ασι, hæc enim longa est, τετύφασι, τετύπασι. Iliad. 4.

τὴν δ' ἐθέλω ὅθι τοι φίλοι ἀνέρες ἐκγεγάασι.

Illam volo, vbi tibi dilecti viri nati sunt.

Mimnermus. οὐκ ἀγαθόν, κῆρες δὲ παρεστή-
C κασι μέλαιναι

Non bonum, Parcæ autem nigræ nobis astant.

ANNOTAT.

Theoc. Idyll. 22. *corripuit penultimam præteriti.*

ὑψηλαὶ δὲ πεφύκασιν ἀγχόθι πεῦκαι.

Sublimes autem propè natæ erant pinus.

Homer.

Homer. Odyß. 11. τεθνᾶσιν, τιμὴν δὲ λελόγχασιν ἶσα θεοῖσι. A

Moriuntur, honorem verò Diis æqualem nacti sunt.

Quidam tamen legunt πεφύκασιν. *Illud etiam Homeri Iliad. 1. peculiare est.*

παῖδα δέ μοι λύσατε φίλην.

Liberate mihi charam filiam.

III. PARTICIPIVM fœmininum Aoristi primi in ασα longum est, τύψασα, γράψασα. ἀίξασα, passim apud Homerum. Et B Odyss. α.

ἡ μὲν τὸν πτύξασα, καὶ ἀσκήσασα χιτῶνα
πασσάλῳ ἀγκρεμάσασα παρὰ τρητοῖσι λέχεσι.

Illa quidem plicato & aptato indusio & ex trabe suspenso iuxta vermiculatos lectos, &c.

IV. QVOTIES ex præterito vel κ, vel vocalis abiicitur, anceps quæ remanet corripietur, πέφυκα, πέφυα. δέδοικα, δέδια. Nam licet πέφυκα penultimâ longâ constet, πέφυα C tamen penultimam corripit.

V. IN aliis quoque temporibus anceps relicta ex abiectione alterius vocalis pro breui habenda est, ἔφυγον à φεύγω, *fugio*. ἔλιπον à λείπω, *relinquo*. ἤλυθον ab ἐλεύθω, *venio*.

ἔπυθον

A ἐπυθόν à πεύθω. audio, πυθόμενος. De qua re iam suprà dictum est cap. 7.

VI. BREVES sunt ancipites in Atticis verborum repetitionibus, tam in primis quàm in penultimis syllabis, ἀκήκοα, ab ἀκούω, audiui. ἀλήλιφα, ab ἀλείφω, ungo. ἐλήλυθα, ab ἐλεύθω, venio. ἐρήρικα, ab ἐρίζω, contendo.

VII. IN aliis itidem verbis reduplicationes ancipitum breues sunt, ἄχημι, doleo, ἀκάχημι. ἀλύκτημι, ἀλαλύκτημι, in angustias redigo. ἄλημι, ἀλάλημι, erro.

VIII. ANCEPS ante πτ naturâ breuis est, βάπτω, tingo. θάπτω, sepelio. σκάπτω, fodio. τύπτω percutio. κύπτω, inclino. κρύπτω, καλύπτω, abscondo. νίπτω, lauo. præter ῥίπτω, cado. & ῥίπτω, iacio. Hinc βέβαφα, τέταφα, ἔσκαφα, νένιφα, penultimam habent breuem, at τέτυφα, κέκρυφα, κέκυφα, penultimam habent longam, licet υ in præsenti sit breue naturâ, & tantùm positione longum. Ita docent plerique.

Nonnus, καὶ νῶτα κεκυφότα τείρετο σίμων.
Simon dorso incuruus diuexabatur.

ANNO-

ANNOTAT.

VIDETVR tamen regula non vsque adeò certa. Nam præteritum medium τέτυπα, à τύπτω, *videtur penultimam corripere, tum quia inde formantur primâ breui,* τυπὴ, ictus, plaga, *&* τύπος, vestigium aut nota pulsando impressa, *tum quia infinitiuo passiuo præterito penultima non circumflectitur sed acuitur,* τετύφθαι; *cùm iuxta leges accentuum longa ex suâ naturâ ante finalem breuem, cuiusmodi est* αι, *circumflexo notanda sit, si aliquem habeat accentum.*

Caput XV.

DE QVANTITATE VERBORVM IN MI.

I. PROPRIA reduplicatio verborum in μι breuis est in omnibus temporibus, nisi obstet positio, τίθημι, δίδωμι, ἐτίθην, ἐδίδων, τιθείην, διδοίην, δίδομαι, τίθεμαι.

ANNOTAT.

DIXI, *reduplicatio propria, Nam impropria etiam extra positionem non corripitur ferè,* ἵημι, ἱέμενος, ἱείς.

II. ALIORVM verborum reduplicationes

nes itidem corripiuntur. τιθέω, *pono*. διδόω,
A *do*. τιτρώσκω, *vulnero*. διδράσκω, *fugio*. τιταίνω,
collimo. ſic ὄνημι, ὀνίνημι, *iuuo*, *proſum*.

Excipitur γίνομαι, ſeu γίγνομαι, ſi tamen reduplicatione conſtat, & γινώσκω.

Hom. Iliad. 24. οὐδέ οἱ αἰδὼς
γίνεται, ἥτ' ἄνδρας μέγα σίνεται, ἠδ' ὀνίνησι.

Neque ei pudor
Eſt, qui viros valdè lædit, aut iuuat.

Odyſſ. 3. φεῦγον ἐπεὶ γίνωσκον ὃ δὴ κακὰ
B μήδετο δαίμων.

Fugi, cum viderem quod Deus mala nobis moliretur.

III. Αλφα ſecundæ coniugationis vbique corripitur in duali & plurali actiuæ vocis, & in ſingulari imperatiui, & in paſſiuo tàm in ſingulari quàm in plurali, exceptis tamen perſonis in ασι.

ἵστατον, ἱστάτην, ἵστασαν, ἕστασαν,
C ἵσταμαι, ἕσταμαι, ἐστάθην, σταθείς.

ANNOTAT.

LONGVM tamen eſt α, præteriti actiui. Nam ἕστακα pro ἕστηκα, dicitur Doricè. Eſt autem α Doricum longum, hîc tamen corripiendum videtur, cùm breue ſit in paſſiuo. Illud Theocrit. Idyll. 1. τίνος ὦ γαθὲ τέστα-
ἔρασα,

ἐράσαι, ab ἔραμαι, amo. *geminato* σσ *scribendum est.* A
Est porro α, *etiam in infinitiuo poëtico breue,* ἱστάναι,
ἱστάναι, ἱστάμεναι, ἱστάμεν.

IV. Y quartæ coniugationis in singulari actiuæ vocis producitur: ζεύγνυμι, ἐζεύγνυν ἐζεύγνυς, quod in dissyllabis magis aduertitur, δῦμι, κλῦμι, φῦμι, sunt enim properispomena. In duali verò & plurali, & in toto passiuo & medio corripitur υ. Nam vbi cęteræ coniugationes habent η vel ω, in singulari, ibi quarta habet υ productum; vbi B verò cæteris in duali & plurali est ε, vel ο, vel α, breue; ibi quarta suum quoque υ corripit, Hinc υ, Aoristi secundi actiuæ vocis indicatiui modi dualis & pluralis numeri longum est; ἔδυτε, quia alia quoque verba in μι, præter hæc duo τίθημι & δίδωμι, longam vocalem in plurali huius Aoristi habent.

V. IN imperatiuo singulari corripitur C υ in polysyllabis. κέκλυθι, κέκλυτε, ζεύγνυθι: at dissyllaba producuntur. Iliad. 1.

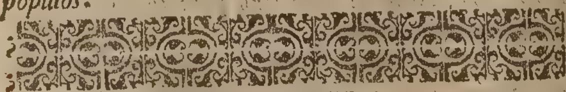
κλῦθι μευ ἀργυρότοξε.

Audi me Apollo.

Hom. Iliad. 19. ἀλλ' ὄρσευ, πολεμόν δὲ καὶ ἄλλους ὄρνυθι λαούς.

Sed

A *Sed excitare, & in bellum alios impelle populos.*

Caput XVI.

REGVLÆ COGNOSCENDI QVANTITATEM ANCIPITVM IN PRIMIS ET MEB diis syllabis nominum.

I. ANCEPS vocalis ante aliam siue breuem, siue longam, non corripitur necessariò, vt apud Latinos fieri solet. ἰός, *venenū, sagitta.* ἀὴρ, *aër.* ἰητὴρ, seu ἰατρός, *medicus,* primâ longâ.

Hom. Iliad. 4. τλαίης μὲν Μενελάῳ ἐπιπροέμεν ταχὺν ἰόν;

C *Ausis ne Menelao celerem sagittam immittere?*

ANNOTAT.

APVD Latinos pauca sunt latina, quæ vocalem ante vocalem non corripiant. Quando verò apud Græcos vocalis ante vocalem corripiatur, disces vsu & obseruatione, partim præceptis, partim etiā subsidio Prosodiæ, &

& linguæ Latinæ; quis enim nescit hoc vocabulum ἀὴρ. *primam producere, item illa* μαχάων, Machaon. διδυμάων, ποσειδάων, *& similia penultimam habere longam:* ἀὴρ *corripitur à Phocylide hoc versu:* A

> σῶμα γὰρ ἐκ γαίης ἔχομεν καὶ πάντες ἐς αὐτὴν
> λυόμενοι κόνις ἐσμέν, ἀὴρ δ' ἀνὰ πνεῦμα δέδεκται.

Corpus enim habemus ex terrâ, & omnes in eam resoluti, puluis sumus, aër verò seu cœlum recipit spiritum.

II. A in superlatiuo semper corripitur. σοφώτατος, *sapientissimus.* πρᾳότατος, *mitissimus.* B

III. NOMINA in ια paroxytona, quæ vltimam habent longam, penultimam corripiunt. σοφία, φιλοσοφία, μαρία, συμφωνία, ὀρθογραφία, & alia huius generis.

ANNOTAT.

EXCIPI *solent hæc,* ἀνία, *seu* ἀνίη, tristitia. κονίη, *seu* κονία, puluis. αἰκία, iniuria, plaga, καλιή, *seu* καλιά, nidus. ὁρμιή, tenuis funiculus, linea piscatoria ex setis equinis. C

Est tamen cùm corripiuntur.

Theognis. μή ποτ' ἀνήκεστον, κύρνε, λάβῃς ἀνίην.

Ne vnquam tristitiam immedicabilem assumas,

Iliad. 2. πρηνέες ἐν κονίῃσιν ὀδὰξ λαζοίατο γαῖαν.

Proni in puluere mordicus terram apprehendant.

A Sophoc. Elect. ἄνιν κατέπεφνεν αἰσχίσταις ἐν αἰκίαις.

Quæ ipsum occidit iniuria turpissima.

Phocyl. μηδέ τις ὄρνιθας καλιῆς ἅμα πάντας ἑλέσθω.

Neque accipiat quis simul omnes volucres ex nido.

Solent interdum Poëtæ solitâ suâ licentiâ alias quoque quantumuis naturâ breues dictiones in ι α producere, vt Theocritus, seu quis alius auctor, in Syringe.

σύριγξ ὄνομ' ἔχεις ᾄδεις δέ σε μέτρα σοφίης.

B Syrinx nomen habes, canunt verò te metra sapientiæ.

Odyss. 22. ὡς κακοεργίης εὐεργεσίη μέγ' ἀμείνων.

Beneficium maleficio longè melius est.

Fit hoc quia breuis est inter duas longas, vt & in his κρομμύων, *à* κρόμμυον, cæpa, νηδύων, *ab* ἡ νηδύς, venter, *& in aliis. Hinc non adeò condemnandi sunt, qui nonnunquā in latino carmine idem sibi permittunt, dum syllabam breuem inter duas longas sitam producunt, vt fit in nomine* Andreas, Matthias, *& in similibus, maximè*

C *propriis. Illi verò ferendi non sunt, qui hæc & alia huiusmodi arbitratu suo producunt* Maria, Sophia, Symphonia, harmonia, *quasi penultimæ essent longæ, vel certè communes. Nec refert quod multis in locis vsitatè accentu acuto illa vocabula pronunciantur. Notum enim est accentum & quantitatem apud Græcos distingui. Vnde in carmine non attendendum quis sit*

sit accentus, sed quæ quantitas, quamuis danda, vltroque etiam aliquando sumenda sit licentia, vocabula Græca non quantitate, sed accentu metiendi, cùm id non non fiat sine exemplo Ausonij & aliorum, vt constabit cap. 35. A

IV. BREVE est iota in diminutiuis in ιον, τὸ γραμμάτιον, *literula*. τὸ δογμάτιον, *dogma*. τὸ κοράσιον, *puella*. Et in comparatiuis neutris, βέλτιον, *melius*. ἥδιον, *suauius*. γλύκιον, *dulcius*. & in multis adiectiuis in ιος, ὁ ἄξιος, ὁ ἀνάξιος, *dignus, indignus*. ὁ ὄλβιος, *felix*, & in multis substantiuis, ὁ βίος, ὁ βίοτος, &c. B

Mimnermus, αὐτίκα τεθνάναι βέλτιον ἢ βίοτος.

Statim mori melius est quàm viuere.

CORRIPITVR quoque iota in nominibus possessiuis in ινος, ὁ ἀνθρώπινος, *humanus*. & significantibus materiam, ὁ λίθινος, *lapideus*. ὁ κέδρινος, *cedrinus*. ὁ ξύλινος, *ligneus*. Tempus item & horam significantibus, ὁ ἐαρινὸς, *vernus*. ὁ θερινὸς, *æstiuus*. ὁ νυκτερινὸς, *nocturnus*. ὁ ὀπωρινὸς, *autumnalis*, licet penultima quoque longa legatur, Iliad. 21. & alibi. C

ὡς ὅτ' ὀπωρινὸς Βορέης, &c.

Sicut cùm autumnalis Boreas.

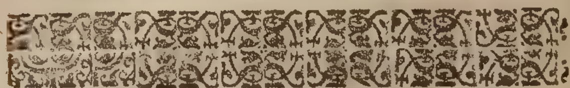
ANNOTAT.

A COMPARATIVA *masculina in* ιων, *& neutra quoque producuntur nonnunquam. Philemon.*

ἥδιον οὐδὲν, οὐδὲ μουσικώτερον
ἔστ' ἢ δύνασθαι λοιδορούμενον φέρειν.

Suauius nihil est, neque magis musicum, quàm posse conuitia ferre.

Y in pronominibus producitur, ὑμεῖς, ὑμῶν, ὑμῖν, ὑμᾶς, ὑμέτερος. At in nominibus polysyllabis fœmininis in υνη & υτης corripitur, γηθοσύνη, *lætitia*, βραδυτὴς, *tarditas*, γλυκύτης, *dulcedo*, ταχυτὴς, *celeritas*, & in aliis. B

Caput XVII.

DE ANCIPITVM QVANTITATE IN ANTEPENVLTIMIS SYLLABIS, ET PRIMVM de alpha ante vocales & diphthongos.

C

ADMONITIO.

NOVEM capita quæ sequuntur, quoniam priuato potius studio pro re natâ videntur esse

esse recolenda, quàm publicè à Magistris enucleanda, diuersis etiam characteribus exprimuntur. Etsi ex Regulis, quas hactenus tradidimus, A quantitas penultimarum & antepenultimarum syllabarum vtcunque cognosci potest; præsertim si vel exigua accedat lectio poëtarum; fortassè tamen è re iuuentutis fuerit, sigillatim accuratius declarare, quando nam tres ancipites vocales α, ι, υ, corripiantur vel producantur. Nomine autem antepenultimæ non tantùm intelligenda est tertia syllaba à fine, sed etiam quæuis ante tertiam, si dictio illa pluribus, quàm tribus B syllabis constet. Regulæ sunt hæ.

I. *α ante α corripitur.* Excipe ἀάατος, innoxius, inuiolabilis. *Iliad. ξ.* ἀκράαντος, imperfectus, irritus. *Iliad. β.*

II. *α ante ε corripitur.* Excipe ἀέναος, æternus, perennis, *Hesiod. lib. 2.* ἀέρεος, aëreus. Λαέρτης, Laërtes, *pater Vlyßis.* Λαερτιάδης, Laërtiades, *patronymicum Vlyßis, paßim obuium apud Græcos & Latinos poetas.*

III. *α ante ι breue est.* Excipe ἀΐδιος, sempiter- C nus, ἀϊθαλής, semper virens, ἀΐκη *à singul.* ἄϊξ, impetus, motus alicuius, qui irruit. πολυάϊκος πολέμοιο. *Iliad. α.* belli multum irruentis ἀϊκὴ, impetus; *Odyß. ρ.* ἀΐσσω, irruo, cum impetu feror. *Odyß. α.* ἀχαϊκός, Achaicus. βουγάϊος, iactator, qui de se magnificè loquitur. *Iliad. ο.* ἀλάϊνος, vel ἐλαΐνεος,

 oleagi-

oleaginus, ex oleâ arbore. *Ilia.* ν. Odyss. ι. καταΐγδην, adverb. impetuosè. προπροκαταΐγδην, antrorsum cum impetu. *Apoll. lib.* 2. *Arg.* λάϊνος, lapideus. λάϊνος χιτὼν, lapidea tunica. *Iliad.* γ.

A

IV. *α ante ο, & υ, & ω corripitur.* Excipe ἄονες, populi ex Aonia ab Aone. βιάομαι, cogo, cogor. ἰάομαι, medeor. Λαοδάμεια, Laodamia, *cum aliis compositis à* λαὸς, populus, λαομέδων, λαομεδοντιάδης. τετράοροι, con-*tractim* τέτρωροι, quadriiugus. Odyss. ν. Ταΰγετον, Nomen *montis.* Odyss. ζ.

V. *α ante ει & οι corripitur.* ἀείμνηστος, immortalis memoriæ, ἀοιδὸς, cantor, poëta. ἀοίδιμος, decantatus, celebris. *Anceps est* ἀείδω, cano.

B

Caput XVIII.

DE ALPHA ANTE CONSONANTES.

C

I. *α ante β, γ, δ, breue est.* Excipe ἰθαιγενὴς, legitimè natus. Odyss. ξ, ναυαγέω, naufragium facio. ναυάγιον, naufragium. *Choerilus apud Athen. lib.* 11. Ionicè ναυηγέω, & ναυήγιον, σφραγίζω, signo, consigno. Τιμαγέτης, Timagetes. *Theoc. Idyll.* 2. ἀδηκὼς, pro ἀηδηκὼς, tædio affectus, qui fastidiit, *ab* ἀηδέω, *vel ab* ἀδέω, *sine con-tractione.* Iliad. κ.

II. *α ante θ, κ, λ corripitur.* Excipe γαθυλλὶς, Ionicè

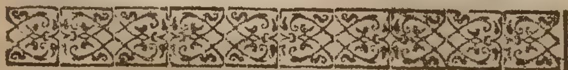
γηθυλ-

γηθυλλὶς, cæpæ genus, ῥᾴθυμος, piger, primam longam habet diphthongo, vt & alia, quæ vel ab hoc descendunt, vel à quibus ipsum fit, vt ῥαθυμέω, ῥαθυμία, ῥαθύμως. ἀεκήσιος, inuitus, pro ἀεκόσιος, διάκονος, minister. quod producitur, non tam, quia α longum habeat, quàm licentiâ poëticâ. componitur ex διὰ & κονέω. διὰ autem in compositione α breue habet, & si poëtæ interdum producãt, vt in hac ipsâ dictione veteres illi apud Athen lib. 7. ζάκυνθος producitur apud Theoc. Idyll. 4. Sed Homerus corripit Iliad. β. Μακεδνὸς, Doricè pro μηκεδνὸς, longus, vox poëtica à μῆκος, longitudo. pro quo Dores, μᾶκος. σακίτης, Doricè, pro σηκίτης, à σηκὸς, stabulum caprarum. Theoc. Idyll. 1. vocat. σακίταν ἄρνα, agnum ob teneriorem ætatem stabulo inclusum. συρακόσιος, Syracusius Theocrit. Idyll. 15. & numeralia in σιοι, vt διακόσιοι, τετρακόσιοι. λακέω, Doricè, pro ληκέω, sono. λακέω, tamen formatum ab ἔλακον futuro 2. verbi λακέω, primam corripit. Theoc. Idyl. 2. ἀλοσύνη, apud Nicand. dementia, vel voluptas. φαλαίνη, balena, vel cicindela, apud Nicand. ἄλοφος, non cristatus, producitur Iliad. χ. sed per licentiam. Anceps est prima in μαλακὸς, mollis.

III. α ante μ, ν, π, ρ corripitur. Excipe ἄμητος, messis seu, ea, quæ metuntur. ἀμητὸς, tempus metendi. Hesiod. lib. 2. Erg. ἀμητὴρ, messor. Iliad. λ. ἀμάω, meto, colligo, primâ communi. Hesiod. in Erg. Iliad. ω. Odyss. 1. ἀπάμεια, nomen ciuitatis. Dionys. de situ orbis. δαμοίτας, Damœta, nomen pastoris apud Theocr. Virg.

ἀνεψιὸς, consobrinus, *corripitur Iliad.* ι. Δάνουβις,
A Danubius. κράνιον, cranium, caluaria. Κρανώνιος,
Cranónius, *à Cranone vrbe, Theoc.* Idyl. 26. μανιακὸς,
furiosus. *Orph. Hym. in Bacch.* νεανίας, iuuenis. Ioni-
cè, νεηνίης. *Hinc longum illud* α. *Aristoph. Vesp. Eiusdem
quantitatis sunt,* νεανικὸς, iuuenilis, *& similia.* Παια-
νιεὺς, qui ex tribu Pæaniensi. ἀπέννινος: *nomen montis
Virg. Dionys. corripit primam & penultimam,* ἀπέν-
νινος, *licet alij legant,* ἀπέννιος. ἄπειρος Dorice, pro ἤ-
πειρος, continens. ἀπιδανὸς, *pro Peloponneso accepit
Mimnermus apud Athen.lib.* 13. δραπετίδης, fugitiuus,
B *apud Moschum.* νάπεια, *idem quod* νάπυ, *seu* σίνηπι, si-
napi. *Nicand. Alexipharm.* ἀπόλλων *primam habet com-
munem.* ἀράομαι, precor, imprecor. *Iliad.* 2. Odyss. β.
ἀρήτη, vxor Alcinoi, ἄρητος, Aretus, *filius Nestoris.*
ἀρητὴρ, Sacerdos, precator. Iliad. α. ἀρήτειρα, hæc
Sacerdos. *Musæus,* ἀρητὸς, precibus expetitus. πο-
λυάρητος, multis precib. expetitus. Odyss. 2. Ἀρήνη,
Arene, *nomen vrbis in Peloponneso,* Iliad. β. ἀμάρακος,
amaracus, *herbæ nomen Virg.* 1. *Æneid. Hinc eadem
quantitate* ἀμαρακόεσσα, *apud Nicand. in Theriacis,* κα-
C ρίων, *nomen fluuij, apud Athen. lib.* 9. *videtur esse nomen
proprium viri.* κάραβος, *cancri genus. Athen. lib.* 3. Λά-
ρισσα, Larissa, *patria Achillis,* μαρύομαι pro μηρύομαι,
glomero *vel* glomeror. *Theocr.* Idyll. 1. φλυαρῶ, Nu-
gor, ἄριστον, prandium, *per contractionem, quasi* ἀέρι-
στον, *corripitur tamen* Iliad. ω. ἀνάριστος, vel ἀναρίστητος,
impransus. *Aristoph.* διὰ τῆς ἀγορᾶς τρέχω ἀνάριστος ὤν,
per forum curro impransus.

IV. α ante σ, τ, φ, χ, corripitur, Excipe ἄσιος, nomen ia npi, Ilia l. β. Virg. 1. Georg. ἀσιάδης, Asiades. ἀσωπὸς, Asopus, nomen fluuij. ἐπαράσιμος, execrabilis. Phocylid. εὐκρασία, temperies. ἀκρασία, intemperies. ἀ κρασία. At ἀκρασία à κρατία antepenultimam habet breuem. Ἴασιος, Iasius, filius Abantis Argiuorum Regis. corripitur Iasides patronymicum 5. Æneid. κοράσιον, puellula, πασιφάη, Pasiphaë 6. Æneid. πασιφαὴς, omnibus apparens, epithetum Solis. ἄτερος pro ἕτερος, alter. βατήριον, scansorius, produci dicitur, sed corripitur à Phocyl. διδυματόκος, gemellipara. Theoc. Idyll. 1. θάτερον, pro τὸ ἕτερον, alterum. λάτυπος, lapicida, & alia à nomine λᾶας, vel λᾶας composita. τράχουρος, nomen piscis, à τραχὺς, asper. Ionicè τρηχύς.

Caput XIX.

DE IOTA IN ANTEPENVLTIMIS, ET PRIMVM ANTE VOCALES ET Diphthongos.

I. ι ante α & ε corripitur. Excipe ἰάομαι, medeor. Odyss. τ. ἰαπετὸς, Iapetus, nomen proprium. Ouid. 1. Metam. Nonnus Dionysiac. ἰάσιμος, sanabilis, vt & alia ab ἰάομαι descendentia. ἰάσιος, Iasius, ἰασίων, Iasion filius Iouis ex Electrâ. Ouid. 9. Met. Theoc. Idyl. 3. ἰασὸς,

 Iasus,

Iasus, Insula Cariæ. Communia sunt, ἀνιάω, ἀνιάζω, tristor. ἀνιαρὸς, tristificus, tristis. Odyss. τ, χ, δ, ρ. ἰα-βλος primam longam habet licentiâ poëticâ, ἰατρὸς seu ἰητὴρ, medicus, dicitur primam habere communem, sed producitur ab Homero. πίερος, mons Thessaliæ, πιέριος, Pierius, Pierides. Anceps est ἱερὸς, sacer, sanctus, Iliad. α. Odyss. ε. vt & ἵεμαι, eo. Iliad. β. ἵεμαι, cupio. Iliad. ε.

A

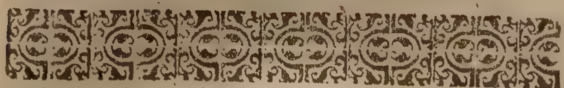
II. ι ante η & ο corripitur. Excipe ἰητὴρ, medicus. Iliad. λ. Anceps est ἵημι, mitto, cum compositis. Iliad. γ. & ἰόνιος, Ionius. Virg. 3. Æneid. Lucan. lib. 3. Ionium primam corripit apud Hor. ode 6. vt & Ionia, Ion. ἰὸς, sagitta, venenum, cum compositis, ἰοβόλος, venenum seu sagittas iaculans. ἰοβόρος, venenivorus. Oppia. lib. 3. ἰοχέαιρα, gaudens sagittis, epithetum Dianæ. Iliad. ε. οἴομαι, puto. Iliad. τ. Odyss. ξ. ὀφιονίδης, Ophionides, πανδιονίδης, Pandionides, χιόνεος, niveus. Nicand. Alexipharm. videtur produci licentiâ, ob concursum tot breuium, sicut & χιόνεος.

B

III. ι ante υ, ω, αι, αυ, corripitur. Excipe ἰυγὴ, ἰυγμὸς, vox sibilo similis. Iliad. 6. Nicand Theriac. ἰύζω, clamo, sibilo. Iliad. ρ. ἰωχμὸς, persecutio, insectatio. μνιώδης, algosus. Nicand. Alexipharm. παλίωξις, προΐωξις, quasi dicas, postinsecutio, præinsecutio. Hesio. in Aspid. φθιώτης, phthiota. ex phthio, πιαίνω, pinguefacio, commune, ἰαίνω, lætifico.

C

Caput

 A

Caput XX.

DE IOTA ANTE CONSONANTES.

I. ι *ante* κ, γ, δ, *breue est.* Excipe ἀλίβαπτον *apud Nicand. teste Vergarâ.* τίβυεια *seu* τίβυρ, Tibur, *ciuitas Italiæ. Horat. lib. 2. ode 6. alij scribunt per* υ. Τιβέριος, Tiberius. ῥίγιον, magis horrendum. ῥιγεδανὴ, ῥιγηλὸς, horrendus. ῥιγέω, horreo. ῥιγόω, frigeo. *Ilia.* α *&* γ. B
Odyss. ξ. *Hesiod. in Clyp.* σιγάω, taceo, σιγάζω, tacere facio. *Odyss.* τ. *& alia, quæ ab his verbis nascuntur.* ὀρίγανον, origanum. *Oppian.* 3. *Cyneget. alij scribunt* ὀρείγανον. ἀκιδάλιος, Acidalius, *epithetum Veneris* 1. *Æneid.* ἰδάλιος, *à monte Idalo.* Ἰδάλιον, *oppidum Cypri.* Ἰδομενεὺς, *nomen proprium paßim in Iliad.* πιδύω, *quod &* πηδύω, aquæ ex me saliunt, profluo. *Nicand. Theriac. ab hoc fit* Πιδύτης, *nomen proprium.* Σιδόνιος, Sidonius. *Dionys. Sidonia Dido, apud Virg. primâ & antepenultimâ longâ Æneid.* 1. χελιδόνιον, *nomen herbæ,* χελιδόνειος, hirundininus, *producuntur, quia* χελιδὼν *iota longo constat. Hesiod. lib.* 2. C

II. ι *ante* θ, κ, λ, *breue est.* Excipe Βιθυνία, Bithynia, *& quæ ab isto. Dionys.* ἰθύνω, dirigo. *Iliad.* ψ. *corripitur ab Hesiod. in Erg.* ἰθύντωρ. ἰθυντὴρ, ἰθυντὴς, *& similia,* gubernator, rector, Ἐριθακὶς, *nomen proprium apud Theocr.* σιθωνία, *pars Thraciæ. Virg. Eclog.* 10.

Ἰθωνὸς,

Τιθωνὸς, Tithonus, ἀρικίνη, Aricina, *ab Aricia* oppido
A Latij. *Virg.* 7. Æneid. Ouid. 3. *Fast.* ἱκεσίη supplicatio,
ἱκέσιος supplex, *videtur fieri ob concursum tot breuium;*
cum ἱκέτης, ἱκετεύω, *& similia primam corripiant.* ἴκα-
ρος, ἰκάριος, *paßim obuia sunt,* νικάω, vinco, νικίας, Ni-
cias, νίκανδρος, *& alia à* νικάω vel νίκη *formata.* σικανίη,
Sicania. *corripit primam in* Sicanus. *Virg.* 5. Æneid.
σικελίη Sicilia. *hinc* Sicelides Musæ. σικελῶ *corripitur*
à Dionysio. φοινίκεος, puniceus, *Theoc. Idyll.* 2. φρικα-
λέος, horrificus, *lib.* 3. *Anthol.* φρικώδης, horrificus,
fiunt à nomine φρίξ, φρικὸς, τὴν φρῖκα, motus maris
B incipiens, prima fluctuum agitatio. *Anceps est* ἴκε-
λος, similis. *corrip. Iliad.* λ. *& ab Hesiod. in Erg.* ἰλαδὸν,
turmatim. Iliad. β. ἱλασμὸς, placatio propitiatio.
At ἵλαος, propitius, ἱλάω, propitius sum, *primam*
habent communem. ἰλεὸς pro εἰλεὸς, latibulum, fo-
uea. ἴλιος *seu* ἴλιον, Ilium, *Troiæ nomen*, ἰλισσὸς, *amnis*
Atticæ, corripit primã Statius 4 *Thebaid.* ἰλυόεις, limo-
sus. *Apoll. lib.* 2. χιλεύω, *seu* χιλόω, pasco, sagino. *Ni-*
cand. Theriac. & ea, quæ hinc fiunt, vt χίλωσις, χίλια,
mille, χιλιὰς, chilias, χίλιοι, mille. μίλητος, Miletus,
C *nomen vrbis Apoll. lib.* 1. μελίλωτον *seu* μελίλωτος, Meli-
lotum *sicut & meliphyllum apud Virg.* 4. Georg. ὁμι-
λαδὸν, turmatim. *Iliad.* μ. ὁμιλέω, versor cum aliquo.
Iliad. α. ὁμιλία, homilia, consuetudo, σιληνὸς, Sile-
nus, *modò breuem, modò longam habet apud Orph. in*
hym. φιλευτεύω, *idem quod* φιλῶ, φιλεῦμαι *reperitur produ-*
ctum, vt & φίλος, *quod videtur fieri ob liquidam.*

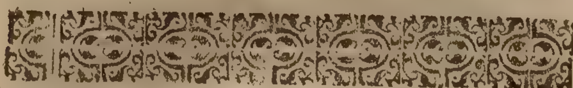
III. ι *ante* μ, ν, π, *corripitur.* Excipe βριμάω *seu* βριμάομαι, fremo, irâ excandesco. βριμηδὸν, cum fremitu. *Nonnus.* δριμύλος, subacris, acriusculus. *Moschus Idyll.* 1. ἱμείρω, *seu* ἱμείρω, desidero. Odyss. κ. ἵμερος, cupiditas. ἱμερόεις, ἱμερτὸς, amabilis desiderabilis. μιμοῦμαι, imitor, μίμημα, μίμησις, imitatio. μιμηλὸς, imitando expressus, *& alia hinc facta.* σιμάθα, *nomen capræ apud Theoc.* τίμιος, honorabilis preciosus, *cum omnibus à voce* τιμὴ *deductis,* φιμώδης, cami, vel fiscellæ formam habens. *Nican.* ἀκροθίνια, primitiæ. *Eurip. Phœniss.* γίνομαι, fio, γινώσκω, cognosco. *vide caput* 15. δελφίνιος à δελφὶν, δελφῖνος, δίνησις, in vorticem seu gyrum circumactio. δινήεις, *vorticosus. Iliad.* ε. *Odyss.* 2. δινέω, *instar vorticis circum ago, & alia ab hoc composita & deriuata.* ἐρινεὸς caprificus. Odyss. μ. ἴναχος, *nomen fluuij,* ἰνίον, posterior colli neruus, occiput. *Iliad.* ε. κινέω, κίνυμι, moueo. *Iliad.* β. δ. *Quantitatem eandem seruant, quæ ab his fiunt.* κινύφιος, *Vir.* 3. *Georg.* λακίνιος, λακινιὰς, *nomen loci, Theoc. in Idyl. Dion. Virg.* 3. *Æneid.* Μινώϊος, Minoius, *Virg.* 6. *Æneid.* πινύσκω, moneo, sapere facio. *corripitur, Iliad.* ξ. σίνομαι, lædo, lędor. *Hesio.* Erg. Odyss. μ. τρινακρία, Trinacria 3. *Æneid. Dionys.* ἀγινέω, ago, adduco, *producitur* Odyss. ξ. & χ. & Iliad. ω, διιπετὴς, à Ioue delapsus, *primam habet longam, ob concursum tot breuium.* Εὐριπίδης, Euripides *corripitur interdum.* ἠνίπαπε, increpuit. Odyss. α. λιπαρῶ, oro, πυριβόλος, ignem iaculans. ῥιπίζω, ventilo,

tilo, à ῥιπή, Odyss. θ. ῥίπαιον, Ripæum seu Riphæum, Montes Riphæi, Dionys.

A IV. ι ante ρ producitur, vt σεμίραμις, Semiramis.

V. ι ante σ, τ, φ, χ corripitur. Excipe βισάλτης, Bisaltæ, populus Scythicus, vel Thracius Virg. 3. Geor. βισαλτία, Bisaltia, regio Thraciæ. βρισηΐς, Briseis, nomen puellæ. Iliad. α. ἰσανδρος, filius Bellerophontis. Iliad: 2 ἰσοφαρίζω, æquiparo, adæquo. Iliad: ſ. Hesiod: in Erg: ἰσαῖος, nomen proprium Rhetoris, & appellatiuum, similis, par. Nicand: Theriac: ἰσάζω, æquo, adæquo. licet ἴσος, primam communem habeat, κονίσαλος, seu κονίσαλος, puluis. B Iliad: γ. μισέω, odi. Iliad: β. νίσυρος, nomen Insulæ. Iliad: β. πισιδικός, Pisidicus, à Pisidiâ. σισύμβριον, serpillum syluestre, Nicand: in Theriac: vocat σισυμβρα, primâ longâ. σίσυφος, Sisyphus nomen proprium; corripitur à Theognide, σισυφίδης, Sisyphides; τισιφόνη, Tisiphone. 6. Æneid: φθισήνωρ, homines perdens. Iliad: 2. ἰτέα seu ἰτέη, salix. Odyss: κ. τίτυρος, Tityrus. Virg: 1. Eclog: Theocrit: Idyll: 3. τριτογένης, τριτογένεια, τριτωνίς, Epitheta Palladis. διφάω, quæro. Iliad: π. διφήτωρ, quæsitor, indagator, ἴφιτος, nomen proprium, ἴφιος, fortis, robustus, C ἰφιγένεια, nomen proprium, ἰφίνοος, forti mente, & alia ab ἶφι deducta, τρίφυλλις, trifolium: Anceps est πιφάσκω seu πιφαύσκω, dico, commemoro. Iliad: κ. Odyss: ι. κιχάνω, assequor, conuenio. excipitur à Grammaticis, sed corripitur ab Hom: Iliad: τ λ. & alibi κίχορα, Cicorea. Nicand: Alexiph: κιχώρη, vel κιχώρειον. produxit & Horat. primam & penultimam lib: 1. Ode 31.

Caput

 A

Caput XXI.

DE Y IN ANTEPENVLTIMIS ANTE VOCALES, DIPHTHONGOS, ET consonantes.

I. υ *ante vocales & diphthongos corripitur. Excipe* ἐνυάλιος, *nomen Martis, Iliad.* β. *Dionys.* κυανοχαίτης, cæruleam comam habens. *Hesio. in Aspid.* κυάνεος, B
cæruleus, *Iliad.* λ, *Hesiod. Aspid. & tamen* κύανος *primâ breui constat Odyss.* η. *& alibi.* πλατυάζω, ore diducto loquor. *Theocr. Idyl.* 15. μυελὸς, medulla. *Iliad.* χ. μυελόεις, medullosus. *Odyss.* ι. πύελος, labrum balneatorium. πυετία *seu* πυτίη, coagulum. ὑετὸς, pluuia. *Hesiod. in Erg.* Αἰσυήτης, Æsyetes nomen proprium. *Iliad.* ν. μυοδόχος, mures recipiens. *videtur id fieri ob concursum tot breuium syllabarum.* μύουρος, *quod &* μείουρος, *qua ratione fortaßis producitur.*

II. υ *ante* β, γ, δ, *corripitur. Excipe* γυγαίη, Gygæus C
lacus, Gygæa palus. Iliad. β. θυγάτηρ, filia, *excipitur à quibusdam, sed corripitur Od.* δ. *& alibi paßim. Quod si in plurali* θυγατέρες, *vel similis casus reperiatur primâ productâ; id fit per licentiam, vt in voce* ἀθάνατος, Πριαμίδης, *& id genus aliis,* μυγαλῆ, mus areneus, pro μυογαλῆ, κυδαίνω, *seu* κυδαίνω, gloriosum reddo, illustro. κυδάλιμος, κύδιμος, illustris, celebris. κύδιστος,

illu-

illustrissimus, & alia à κῦδος facta, & κυδόω, seu κυδιάω, μυδαλέος, humidus. Hesiod. in Erg.

A III. υ ante θ, κ, λ, μ corripitur. Excipe ἐρυθριάω. erubesco, corripitur ἐρυθραίνω, rubefacio. Ilia. φ. πυθαγόρας, Pythagoras. πυθεδών, putredo. Nicand. Theri. πύθιος, nomen Apollinis. μυθοῦμαι. fabulor, cũ aliis à μῦθος, vide c. 6. præceptum 6. ἐρυκανάω, inhibeo, detineo. Iliad. ξ. Odyss. λ. ἐρυκανέω, idem. μυκάομαι, vel μυκάω, mugio, μυκηθμός, mugitus. μύκημα, idem. Theoc. Idyl. 19. Odyss. μ. φυκιόεις, φυκώδης, algosus. alga abundans. Theocr. Idyll. 11. φυκίον seu φύκιον, alga, à φῦκος. θυλακίς, genus B quoddam papaueris. Nicand Theriac. θύλακος, saccus, Aristoph. Pluto. θυλακοειδής, instar sacci. κογχύλιον, conchylium. Producunt & Latini. Hor. li. 2. ser. 2. παμφυλία, nomen regionis. Dion. σκυλάω, συλάω, συλεύω, spolio. à σκῦλον, spolium, & σῦλον, spolium. σφονδύλιον, vertebra, compages membrorum. σφόνδυλος tamen & σφονδύλιος, corripiunt υ illud apud Nicand. in Theriac. hoc Iliad. γ. ὑλακόμωρος, latrare consuetus. Odyß. π. ὑλάω tamen ὑλακτέω, ὑλακή. & similia corripiunt υ producitur ὑλακόω, latro. Oppian. lib. 3. sicut & ὑλακέεις, C & ὑλακίδης, Hylacides, nomen canis, φυλείδης. Iliad. β. nomen proprium. φύλοπις, pugna prælium. Iliad. λ. & paßim alibi. ἀμυμώνη nomen proprium filiæ Danai. ἐνθυμοῦμαι, cogito, ratiocinor, ἐνθύμημα, enthymema. θυμοῦμαι, excandesco, θυμώδης, iracundus. θυμαίνω, irascor, à θυμός, animus ira, prima longâ paßim apud Homer. Sic θυμήρης, qui animo placet,

κυμαίνω,

κυμαῖος, Cumæus ſeu Cumanus. κυμαίνω, fluctuo, æſtuo. Iliad. ξ. κρυμώδης, frigidus, algidus. *Dionyſ. de ſitu orbis.* λυμαίνω, purgo, purifico, noceo. ἀπολυμαίνομαι, purgor. *Iliad.* α. ὑμεῖς, vos. *& ſimiles caſus.* ὑμέτερος, veſter. A

IV. Υ *ante* ν, π, ρ, *corripitur. Excipe* Βιθυνία, Bithynia. *Dionyſ.* γρύνειος, Gryneus, *nomen Apollinis.* λυπέομαι, mœreo. λυπέω. *Theocr. Idyll.* 2. τρυπάω, terebro, perforo. τρύπανον, τρυπάνη, Terebrum, *apud Suid.* τρύπημα, foramen. *Lucill. lib.* 2. *Epigr.* γυρόω, curuo, in gyrum torqueo. *Oppian. lib.* 3. *Cyneg.* Κυρήνη, Cyrene, κύριος, Dominus, *à* κῦρος, authoritas. μυρία, μυρίοι. *Iliad* α. decem millia. μυριὰς, Myrias. μύραινα, Muræna. *Horat. lib.* 2. *ſerm.* 8. πλημμυρέω, æſtu inundo, reſtagno. πλημμυρία. *Dionyſ.* πυρίτης, pyrites. συρίσδω, *apud Theocrit. Idyll.* 1. *& alibi* σφύραινα *nomen piſcis.* τυρόεις, caſeoſus, panis caſeo permiſtus. *corripitur* τυρόεντα *apud Theocr. Idyll.* 1. *ſed dicunt eſſe* συνίζησιν, *duarum litterarum. ſimplex* τυρὸς *producitur Iliad.* λ. *corripitur in* βατραχομ. τυρόω, coagulo in caſeum cogo. φυράω, commiſceo, *ſeu* φύρω. *Heſiod. in Erg. His adde formata à* πῦρ, *quorum quædam longa ſunt: vt* πύραμος, Pyramus, *nomen adoleſcentis, de quo Ouidius in Metamorph.* πυραμὶς, pyramis. πυραίχμης, Pyræchmes. *Iliad.* β. *Quædam breuia ſunt, vt* πυρὰ, rogus. *Iliad.* δ. πυράκμων. Pyracmon, *nomen Cyclopis.* 8. *Æneid.* πυράγρα, forceps. *Odyſſ.* γ. πυριφλεγέθων. *Odyſſ.* κ. πυράκανθα, *nomen plantæ. Nicand. Theriac. Quædam*

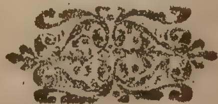
B C

communia sunt, vt πυρήνη, Pyrene, *filia regis Bebrycum*; πυραυγὴς, ſplendens inſtar ignis.

A *V.* Υ *ante* σ *producitur* χρύσειος, aureus. *Iliad.* α. *corripiuntur* ἠλύσιος, Elyſius. θύσανος, fimbria, *ſeu* nodus, *quales à crumenis dependent. Iliad.* β. *aliquando verſus gratia duplicatur ſigma.* ἰηλύσιος, Ialyſius, *ab oppido Rhodi Ialyſo.* τηΰσιος, inanis. *Odyſſ.* ο. *& compoſita à* λύω *ſeu* λύσις; *producitur* λυσίζωνος, ſoluens zonam. *Orph. hym.* 1. λυσιμέριμνος, ſoluens curas λυσίπονος, ſoluens labores. *corripitur* λυσιπήμων, ſoluens nocumenta. *Orph. hym.* 1.

B *VI.* Υ *ante* τ, φ, χ *corripitur. Excipe* ἀτρυτώνη, *Mineruæ Epithetum. Iliad.* β, ἀϋτέω, clamo. *Iliad.* μ. φυτάλμιος, ſator. *Orph. in hymn.* φυταλιὰ, terra ferens plantas, *ſeu* locus arboribus conſitus. *Iliad.* ζ. *&* μ, ἀλυφάζω, torqueo, verſo. *Iliad.* υ. ἀλυφάω. *breue eſt. Iliad.* λ. *& apud Heſiodum & Theog.* κωλύφων, *panis quo Athletæ veſcebantur. Vſurpat Iuuenalis.* τύφομαι, fumo infeſtor. *Apoll. lib.* 2. τυφοῦμαι, efferor, inſoleſco. βρυχάνω, eiulo. βρυχάομαι, rugio.

C

Caput

 A

Caput XXII.

DE QVANTITATE ANCIPITVM IN PENVLTIMIS SYLLABIS, ET PRIMVM DE α ante vocales.

Penultimæ syllabę quantitas sæpe cognoscitur accentu & contractione, vt alias rationes generales eandem indagandi hîc taceamus. Quis enim non videt in vocibus βρῖθος, μῦθος *producit: corripiq́ in his,* φίλος, λίθος, ξύλον, *& id genus aliis: quarum primæ circumflectendæ essent, si iota longo constarent, vt supra cap. 7. docuimus. Quod si alicui offeratur obliquus, vt* τῷ βρίθει, τῷ μύθῳ, τῷ φίλῳ, τῷ ξύλῳ, *ex cuius accentu nihil de quantitate statuere queat, redeundum erit ad casum rectum, qui mox quantitatem vocis illius patefaciet. Scio interdum produci hæc:* φίλος, ξύλον, *& similia: sed propter liquidam, quæ natura quoq; breues vocales extendit, non quod ancipites illæ, in illis dictionibus sint longæ. Sic* ἄκων *pro* ἀέκων, *ipsâ contractione quantitatem suam prodit. Sed nunc ad id quod instituimus, accedamus.* B C

I. α *ante* α, υ, ι, ο, *corripitur.* Excipe κράας, caput. *Ilia.* τ. Apoll. *lib.* 3. λᾶας, lapis. *Iliad.* δ. παμφαὴς, vndique lucens. *Orph. hym. in solem,* πρᾶος, πραὺς, *diphthongo quãtitatem docent.* ἀὴρ, aër, *corripitur interdum.* δαὴρ, leuir, *dicitur commune. Longum est, Iliad.* γ δαΐς, λαΐς, ναΐς,

ναῒς, πτολεμαῒς, nomina propria. ἀΐξ, impetus. ἀμφιάραος, A Amphiaraus. ἄορ, corripitur. Iliad. ξ. φ. producitur ab Hesiod. in Asp. & tum in recto circumflectitur ἆορ, χαὸς, antiquus, nobilis. Theocr. Idyll. 7.

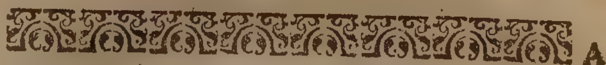
II. α ante ν, & ω, corripitur. Excipe ἄων, ἀμυθάων, ἀλκμάων, διδυμάων, λυκάων, μαχάων, χάων, & similia nomina propria, quæ in obliquo per ο inflectuntur. ὀπάων, comes, assecla. Iliad. ψ. μουσάων, πασάων, pro μουσῶν, πασῶν, & similes genitiui Dorici. Vide cap. 9. ποσειδάων α producit apud Homer. licet in obliquis ω retineat.

III. Nomina dissyllaba in αος oxytona, & substanti-B ua producuntur, vt ναός, templum. λαός, populus, cum compositis: παός, affinis. Nicand. Theriac. dicitur & πηός. Iliad. γ. Odyss. ψ. At adiectiua in αος oxytona corripiuntur, vt κεραός, cornutus.

IV. Neutra dissyllaba corripiunt penultimam, etiamsi præcedat consonans, vt φάος, lumen. χάος, chaos. Excipe φᾶρος, palla, pallium. Odyss. α. quod suam quantitatem accentu satis ostendit. Producuntur etiam formata ab ἄω, spiro, vt ζαής, vehementer spirans. Iliad. μ. ἀκραής, flans per summa. Odyss. β. δυσαής, C grauiter spirans. Iliad. ν. εὐαής, bene spirans; ἁλιαής, per mare flans. Odyss. δ. De verbis in αω, vide cap. 13.

Caput

A

Caput XXIII.

DE α IN PENVLTIMIS ANTE CONSONANTES.

I. *α ante γ, δ, θ corripitur.* Excipe ἀαγὴς, qui frangi non poteſt. *Odyſſ.* λ. δαγὺς, cryſtallus vel glacies. *Theocrit. Idyll.* 2. δύσπραγος, δυσπραγὴς, infelix. εὐπραγὴς, felix. *formatur enim à* πρᾶγος, negotium. σφραγὶς, ſigillum. *Orph. in hym.* ταγὸς, dux, *corripitur ab Homer. Iliad.* ψ. λάδας, *nomen proprium.* λάδων, *nomen fluuij.* ὀϊλάδης, Aiax, *filius Oilei.* ὀπαδὸς, famulus, comes. σπάδιξ, termes *ſeu* palmes. B

II. *α ante κ, λ, μ, ν corripitur.* Excipe ἄκων, inuitus pro ἀέκων, κνάκων, habens colorem album miſtum flauente. *Theocrit. Idyll.* 7. ἀμάλη, faſciculus manipulorum, manipulus. δαλὸς, fax. *Iliad.* ν. ὀμφάλη, *nomen proprium Reginæ Lydiæ.* στύμφαλος, *oppidum Arcadiæ. Stymphalides, corripitur.* τρικέφαλος, triceps, *per licentiam. anceps eſt* καλὸς, pulcher. *Theoc. Idyl.* 6. C
δάμων, φρασίδαμος, *nomen proprium.* Et *nomina neutra in* α *purum, quæ à verbis deſcendunt; vt* θυμίαμα, thymiama, ἀκρόαμα, acroama, θέαμα, theama. ἀγάνωρ, pro ἀγήνωρ, fortis, ſtrenuus. ἔρανος, collatitia cœna. *Odyſſ.* α, λ, βιάνωρ, Bianor. *Virg. Ecl.* 8. ἱκάνω, venio κιχάνω, aſſequor. φθάνω, anteuerto, *vide cap.* 12. νικάνωρ, *nomen proprium.* Et *Gentilia in* ανος, *vt*

καρμανὸς, Carmanus. *His adde nomina in* ,ανος, *dissyl-*
A *laba oxytona*, *vt* δανὸς, aridus. ἑανὸς, indutu pulcher. *corripitur Iliad.* ε, θ, φ. ἄνω pro ἀνύω, perficio. absoluo. *corripitur Iliad.* 6. *producitur lib.* 2. *Argonaut. Apollon.*

III. α *ante* π, ρ, σ, *corripitur*. *Excipe* ἴναπος, *nomen fluuij*. ἰάπυξ, Iapyx. τρίχαπος, σάραπις, Serapis, αἴσαπος, *nomen fluuij*. *Theocr.* Idyll. 4. ἆρα, *interrogandi nota circumflectitur. ac proinde producitur*. ἄρα, *corripitur*. εὐμαρὴς, facilis, *corripitur* Idyll. 15. θυμαρὴς. animo placens, gratus. *dicitur &* θυμήρης, *Odyss.* κ. καρὶς, squilla. *apud Athen. lib.* 3. κατάρα, imprecatio,
B execratio. νάρων, *fluuius Dalmatiæ*. πάραρος, non benè compositum corpus, vel animum habens. τιάρα, Tiara. *His adde dissyllaba oxytona masculina in* αρος, λαρὸς, Larus. *Et polysyllaba in* ρος, *vt* μύαρος, detestandus. *Tria hæc communia sunt*, ἄρης, Mars. ἀρὴ *seu* ἀρὰ, imprecatio, precatio. φάρος, vestis. ἀσὶς, Asis, Asidos. Asia, *corripitur*. ἴασος, Iasus, *insula Cariæ*. ἰάσων, Iason, *& participia fœminina in* ασα, *vt* τύψασα. *vide cap.* 14.

IV. α *ante* τ, φ, χ, *corripitur*. *Excipe* ἄτη *ex* ἀάτη,
C noxa, calamitas. *Iliad.* β. ἀχάτης, Achates. σπαρτιάτης, *& similia lapidum & gentium nomina*, ἄατος, non nocens, vel valde nocens, *item* insatiabilis. ἀθέατος, non visus, non videndus. ἄκρατος, Ionicè ἄκρητος, merus. meracus. *Theocr.* Idyll. 2. ἄρατος, Aratus. ἀνίατος, insanabilis. ἀόρατος, inaspectabilis, δυσπέρατος, transitu difficilis. ἐπάρατος, execrabilis. εὐφράτης, Euphrates.

θεατός,

θεατὸς, ſpectabilis. θέατρον, Theatrum. ἰατρὸς, medicus. κάιρατος, nomen fluuij. κρατὴρ, crater. φράτηρ, φράτωρ, curialis, tribulis. τραχὺς, aſper, Ionicè τρηχὺς, καταχὲς, Doricè pro κατυχὲς, ὁ καὶ ἡ κατηχὴς, ſonorus, ſtreperus. *Anceps eſt*, ἰαχὴ, clamor, fremitus. A

Caput XXIV.

DE IOTA IN PENVLTIMIS SYLLABIS. B

I. *Iota ante* α, η, ο, *in penultimis ſyllabis corripitur. Communia ſunt* ἀνία, κονία, καλιὰ, ὁρμία. *de quibus ca.* 16. *his adde* λίαν. valde. *Longum eſt* πίηρ vel πίαρ. Pier. & *diſſyllaba oxytona vt* κριὸς, aries. *lib.* 1. Epigr. ἰὸς, venenum, ſagitta. *Iliad.* δ. ἴος, æqualis, *corripitur.* δῖος, & *ſimilia quantitatem accentu demonſtrant, hinc* εὔδιος, ſerenus. *quod tamen commnne, vt et* ἴομεν. Comparati- C *ua in* ιον *producuntur aliquando, Vide cap.* 16.

II. ι *ante* υ *et* ω *corripitur. Excipe* ἴυγξ, *nomen auis*, motacilla. *Theocrit.* Idyll. 2. κίων, columna. Odyſſ. θ. πίων, pinguis. πρίων, ſerta, *et aliquando comparatiua in* ιων, *quæ per* ο *inflectuntur, vt* ἀμφίων, ἀμφίονος, *corripitur* πλεοντίων, *producuntur* φθίω, corrumpo. χρίω, vngo. πρίω, ſeco. *Theocr.* Idyll. 10. *corripitur à Ni-*

candro. communia sunt οἴω, puto. τίω, honoro. ὀρίων. A Orion. κρονίων, *nomen Iouis.* ἴτε. ἴει, ἰὰς, ἰέ.

III. ι *ante* β,γ,δ,θ *corripitur. Excipe & produc,* ἀκριβὴς, accuratus. ἐρυσίβη, rubigo in plantis & segetibus. θλίβω, premo, comprimo. ἶβις, Ibis, *nomen auis.* στίβη, pruina, concretio matutina. τρίβω *producitur apud Hesiodum in Erg. & apud Homerum.* σιγὴ, silentium, *à* σιγάω. ἑλιγδὸν, conuolutim, ἴδη, *pro* ἴδα, Ida. *nomen montis,* κνίδη, vrtica. *Theocrit. Idyll. 7.* πίδαξ, fons, *ibid.* σίδη, malus punica. *Nicand. Theriac.* χελιδὼν, hirundo. *Hesiod.* βρίθω, onustus sum. *Theoc. Idyl.* B 7. βριθὺς, ponderosus, grauis. *Iliad.* ε, ἔριθος, lanificus, *vel* agricola, messor, *vel* famula. *Iliad.* 5. *Hesio. in Erg.* ἰθὺς, *idem* ἰθὺς, recta. *Odyss.* ο. *Iliad.* β. κριθὴ, hordeum, σιθὼν, *mons Thraciæ.*

IV. ι *ante* κ,λ,μ,ν,π *corripitur. Excipe* ἄκικυς, imbecillis. ἡ κίκυς, τῆς κίκυος, robur, vis *Odyss.* λ *Orph. de lapid.* κάϊκος, *nomen fluuij. Virg. 4. Georg.* νίκη, victoria, φοίνικη, phœnice. φρίκη, horror, motus maris incipiens. αἴγιλος, *nomen herbæ gratæ capris. corripitur Theocrit. Idyl. 5.* ἄργιλος, argilla. δεκαχίλιοι, decies C mille. ἐννεαχίλιοι, nouies mille. ἰλὺς, limus. κονίλη, cunila. *nomen herbæ. Nicand. Theriac. & Alexiphar.* νεογιλὸς *vel* νεογιλὴς, recens natus. *Odyss.* μ. ω. ὅμιλος, turba. *Odyss.* α. οἰλεὺς, *pater Aiacis.* πέδιλα, vincula pedum, *paßim apud Home.* σμίλαξ, taxus. σμίλη, scalprum. *Suidas.* σμίλος, tamus. *Nicand. Alexiphar.* χιλὸς, pabulum. ψιλὸς, tenuis. *commune est* φίλος, *ob liquidam.*

dam, βρίμη, robur, potentia, βειμὼ, *nomen Proserpi-*
næ. δριμὺς, acris. *Theocrit. Idyl* 1. κάμειρος, *nomen vrbis,* A
κλίμαξ. scala. λιμὸς, fames. σιμὸς, simus. τιμὴ, honor.
φιμὸς, camus, fiscella, *& nomina composita in* ιμος, *vt*
ἴφθιμος, fortis, validus. *Anceps est* ἱμὰς, lorum. αἰσχί-
νης, *Æschines. corripitur tamen à Theoc. Idyll.* 13. ἀπα-
ρίνη, *nomen herbæ* ἐρινὰς, τῆς ἐρινάδος, caprificus. *Ni-*
cand. Thearic. θρῖναξ *vel* τρίναξ, *instrumentum, tridenti*
simile. corripitur apud Suidam. θριδακινὶς, lactucula, *à*
θρίδαξ, lactuca, θριδακίνη, *idem, videtur tamen etiam*
corripi, ab antiquo poëta, apud Athen. lib. 2. θαμινὴς,
creber, frequens. θαμινὰ, crebro. ἰνὼ, Ino, *nomen* B
proprium. κλίνη lectus. μίνως, *nomen proprium,* ῥινὸς,
pellis, corium. *Odyss.* ξ. φινεὺς, *nomen proprium.* χα-
λινὸς, frenum. *Tryphiod.* σέλινον, Selinum. *Theocrit.*
Idyl. 3. *corripiuntur* καρκίνος, cancer. *Opian. lib.* 1. *Ha-*
lieut. κότινος, oleaster. *Theocrit. Idyll.* 32. κόφινος, co-
phinus. κρίνον, lilium. *Iliad.* κ. λίνον, rete. *Iliad.* ι. λῖ-
νος, poëta. νίνος, Ninus. πίνος, sordes, squalor. *lib.* 2.
Epigram. & illa quæ materiam significant, vt ξύλινος,
ligneus., κέδρινος, cedrinus, *Vide cap.* 16. *polisyllaba*
& dissyllaba in ινη *producunt penultimam* ἀδραστίνη: A- C
drastine. δωτίνη, donum. *Odyss.* 1. ῥίνη, lima, δίνη, vor-
tex. *His adde verba in* ινω *&* ινομαι, *vt* κρίνω, iudico.
σίνομαι, lædor. *Excipe* εἰλαπίνη, conuiuium, *breue est*
apud Homer. Anceps est σίνος, damnum. ἡ σίνη, dam-
num, *corripitur à Nicandro initio Theri.* γριπεὺς, Gri-
peus, *piscator apud Theocr. Idyll.* 1. ἐνιπεὺς, Enipeus,

 nomen

nomen fluuij. εὔριπος. Euripus. ἐνιπὴ increpatio. *Iliad.*
A ι. κνιπὸς, parcus, tenuiter victitans. παρθενοπίπης, Virginum obseruator. *Ilia.*λ. ῥιπὴ ictus, motus, momentum. *Odyss.*θ. σκίπων *seu* σκήπων. scipio, baculus.

V. ι *ante* ρ *producitur, vt* ἶρος, Irus. ἱρὸς, sanctus. νιρεὺς, Nireus.

VI. ι *ante* σ,τ,φ,χ *corripitur. Excipe* ἀγχίσης, Anchises. βρισεὺς, *nomen proprium. Anceps est* ἴσος, æqualis, *cum compositis.* ἀκόνιτον, aconitum. ἴτων, *nomen oppidi.* ἴφιτος, *nomen proprium. Iliad.* β. *corripit Virg.* 3. *Æneid.* κλιτὺς, decliuitas, *seu* deuexitas montis. *Odyss.* β. λιτὸς, simplex tenuis, vilis. τιτὰν, Titan. τρίτων, *nomen proprium.* τίφυς, *nomen proprium. Virgil.* 4.
B *Eclog. et nomina in* ιτη, ιτης, ιτις, *vt* ἀφροδίτη, Venus. ὁπλίτης, armatus. ὀνῖτις, *species quædam herbæ. Excipe* κριτὴς, iudex, *& similia, quæ formantur à verbis penultimam præteriti corripientibus,* ἶφι, fortiter, *cum deriuatis, & compositis,* ἴφιος, robustus. σέριφος, *nomen insulæ,* ςῖφος, turma militum. σίφων, Siphon, tubus, canalis. *indifferens est* νίφω, ningo. ἰχὼρ, humor, *producitur.*

C

Caput XXV.
DE Y IN PENVLTIMIS SYLLABIS.

I. *υ an-*

I. *υ ante α, υ, ω, corripitur. Excipe* θυὰς, Baccha. *Apol. lib.* 1. Ἐνυώ, Bellona. *Iliad.* ε. μύω, occludo, claudo. μυὼν, pars corporis, quæ maximè est musculosa. μύωπα, tabanus *vel* luscus, *corripitur à Colutho, & Tryphiodoro.* ὕω, pluo. *De verbis in* ύω, *vide cap.* 12. A

II. *υ ante β, γ, δ, θ, corripitur. Excipe* ὑβὸς *pro* κυφὸς, incuruus, gibbosus. *Theocr. Idyll.* 5. ἀμαρυγὴ, splendor. *Apoll. lib.* 2. *et* 3. *quamuis* μαρμαρυγὴ *corripitur* *Odyss.* θ, ἰϋγὴ, sibilus, clamor. *Nicand. Theriac.* λαιστρυγὼν. Læstrygones, *nomen populi Odyss.* κ. ὀλολυγὴ vlulatus. *Hom in hymn. et lib.* 6. *Anth.* ὀλολυγὼν, vlulatus, vlula. πυγὴ, clunes. τρυγὼν, turtur. *Idyll.* 15. ἄβυδος, Abydus, *Musæus, Orph. in hymn.* βοτρυδὸν, instar racemi, ἐρικυδὴς, illustris, valde splendidus, *quia fit à* κῦδος, gloria. λυδὸς, Lydus ex Lydiâ. τυδεὺς, Tydeus. φερεκύδης, Pherecydes. *commuuis est* ὕδωρ, aqua. βυθὸς, profundum, *corripitur ab Orph. in hym.* πύθω, putrefacio. πυθὼ, putredo. πύθομαι, audio, rescio, *sæpe primam corripit.* B

III. *υ ante κ, λ, μ, ν, corripitur. Excipe* βρυκὸς, præco. βρύκω, dentibus collisis strideo. συκῆ, ficus arbor, *Odyss.* ω. σῦκον, ficus fructus. φυκὶς, *nomen piscis à* φῦκος, *Anceps est* ἐρύκω, inhibeo, contineo. ἄσυλον, asylum. ἐριφύλη, *nomen proprium.* κίνδυλα, instrumentum quoddam conficiendi naues. τύλη, *seu* τύλα, callus, culcita. *lib.* 2. *Anthol.* ὕλη, sylua, materia. φυλὴ, tribus. χυλὸς, succus. ἀμύμων, inculpatus. *passim apud. Hom.* λύμη, lues, noxa. λῦμα, purgamentum, C

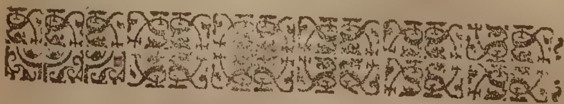
tum, sordes. Et *dissyllaba in* υμος, *cum compositis, vt* A χυμὸς, succus. θυμὸς, animus. πρόθυμος, alacer. *&* *pronomina* ὑμεῖς, ὑμῶν, ὑμέτερος. *Anceps est* ἀνώνυμος, non nominatus. ἀναίτιος, crimine vacans. βιθυνὸς, Bithynus. γορτυνίς. Gortynis· δύνω, subeo. θύνω, ruo, impetu feror. *& polysyllaba in* υνω, *vt* μολύνω, contamino, δίκτυνα, *nomen Dianæ*. κίνδυνος, periculum. λάγυνος, effœminatus. πάχυνος, Pachynus. *corripitur tamen à Dionysio*. τύνη *pro* σὺ *Doricè*, tu. πλυνὸς, locus vbi lauatur, *breue est*. *vt &* γυνὴ, mulier, *cum compositis*. μύνη, prætextus, excusatio. *produ-* B *citur* Odyss. φ. ξυνὸς, communis. *Iliad*. π.

IV. υ *ante* π, ρ, *corripitur*. *Excipe* γρυπὸς, gryphus, naso vel rostro aduncus, incuruus. λύπη, tristitia, ταινύπους, pedibus in rectum tendens. ἄγκυρα, anchora, *vel Ancyra nomen vrbis*. ἁλιμυρὴς, in mare cum sonitu quodam fluens. γέφυρα, pons. γυρὸς, curuus, rotundus. Odyss. τ. κινύρη. *genus quoddam instrumenti*. κορκύρα, Corcyra. λάφυρα, spolia. νίσυρος; *nomen Insulæ*. *Iliad*. β. ὄλυρα, *species quædam leguminis*. *Iliad*. θ. πάπυρος, papyrus. πίτυρον, furfur. πλημμυρὶς, æstus maris. πυρὸς, tri- C ticum, frumentum. σκυρὸς, scyrus. σύριγξ, fistula. σφῦρα, malleus. τυρὸς, caseus. *& nomina oxytona in* υρος, *vt* οἰζυρὸς, miserabilis. ἰσχυρὸς, fortis. ἁλμυρὸς, salsus *corripitur, & verba in* υρω *vel* υρομαι, *vt* φύρω, misceo. σύρω, traho. κύρομαι *a* κύρω, incido.

V. υ *ante* σ *producitur*. *Excipe* λύσις, solutio. φύσις, natura. χύσις, fusio, *& id genus alia verbalia in* υσις.

VI.

VI. *υ ante τ, φ, χ corripitur.* Excipe ἀκλάκρυτος, infletus. ἀλίτρυτος, in mari vexatus. ἀϋτὴ clamor. βουλυτὸς, tempus vespertinum, in quo boues à laboribus soluuntur. A γωρυτὸς, pharetra; theca sagittarum. Odyss. φ. κωκυτὸς, Cocytus. ῥύτωρ, liberator. ῥύτη, ruta. ῥυτὶς, tractus. λύτωρ, solutor. μηνύτωρ, index nunciator. πρεσβύτης, senex, λέλυφος, cortex, putamen. κυφὸς, curuus, κύφων, quod est incuruatum, gibbus. στύφω, adstringo. τύφω, fumum exciro. βρυχὴ, rugitus; ψυχὴ, anima. ἐριβρύχης, valde rugiens. ψύχω, refrigero, τρύχω attero. βρύχω, frendeo, strideo. B

Caput XXVI.

DE QVANTITATE ANCIPITVM IN VLTIMIS SYLLABIS. C

A.

I. OMNIA nomina paroxytona secundæ simplicium in ια, εια, εα, δα, θα & ρα, producunt vltimam, ἡ σοφία, *sapientia.* ἡ πενία, *paupertas.* ἡ δουλεία, *seruitus.* ἡ προφητεία, *Prophetia.* ἡ θέα, *spectaculum.* ἡ Λήδα, *Leda.* ἡ Νάρ-

θα,

θα, *Martha*, ἡ πέτρα, *petra*. ἡ ἐσχάρα, *focus*. ἡμέ-
A ρα, *dies*

EXCIPE ἴα & μία, *vna*.

Theognis, ἀνθρώπους οὓς ναῦς μὴ μία πάντας ἄγοι.

Homines quos nauis non vna omnes agit.

II. PAROXYTONA quæ ante α geminum habent sigma, aut vnam duplicem, corripiunt vltimam. ὄσσα, *fama*, *vox*. λύσσα, *rabies*. δόξα, *gloria*. φύζα *fuga*. δίψα, *sitis*. qui-
B bus adde τόλμα, *audacia*,

Odyss. 1. ἤν τίς τοι εἴπῃσι βροτῶν ἢ ὄσσαν ἀκούσῃς.

Si quis tibi dicat mortalium, aut famam audiueris.

Iliad. 9. Α'νέρας οὐδὲ θεούς, κρατερὴ δέ ἑ λύσσα δέδυκεν.

Magna ipsum rabies incesβit.

Theognis. Δίψα δὲ λυσιμελὴς καὶ μέθυσις
C χαλεπή.

Sitis membra soluens, & ebrietas grauis est.

Hom. Iliad. 6. θεσπεσίη ἔχε φύζα φόβου κρυόεντος ἑταίρη.

(*Achiuos*) *diuinitus immissa tenebat fuga frigidi timoris socia.*

III. OM-

III. OMNIA oxytona secundæ simplicium habent α longum. *ἡ χαρὰ, gaudium, ἡ πονηρὰ, mala. ἡ αὐθηρὰ, florida. ἡ θεὰ, Dea.* A

Corripitur, vt nonnullis placet, παιδιὰ, *ludus, locus,*

ANNOTAT.

SÆPE cognosci potest quantitas huius declinationis accentu, quâ de re cùm cap.6. dictum sit, non est cur hîc repetamus, nam hæc, πότνια, veneranda. τράπεζα, *mensa. & similia, nemo non videt, habere α breue, vt & ista α longum.* πεῖρα. φαίδρα. λαύρα, σαύρα, αὔρα, *quia si α breue esset, tunc prima circumflecteretur.* B

IV. PRÆTER verba quorum α accentu cognoscitur, breue est α in omnibus neutris pluralis numeri. ξύλα, ἤδεα, ὀξέα, & in neutris singularibus quintæ θυμίαμα, *Thymiama.* στράτευμα, *exercitus.* & in adiectiuo neutro μέγα, *magnum.* & in accusatiuo singulari quintæ simplicium, vt & contractorum, cùm in α non contractum exit. τὸν Τιτᾶνα, ἄπαντα, Δημοσθένεα. βασιλέα. C

V. A longum est in vocatiuo primæ simplicis nominum in ας, & in duali, itemq; in duali secundæ. Longi etiam sunt vocatiui poëtici quintæ simplicium, ὦ Πολυδάμα, κάλχα, ἄτλα.

Hom.

Homer. Iliad. 13.

A πολυδάμα, σὺ μὲν αὐτοῦ ἐρύκακε πάντας ἀρί-
στους,

Polydama tu quidē hîc contine omnes proceres.

ANNOTAT.

PRODVCVNTVR etiam apud Latinos huiuſmodi vocatiui.

Ouid. Tempus Atla veniet tua quo ſpoliabitur auro.

Virgil. Non hæc ô Palla dederas promiſſa pa-
B renti.

VI. VOCATIVI primæ in α nominum compoſitorum à verbis μετρῶ, πωλῶ, τρίβω, item illa in τα, πα, vel θα, & alij, qui contrà communē regulā in α exeunt, breues ſunt; vt ὦ γεωμέτρα, βιβλιοπῶλα, παιδοτρίβα, προφῆτα, τοξότα, κυνῶπα, σκύθα, μενάιχμα, λάγνα.

In Epigr. ἔννεπε τοὺς ἀριθμοὺς ἐμπεδέως γεωμέ-
τρα.

C *Dic illos numeros doctè geometra.*

ANNOTAT.

ALIQVI regulam iſtam tantùm de appellatiuis intelligendam tradunt. non autem de propriis, ſed tamen Theocritus Idyll. 7. id non obſeruat.

ὦ μακαριστὲ κομᾶτα, τὺ θὴν τάδε τερπνὰ πεπόνθεις.

O beate Comata, tibi hæc iucunda diu acciderunt.

Et

Et Homer. Iliad. 12. ἔρχεο δῖε θοῶτα, θέων Αἴαντε κάλεσον.

veni diuine Thoota, currens voca Aiaces. A

Idem Theocritus produxit etiam appellatiuum. Idyll. 22.

ὦ πύκτα πολύδευκες. O pugil pollux.

VII. OMNES præpoſitiones in α, & coniunctiones, & pleraque aduerbia, ſuum α corripiunt, licet Poëtæ verſus gratia ſæpe producant.

I.

I. IOTA non contractum, corripitur in neutris, μέλι, ἔυχαρι, σίνηπι, πέπερι. B

II. IN DATIVIS quintæ, τῷ αἴαντι, & in plurali αἴασι, & in aliis declinationibus, addito ι, αἰνείαισι, μούσαισι, λόγοισι.

II. IN ILLIS quoque per paragogen auctis, βίηφι, στρατόφι, ποντόφι, & in verbis, ἔλθῃσι, pro ἔλθῃς.

IV. IN VOCATIVIS quintæ, σ nominatiui abiicere ſolitis, ὄφι, ἔρι, ἀμαρυλλί. C

V. IN PRONOMINIBVS νῶϊ, σφῶϊ, σφίσι, & in præpoſitionibus, ἀμφὶ, περὶ, ὑπὲρ, itemque aduerbiis & coniunctionibus, ῥωμαϊστὶ, ἀμογητὶ, ὅτι.

VI. ADVERBIA & pronomina per pa-

ragogen iota additum habentia, produ-
A cunt illud, νυνὶ, τουτοὶ, ούτοσὶ, τουτονὶ, τουτῳί.

Aristoph. Pluto: τουτὶ σὺ τολμᾷς ὦ μιαρωτάτη λέγειν;

Hoc tu audes ô sceleratissima dicere?

Ibidem. ὅστις πότ' ἐστιν ούτοσὶ, καὶ τοῦ χάριν,

Quisnam sit hîc, & cur aduenerit,

VII. PRODVCITVR etiam Iota ab Atticis ex ε vel α, vel ο factum; ὁδὶ, τοδὶ, ταυτὶ, τουτὶ pro ὅδε, ταῦτα τοῦτο.

B Aristoph. Pluto. τὴν δὲ δεδιότε μηδὲ διαμαχόμεθα;

Hanc reueriti, neque repugnabimus?

Idem; οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ χρησμὸς εἰς τουτὶ ῥέπει.

Non est vt huc oraculum inclinet.

Y.

I. NOMINA neutra quintæ; breue habent υ, ἄστυ, *vrbs*, πῶυ, *grex ouium*, ὀξὺ, *acutum*.
C γλυκὺ, *dulce*. ἡδὺ, *suaue*. δριμὺ, *acerbum*. βαθὺ, *profundum*.

II. PRONOMEN σὺ, & Doricum τὺ, & multa aduerbia, μεταξὺ, *inter*. μεσσηγὺ, *idem*. & ἀντικρὺ, *contrà*, quod tamen aliquando producitur.

Iliad.

Iliad. η. Ἀντικρὺ δ' ἀπόφημι, γυναῖκα μὲν οὐκ ἀποδώσω. A

Apertè dico, mulierem non reddam.

Iliad. 17. Ἀντικρὺ δ' ἁπαλοῖο δι' αὐχένος ἤλυθ' ἀκωκή.

Penitus per tenerum collum venit cuspis.

III. PRODVCVNT, υ, tertiæ personæ singularis numeri quartæ coniugationis verborum in μι, in imperfecto, & Aoristo secundo, ἔδυ, ἔφυ.

IV. Y ex resolutione diphthongi breue est tam in fine, quàm in medio. εὖ, ἐΰ, *bene*. B

AN.

I. LONGA sunt masculina in αν, ὁ τιτὰν, τιτᾶνος, *Titan*. ὁ παιάν, παιᾶνος, *Pæan*. ὁ πὰν πανός, *Pan*, *pastorum Deus*.

II. CORRIPIVNTVR vocatiui in αν, facti à flexis per ντος, & nomina & participia neutra Aoristi primi, ὦ αἶαν, ὁ *Aiax*. ὦ θόαν, ὁ *Thoas*. τὸ μέλαν, *nigrum*. τὸ τάλαν, *miserum*. τὸ τύψαν, *quod verberauit*. τὸ ποιῆσαν, *quod fecit*. Præter πᾶν, τοῦ πάντος, *omne*, licet eius composita, vt ἅπαν, σύμπαν, aliquando corripiantur. C

Hom. Iliad. 13. Αἶαν ἐπεὶ τις νῶϊ θεῶν οἳ ὄλυμπον ἔχουσι.

Aiax cùm aliqui Deorum, qui Olympum habitant, iubeat nos pugnare.

A Ibid. ὦ θόαν, οὔτις ἀνὴρ νῦν γ' αἴτιος.

O Thoas nemo virorum in culpâ est.

III. CORRIPITVR accusatiuus in αν, secundæ declinationis simplicis nominum habentium α breue in Nominatiuo, τὴν Μοῦσαν, τὴν λύσσαν, τὴν ὄσσαν, τὴν τράπεζαν, quæ partim cognoscuntur accentu, partim ex regulis traditis hoc capite.

B IV. ADVERBIA in αν longa sunt, πέραν, *vltrà.* λίαν, *valde,* εὐάν, *Euan, vox bacchantium.* ἄγαν, *nimis.*

Soph. Aiac. flagell. σὺ δ' οὐχὶ πείσῃ; πόλλ' ἄγαν ἤδη θροεῖς.

Non obtemperabis? multa iam loqueris.

Excipiunt ὅταν, *quando,* & πάμπαν, *omninò.* Odyss. 2.

ὃ δὴ τάχα οἶκον ἅπαντα.

C πάγχυ διαρραίσει βίοτον δ' ἀπὸ πάμπαν ὀλέσσει.

Quod citò domum totam omninò destruet, & totum victum funditùs perdet.

ANNOTAT.

EVSTATHIVS *in istum locum ita scribit,* ὅρα καὶ τὸ πάμπαν συσταλὲν, ὡς τὸ ἄγαν καὶ λίαν. *Vide etiam vocem* πάμπαν

πάμπαν correptam, sicut aduerbium *ἄγαν*, & *λίαν*. At nihil noui est, si τὸ *ἅπαν* cùm nomen sit, Iones quoq; corripiant, & ipse Homerus. A

Τῶν δ' ἅπαν ἐπλήσθη πεδίον,

Totus campus repletus est.

ATTICI verò, ut dicit Ælius Dionysius, producunt ultimam τοῦ *ἅπαν*. Hæc Eustathius. Ex cuius sententiâ vides etiam *ἄγαν* & *λίαν* corripi posse.

AP.

BREVIA sunt finita in *αρ*, τὸ *νέκταρ*, *nectar*. τὸ *ἧπαρ*, *iecur*. τὸ *δέλεαρ*, *esca*. τὸ *ὄναρ*, *somnus*, *somnium*. aduerbia, *αὐτὰρ* *cæterum*, & *ἄφαρ*, *statim*, *continuò*. B

EXCIPE monosyllaba, ὁ κὰρ, ὁ ψὰρ, & si quæ alia huius generis occurrunt, *γὰρ* tamen corripitur & interdum producitur.

AΣ.

I. LONGVS est nominatiuus singularis primæ simplicium, ὁ Αἰνείας, & accusatiuus pluralis eiusdem, & secundæ simplicium, τοὺς Αἰνείας, τὰς Μούσας, nisi per dialectum corripiatur. C

II. LONGA sunt nomina flexa per *ντος*, ὁ *αἴας*, *αἴαντος*, *Aiax*. ὁ *κάλχας*, *κάλχαντος*, *Calchas*. ὁ *πολυδάμας*, *πολυδάμαντος*, *Polydamas*.

III. Πᾶς cũ compositis, *ἅπας*, *σύμπας*, *omnis*.

IV. PARTICIPIA masculina in ας, ὁ τύ-
A ψας, τύψαντος, ὁ ἱστὰς, ἱστάντος, ὁ στὰς, στάντος, ὁ ποιήσας, ποιήσαντος.

BREVIA sunt fœminina in ας. ἡ λαμπὰς λαμπάδος, *lampas*. ἡ μονὰς, *vnitas*. & masculina, ὁ μέλας, *niger*. ὁ τάλας, *miser*. ὁ λᾶας, τοῦ λάαος, *lapis*. ὁ μέγας, *magnus*. Hinc ὑπέρμεγας. Et neutra in ας, τὸ κέρας, *cornu*. τὸ κρέας, *caro*. τὸ σέλας, *lumen*.

IV. CORRIPIVNTVR accusatiui
B plurales quintæ declinationis simplicium, ἰχθύας, βότρυας, ῥήτορας, & quos Poëtæ formant à pronominibus, ἡμέας, ὑμέας, σφέας.

Iliad. 10. καὶ ἂψ εἰς ἡμέας ἔλθοι,
Et rursus ad nos veniat.

ANNOTAT.

VIDENTVR etiam corripi Æolici accusatiui ὔμμας
C *cùm Æoles aliâs alpha longum pluralis in breue mutent, vt suo loco dictum est. Non est autem negandum, quin aliqua ex his, quæ corripi diximus, inueniantur à Poëtis interdum producta; sed id rarum est, & fit licentia poëticâ, aut excusatur cæsurâ alioue modo, sic vltima in* δάμαρ, *apud Homerum, & vltima in* τάλας *longa est apud Euripidem, & alia apud alios.*

IN.

IN.

I. BREVES ſunt accuſatiui quintæ in ιν, à nominibus barytonis, ἔριν, ὄφιν. A

II. PRONOMINA poëtica μὶν & νὶν, τὶν & τεΐν, pro σοὶ, σφὶν, νῶϊν, σφῶϊν; aduerbia πάλιν, iterum, πρὶν, prius. & illæ ſyllabæ, quibus ν additur, τύπτουσιν, λέγουσιν, τιτᾶσιν. Quædam tamen interdum producuntur, ſicut & ἐμίν pro ἐμοί. apud Theoc. Idyll. 2. & alibi.

III. DATIVI ὑμῖν & ἡμῖν longi ſunt, vt ex accentu conſtat, corripiuntur tamen retracto accentu, & in acutum commutato, ἥμιν, ὕμμιν, vel ἡμὶν & ὑμὶν. B

Theocrit. Idyll. I. χαίρετ' ὁ βωκόλος ὕμμιν ἐγὼ δάφνις οὐκ ἔτ' ἀν' ὕλαν.

Valete, bubulcus ego Daphnis non ero vobis amplius in ſyluis.

IV. LONGA ſunt ἡ ἀκτὶν, ὁ δελφὶν, ἡ ἲν ἡ ῥὶν, ἡ σελαμὶν, & ſimilia, quæ in ινος genitiuum formant, & dicatalecta dicuntur, quod in ιν & ις terminentur. C

IΣ.

I. CORRIPIVNTVR grauitona in ις, ἡ πόλις, *vrbs*. ἡ ἔρις, *lis*. & omnia nomina quorum genitiuus in ιδος breue exit, ſiue ſint

oxytona, siue non, ἡ τυραννὶς, *tyrannis* τυραννίδος. ἡ Βρισηὶς, Βρισηίδος, *Briseis*. τὶς, τινὸς, at κὶς longum est.

A

II. PRODVCVNT ις, quorum augmentum longum est, cuiusmodi sunt omnia dicatalecta superius commemorata, & præterea ἡ κρηπὶς, *crepido*. κνημὶς, *tibiale, ocrea*. ἡ σφραγὶς, *sigillum*. ἡ κληὶς, *clauis*. Homer. Iliad. 12.

ἔιχον ἐπημοιβοὶ, μία δὲ κληῒς ἐπαρήρει.

B

Firmabant mutui, vna autem clauis accommodata erat.

ANNOTAT.

Gaza & Lascaris, & alij volunt dissyllaba, quorum penultima naturâ longa, & quæ neque propria sunt, neque diminutiua, habere ι breue in nominatiuo; vt κνημὶς, κρηπὶς, κληὶς; *sed non adferunt pro suâ sententiâ exemplum. Neque verò ex composito vocabuli* κνημὶς, *id colligere licet. Nam licet aliqui scribant* εὐκνήμις, *accentu in antepenultimâ; alij tamen accentum, & quidem acutum notant in penultimâ,* εὐκνήμις, *ex quo conficitur, ipsos habere vltimam pro lõgâ; alioqui circumflectenda esset. Et illi ipsi, qui* εὐκνημις *scribunt, faciunt* πολυκλήϊς *&* σύνκλῄις *paroxytonè, nec immeritò producitur enim Iliad. 24.*

C

ὅσσῃ δ' ὑψορόφοιο θύρη θαλάμοιο τέτυκται
ἀνέρος ἀφνειοῖο ἐϋκλήϊς, ἀραρυῖα.

Quanta

Quanta autem alti ianua cubiculi eſt viri diuitis, bene obſerata, affabre aptata.

III. ADVERBIA in ις corripiuntur, ἅλις, *ſatis* δὶς, τρὶς, τετράκις, πεντάκις, πολλάκις, *bis, ter, quater, quinquies, ſæpe.* ἀμοιβαδὶς, *viciſsim, alternatim*, Theoc. Idyll. I.

ἐς τρὶς ἀμέλξαι. Et Idyll. 2 ἐς τρὶς ἀποσπένδω, *ter libo.*

A

YN.

I. ACCVSATIVVS quintæ in ῡν corripitur, ὀξῡν, ἡδῡν, γλυκῡν.

B

II. ET PARTICIPIA neutra quartæ in μι, ζευγνῦν, & coniunctiones, νῦν, τοίνυν, *igitur.* Et præpoſitio, σύν.

III. PRODVCVNTVR quæ duas habent terminationes in Recto, ὁ φόρκυν, *Phorcys, Neptuni filius.* ὁ μόσυν, *domus, vel turris lignea,* & quæ υς nominatiui habent longum, ἰλὺς, *limus.* ἰχθῦς, *piſcis.* ὀφρῦς *ſupercilium*, & ſimilia. ἰλὺν, ἰχθὺν, ſeu ἰχθῦν. ἰχθὺς. apud Oppianum corripitur, quare etiam ἰχθύν corripere licebit, & eadem eſt aliorum ratio.

C

IV. PRODVCVNTVR primæ perſonæ imperfecti, & aoriſti ſecundi verborum in

μι, ἐζεύγνυν, ἔφυν, ἔδυν, & aduerbium νῦν cuius quantitas ex accentu satis patet.

A

YP.

FINITA in υρ, dicuntur esse longa à Grammaticis, ὁ ψίθυρ, *susurro*, ὁ μάρτυρ, *testis*. τὸ πῦρ, *ignis*. quod accentu notum est. In obliquis tamen certum est corripi, vt suprà diximus. μάρτυς corripitur à Bione Idyl. 4.

μάρτυς ἐγὼν ὅτι μῦθος ὅδ' ἔπλετο πᾶσιν ἀληθής.

B

Testis ego sum, quod hic sermo omnibus verus sit.

YΣ.

I. CORRIPIVNTVR adiectiua in υς oxytona, ὁ γλυκὺς, ὁ ἡδὺς, ὁ βαρὺς.

II. ITEMQVE substantiua, ὁ πέλεκυς, *securis*. ὁ πῆχυς, *cubitus*. ὁ πρέσβυς, *senex*, *legatus*. ἡ χέλυς, *Chelys*. ἡ χλαμὺς, *Chlamys*. ὁ & ἡ νέηλυς, *aduena*. ὁ βότρυς, *botrus*. ἡ κόρυς, *galea*. ὁ στάχυς, *spica*. ὁ νέκυς, *mortuus*.

C

EXCIPE ἡ κώμυς, κώμυθος, *fasciculus*, *manipulus*, Nam si ultima esset breuis, penultima esset circumflectenda.

II. PRODVCVNTVR substantiua oxytona, quæ in genitiuo habent ος purum, vt

vt ἰλὺς, *limus.* τηθὺς, *Tethys, Tethyos.* ὀϊζὺς, *miseria.* ἐριννὺς, *Erinnys.* ἐδητὺς, *cibus.* νηδὺς, νηδύος, *venter.* ἀχλὺς, *caligo.* ἡ πληθὺς, *multitudo.* quibus adde ἡ ἄρκυς, *rete,* ἄρκυος. Hesiodus in clypeo. A

παρ' δ' ἀχλὺς εἱστήκει ἐπισμυγερή τε καὶ αἰνή.

Astitit caligo ærumnosa & grauis.

Iliad. 2. ὣς φάσαν ἡ πληθὺς, ἀνὰ δὲ πτολίπορθος ὀδυσσεύς.

Sic dixerunt turba, surrexit autem vastator vrbium Vlysses. B

ANNOTAT.

GRÆCORVM *imitatione producunt etiam Latini quædam ex prædictis in nominatiuo & accusatiuo.*

Silius lib. 17. Intima ab occasu Tethyn impellit & ortu.

Virgil. 1. Georg. Teque sibi generum Tethys emat omnibus vndis.

Corripuit Ouid. 4. Fastor. C

Tethys & extremo sæpe recepta loco est.

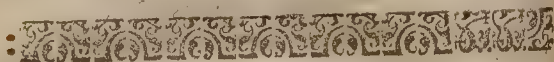
IV. LONGÆ sunt secundæ personæ indicatiui præsentis & imperfecti, & participia masculina in υς, verborum in μι quartæ coniugationis, ζεύγνυς, ἐζεύγνυς, ὁ ζευγνὺς. Iliad. 10.

ὄλλυς

ὀλλὺς ἀργείους, ὅτε δὴ πόδι νὺξ ἐκάλυψεν.

A *Perdens Argiuos, quando nox erat.*

V. PRODVCVNTVR etiam dicatalecta, ὁ φόρκυς, ὁ μόσυς.

Caput XVIII.

QVOMODO QVANTITAS B GRÆCA COGNOSCI POSSIT INTERDVM PRÆSIDIO LINGVÆ & Prosodiæ latinæ.

LATINOS multa vocabula Græca vel integra, vel nonnihil immutata in suam linguam transtulisse, clarius est, quàm vt multis sit probandum. Quare si quando dictio occurrat, cuius quantitatem regulis hactenus præscriptis inuestigare nequeas, circumspice num hæsitanti opis aliquid C lingua & Prosodia latina suppeditet. Possumus autem tripliciter ex linguâ latinâ venire in cognitionem quantitatis Græcæ. Primò, pronunciatione. quo pacto intelliges corripi primam in nomine μάχη, μάχομαι, latine enim *Antimachus*, *Symma-*

chus

chus, *Callimachus*, dicere solemus, penultima breui. Sic hæc στρατὸς, στρατεύω στρατιώτης, prima breui constare disces. Nam Latini A *Nicostratus*, *Philostratus*, penultimâ breui pronunciant. Pari modo μακρὸς, βραχὺς, κράτος, λυκὸς, φίλος, φράσις, τύπος, λίθος, τύχη, breuia esse intelliges, quia hæc corripimus: *Amphimacer*, *Tribrachys*, *Hippocrates*, *Hippolytus*, *Pamphilus*, *paraphrasis*, *Antitypus*, *Chrysolithus*, *Eutyches*. πίνω, κλίνω, longa sunt, cùm *propino*, *declino*, eiusdem sint B quantitatis. Sic κριτὴς, κρίσις & λύσις breuia, quia latinè breuiatur, *hypocrita*, *hypocrisis*, *analysis*. ἀκρόαμα, θέαμα, θυμίαμα, alpha longo constant, latinè enim acroama, Theaama, Thymiama efferimus, & ita in aliis plurimis.

Est autem præceptum hoc intelligendum de illis, quæ pronunciantur à Latinis secundùm quantitatem, qualia sunt prædicta, non secundùm accentum solùm: C Neque enim rectè colliges penultimam in σοφία esse longam, eò quod accentu acuto à plerisque efferatur. Sic in quibusdam obseruant etiam viri docti non quanti-

tita-

titatem sed accentum, vt in hoc vocabulo *acroasis*, quod effertur plerumque à Latinis proparoxytonè, & tamen penultima longa est.

A

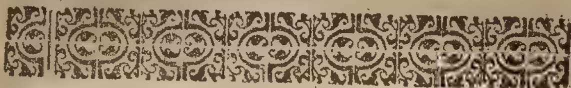
SECVNDO poterit quis venire in cognitionem quantitatis Græcæ, si videat quantum illud vocabulum sit apud Latinos, si à Latinis vsurpatur: Vt si quis dubitaret, quam quantitatem habeat ἀδάμας, vel ἄδυτον, vel ἄτομος, vel ἄθεος, in primâ, statim ex latinæ linguæ præceptionibus cognoscet esse breues prædictas syllabas. Vsurpant quoque latini Poëtæ multa nomina propria accepta à Græcis, videndum est igitur diligenter quâ quantitate vsurpent, certumqúe esse debet, quantitatem illam esse etiam Græcorum.

B

TERTIO cognoscere licebit quantitatem Græcarum vocum consulendo præcepta latinæ Prosodiæ, quâ ratione plurimarum quantitatem inuestigabis, quod re ipsa comperiet is, qui latinæ Prosodiæ, præsertim eius, quam scripsit Emmanuel, præceptiones memoriâ complexus Græca carmina pangere volet. Inde etenim non medio-

C

mediocre adiumentum pro syllabis vltimis & non vltimis accipiet. A

Caput XIX.

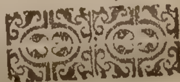
DE EXEMPLO ET AVCTORITATE.

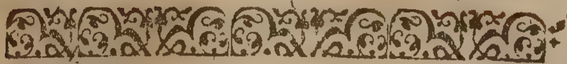
RESTAT vltima ratio cognoscendæ quantitatis Græcæ. Hæc autem est auctoritas & exemplum Poëtarum, quâ nulla melior & certior, addo & facilior si vel mediocris Poëtarum lectio, & vsus accedat; sicut porrò apud Latinos multæ sunt syllabæ, quarum quantitatem nullis vnquam Grammaticorum præceptionibus explores, sed sola Poëtarum lectione, & vt sic dixerim, familiaritate; ita apud Græcos sæpe ad eosdem necessariò confugiendum erit. Et sicut apud Latinos non propterea impedimur, quo minùs & pulchrè, & bene, & celeriter carmina condamus, eò quod non omnia sint comprehensa regulis: ita nec apud Græcos. Tot enim præstan-

stantissimos vates suppeditârunt nobis
A Græcæ Musæ, vt valdè tardum esse oporteat, qui eorum vsu & peruolutatione non aliquam Græcæ quantitatis cognitionem sibi comparet; & vt alios negligas, vnus certè Homerus instar omnium esse potest. Hunc versa, hunc reuersa, & neque huius libri præceptis, neque aliis magnoperè indigebis. Vt autem vno alteroue exemplo declaremus, quid sit auctoritate Poëta-
B rum cognoscere quantitatem, si quis hæreat, quanta sit prima verbi ἀείδω, breuem esse videbit, si vel primum Homeri versum aspiciat: μῆνιν ἄειδε θεά. Eandem nonnunquam esse longam docebit te idem Homerus hymno in Mercurium: ἑρμῆν ἀείδω κυλλήνιον, *Mercurium cano Cyllenium.*

Sic iota in nomine ξίφος breue, & υ vocabuli μυρία, esse longum, ex his duobus
C versibus I. Iliad. planum fiet.

ἕλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος. ἦλθε δ' Ἀθήνη,
οὐλομένην, ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε.

 A

Caput XXIX.

DE SYLLABA COMMVNI ET LICENTIIS POETICIS.

I. DIPHTHONGI & vocales longę communes fiunt apud Græcos, cùm vocalem diuersæ potissimum dictionis antecedunt, cuius rei attulimus cap. 4. aliquot exempla, & hoc Græcis est solenne ac perpetuum. Odyss. I. B

ἄνδρα μοι ἔννεπε Μοῦσα πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ.

πλάγχθη ἐπεὶ τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσε.

Dic mihi Musa virum versutum qui valdè multum oberrauit, postquam Troiæ sacrum oppidum diripuit. C

II. APVD Poëtas Græcos non tantùm retinentur diphthongi, & vocales longæ, sed ne breues quidem semper eliduntur, licet sequens dictio incipiat à vocali vel diphthongo. Odyss. I.

ἀλλ' οὐδ' ὣς ἑτάρους ἐῤῥύσατο ἱέμενός περ.

Sed ne sic quidem socios liberauit, quamuis
A *cuperet.*

Ibidem. τέκνον ἐμὸν ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρ-κος ὀδόντων;

Filia mea qualis sermo excidit septo dentium?

ANNOTAT.

LATINI diphthongos & vocales cum vocalibus aut diphthongis concurrentes elidunt; interdum tamen
B *Græcorum exemplo id facere negligunt.*

Virgil. 1. *Georg.* Ante tibi Eoæ Atlantides abscondantur.

Idem Eclog. 7. Stant & iuniperi & castaneæ hirsutæ.

Et id genus alia quæ adfert Emmanuel.

III. MONOSYLLABA breuia hoc ipso quod monosyllaba sunt, producuntur sæpe à Poëtis, vt τὲ, μὲν, γὰρ, τὶς, & alia.

Iliad. 3. τεύχεα μέν οἱ κεῖται ἐπὶ χθονὶ πουλυ-
C βοτείρῃ.

Arma iacent illi in terrâ, quæ multos pascit.

Iliad. ὧδε δέ τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε.

Sic dicebat aliquis ex Græcis & Troianis.

IV. SYLLABA breuis post quatuor primos pedes relicta, sæpe producitur à Poëtis.

Post

Post primum pedem.

Iliad. 14. οἱ δὲ μέγα, ἰάχοντες ἐπέδραμον. A

Illi valdè clamantes insiluerunt.

Odyss. 1. ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἑταίρων.

Magnâ curâ seruans suamque animam & reditum sociorum.

Post secundum pedem.

Iliad. 2. οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα.

Non oportet totam noctem dormire virum consiliarium. B

Iliad. 3. σεῦται γάρ τι ἔπος ἐρέειν κορυθαίολος ἕκτωρ.

Videbatur enim galeatus Hector aliquid velle dicere.

Post tertium pedem.

Iliad. 3. αἰεί τοι κραδίη πέλεκυς ὥς ἐστιν ἀτειρής,

Semper tibi cor est durum instar securis. C

Ilia. 1. ἐλθοῦσ' ὄλυμπόνδε Δία λίσαι αἴ κε πίθηται,

Veniens in Olympum, ora Iouem.

Odyss. 6. ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε πάλιν οἶκόνδε νέεσθαι.

Sed quando iam rursus domum itura erat.

Iliad. 1. αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς
A ἀφιείς.

Sed posteà in ipsos sagittam mortiferam immittens.

Post quartum pedem.

Iliad. 1. τόξ' ὤμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην.

Arcum gestans humeris, & pharetram circum tectam.

Iliad. 2. ἕκτον δ' αὖτ' Ὀδυσῆα Διὶ μῆτιν ἀτάλαντον.
B

Sextum autem rursus Vlyssem Ioui consilio similem.

Post quintum pedem.

Iliad. 4. ἶσα φίλοισι τέκεσσι χαριζομένη πόσεϊ ᾧ.

Gratificans charo marito aeque ac dilectis liberis.

Iliad. 3. ἰδ. μὲν δ' ὡς ἑτέρωθεν ἐνὶ κρήτεσσι θεὸς ὣς ἕστηκε.

C *Ex alterâ parte inter Cretas stetit Idomeneus tanquam Deus.*

ANNOTAT:

PLVRA exempla nihil opus est congerere, quia vbique sunt obuia. Latini idem interdum sibi licere voluerunt exemplo Græcorum, vt allatis exemplis ostendit Emma-

Emmanuel: Post quintum tamen pedem vix reperietur breuis apud Latinos.

V. LEX necessitasque metri cogit poëtas aliquando producere breues, vt cùm sunt tres vel plures breues continuæ in aliquo vocabulo, vt in his ἀθάνατος *immortalis* Πριαμίδης, *Priamides*, συβόσια, *suilia*, ἀπονέεσθαι, *redire*. Exempla passim occurrunt apud Homerum. A

Interdum longas corripiunt, Dionys.

Καὶ ποσιδήϊα ἔργα καὶ ἱερὰ τέμπεα δάφνης, B

Neptunia opera & Daphnes sacra tempe.

Alij tamen legunt apud Dionys. καὶ ποσιδήϊα ἔργα. vel; καὶ πισιδήϊα.

Homer. Iliad. 2.

ὄρχηστόν θ' ἱερὸν ποσιδήϊον, ἀγλαὸν ἄλσος.

Orchestum sacrum Neptunium, clarum nemus.

FIT hoc sæpe à Poëtis iis in vocabulis, quæ sine licentiâ leges carminis non subeunt. lib. 4. Anthol. C

εὗρεν Ἰουλιανὸς χερσὶν ἀδωροδόκοις.

Inuenit Iulianus manibus incorruptis.

Et lib. 5. τοῦτον Ἰουλιανὸν, τυρίης βλάστημα τιθήνης.

Hunc Iulianum germen Tyriæ nutricis.

Et lib. 7. κλαυδιανὸν ῥώμη καὶ βασιλῆες ἔθεσαν.
A *Claudianum Roma & Reges posuerunt.*

Lucianus, Λουκιανὸς τάδ' ἔγραψα παλαιά τε μωρά τε εἰδώς.

Lucianus hæc scripsi, gnarus veterum & fatuorum.

Caput XXX.

B

DE PEDIBVS ET VERSV.

QVID sit pes, & quot numero, itemque quid versus, & quot genera versuum, prætcrimus tanquam notum iam ex latinâ prosodiâ. Tantùm præcipua genera carminum in quibus studiosa iuuentus potißimum elaborare debet, hic recensebimus, more Emmanuelis, cuius vestigiis, vt alibi, ita & hic libenter insistemus, ducto initio ab Hexametro, siue Heroico carmine.

C

CARMEN HEXAMETRVM SIVE HEROICVM.

CONSTAT sex pedibus, quorum quintus dactylus est, sextus spondeus, reliqui dactyli vel spondei. Odyss. 1.

ἄνδρά μοι ἔννεπε Μοῦσα πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ πλάγχθη,

πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσε.
πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω.

Dic mihi Musa virum versipellem qui valdè multum
Oberrauit, postquam Troiam euertit.
Et qui multorum vrbes vidit & animum

Quintus pes multò sæpius apud Grecos, quàm apud Latinos, Spondeus est, vnde versus spondaicus appellatur, qui versus passim in Iliade & Odyssea occurrunt.

Odyss. 1. μνήσατο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀμύμονος Αἰγίσθοιο,

Recordatus enim est animo inculpati Ægisthi.

PENTAMETRVM CARMEN.

EISDEM pedibus constat quibus apud Latinos. Tyrtæus.

τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐνὶ προμάχοισι πεσόντα.
Ἄνδρ' ἀγαθὸν περὶ ᾗ πατρίδι μαρνάμενον.

Præclarum est in primâ acie occumbere,
Virum bonum pro patriâ suâ pugnantem.

Idem. πολλάκι δηϊοτῆτα φυγὼν καὶ δοῦπον ἀκόντων,

ἔρχεται, ἐνδ' οἴκῳ μοῖρα κίχεν θανάτου.

A *Sæpè quis elapsus ex pugnâ & telorum sonitu.*
Euadit, sed ipsum domi Parca inuenit.

ANNOTAT.

OBSERVANDVM est Græcos in pentametris non esse tam religiosos quàm Latinos. Illi enim, & præsertim Ouidius rarò concludũt aliter pentametrum quàm voce dissyllabâ, rarò tetrasyllabâ, & multò rarius trisyllaba. Rarò quoq; idem Poëta primam cæsuram corripit, rarò sententiam aut non absoluit, aut non suspen-
B dit vno disticho, in quibus omnibus diligentes imitatores habet. Cæterùm in his Græci multò fuêre liberiores. Nam vt ex Callimacho, Theognide, & ex fragmentis Tyrtæi, & ex variis Epigrammatis Anthologiæ planum est, sæpe trisyllabo, sæpe adhuc longiori vocabulo pentametrum terminant, sæpè primam cæsuram corripiunt, sæpè sententiam vno disticho neque perficiunt, neque suspendunt quod ipsum ausi etiam sunt licet parcius, & modestius nonnulli Latini, vt Catullus & Ausonius, & in trisyllabis etiam Propertius, Tibullus, &
C multi ex recentioribus magni nominis Poëtæ.

CARMEN SENARIVM IAMBICVM SIVE TRIMETRVM Iambicum.

Eurip. Hecub. ἥκω νεκρῶν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας

λιπὼν, ἵν' ᾅδης χωρὶς ᾤκισται θεῶν.
Venio mortuorum vallem & portas caliginis
Deserens, vbi Pluto separatim à Diis habitat. A

CARMEN DIMETRVM IAMBICVM.

Laert. Κρόνε Διόδωρε τίς σε δαιμόνων κακῇ
Ἀθυμίᾳ ξυνείρυσεν
Ἵν' αὐτὸς αὐτὸν ἐμβάλῃς εἰς τάρταρον
Στίλπωνος οὐ λύσας ἔπη
Αἰνιγματώδη; τοι γὰρ εὑρέθης Κρόνος B
Ἔξω τε τοῦ ῥῶ κάππα τε.
Crone Diodore quis te dæmonum mala
Affectione compulit.
Vt tu te in atrum mitteres mox tartarum
Solutis quod Stilponis non ænigmatis
Victus fuisti: iure ergo deprenderis
Cronus remotis r, & cappa literis.

SCAZON SIVE CHOLIAMBVS.

C

Theocrit. in Epigram.
Ὁ μουσοποιὸς ἐνθάδ' Ἱππῶναξ κεῖται,
Εἰ μὲν πονηρὸς μὴ ποτέρχου τῷ τάφῳ.
Εἰ δ' ἐσσὶ κρήγυός τε καὶ παρὰ χρηστῶν.
Θαρσέων καθίζευ κἢν θέλῃς, ἀπόβριξον.

Poëta hic Hipponax iacet.
A *Siquidem improbus es, ne accedas sepulchrum.*
Sin autem es bonus & ex probis,
Confidens sede, & si volueris dormi.

ANNOTAT.

EADEM omninò est horum carminum ratio apud Græcos & Latinos. Non tamen eadem est licentia integritatem iambici carminis alienis pedibus inficiendi. Eam enim vt Tragœdi, Euripides, Sophocles & Æschylus intactam seruant: ita & ferè Comœdi, Aristophanes B & Menander: à quibus Latini Plautus, Terentius & alij non parum discesserunt. Habet autem Scazon quinto loco Iambum, in allato tamen exemplo ponitur spondeus; & secundus versus non est choliambus sed iambus.

CÆTERVM cùm illa carmina quæ ab Anacreonte nomen habent, suauißima sint & mellitißima, non immeritò hic quoq; studiosæ iuuentuti proponuntur, ea sunt iambica dimetra catalecta tribus constantia pedibus & syllabâ. Primo loco habent iambum, vel Tribrachyn, anapæstum, vel spondeum, secundo iambum, ter- C tio itidem iambum & syllabam.

ANACREON IN CICADAM.

Μακαρίζομέν σε τέττιξ
ὅτι δενδρέων ἐπ᾽ ἄκρων
ὀλίγην δρόσον πεπωκὼς

Βασιλεὺς ὅπως ἀείδεις.
Σὰ γάρ ἐστι κεῖνα πάντα,
Ὁπίσα βλέπεις ἐν ἀγροῖς,
Χ᾽ ὁπόσα φέρουσιν ὧραι.
Σὺ δὲ φιλία γεωργῶν,
Ἀπὸ μηδενός τι βλάπτων.
Σὺ δὲ τίμιος βροτοῖσι,
Θέρεος γλυκὺς προφήτης.

O ter quaterq́ felix
Cicada, quæ supremis
In arborum viretis A
Roris parum vt bibisti,
Cantare dulcè gaudes,
Reginam agens potentem. B
Quodcunque conspicaris
Tuum est: quod arua gignunt
Quod sylua cumq́ profert.
Te amplectitur colonus,
Quod eius in labores
Iniuriosa non sis.
Colunt cicada te omnes, C
Diuina quod puteris
Æstatis imminentis.

ANNOTAT.

VIDETVR *interdum Anacreon alios pedes et alios versi-*

versiculos suis odis hoc genere carminum scriptis inse-
A rere, quod latius ostendere non est huius loci. Nam quæ hîc attulimus vera & pura sunt Anacreontica, ad quæ sua quoque odaria studiosus Adolescens conformabit. Extat etiam elegans oda huius generis apud Theocr. Idyll. 27. & apud Laërtium in Bione, Anacreonteo semper dimetrum Iambicum præponit.

CARMEN ANAPÆSTICVM.

Eurip. Hecub.

Ὦ χθόνιοι θεοὶ σώσατε παῖδ' ἐμόν
B Ὃς μόνος οἴκων ἄγκυρ' ἔτ' ἐμῶν
Τὴν χιονώδη Θρῄκην κατέχει
Ξένου πατρῴου φυλακαῖσιν.

O Dij terrestres seruate filium meum qui solus
Domus meæ firmamentum, habitat
Niuosam Thraciam sub custodiâ hospitis paterni.

ANNOTAT.

VTVNTVR Anapæstico carmine sæpe Euripides,
C Sophocles, & Seneca Latinus, in choris.

CARMEN GLYCONICVM.

Κάπρος ἡνίχ' ὁ μαινόλις
Ὀδόντι σκυλακοκτόνῳ
Κύπριος θάλος ὤλεσε.

Quando aper furiosus

Dem

Dente quo catulos occidit
Cypridis germen perdidit. A

CARMEN ASCLEPIADEVM.

Quale illud Horatij lib. I. Oda.

Mæcenas atauis edite regibus.

Ἦλθες ἐκ περάτων γᾶς ἐλεφαντίναν
λαβὰν τῶ ξίφεος χρυσοδέταν ἔχων.

Venisti ex finibus terræ eburneum
Manubrium ensis auro reuinctum habens.

ANNOTAT. B

CITATVR ex Hephæstione. Primo loco primi versus est Trochæus, & in primo secundi Iambus, vtrobique debebat esse spondeus.

Quod sequitur simile est illi Horatiano lib. I. od. 9. *Vides vt altâ stet niue candidum.*

Alcæus Οὐ χρὴ κακοῖσιν θυμὸν ἐπιτρέπην
προκόψομεν γὰρ οὐδὲν ἀσάμενοι.

Non oportet malis animum dedere
Nihil enim proficiemus, si mærore nos affecerimus. C

Carmen simile illi Horatiano od. II. li. I. *Tu ne quæsieris scire nefas quem mihi, quem tibi.*

Theocrit. Idyll. 28.

Τᾶδε γὰρ πλόον εὐάνεμον, αἰτεύμεθα παρ᾽ Δίος

ὅπως ξεῖνον ἐμὸν τέρψομ' ἰδὼν κἀντιφιλήσομαι

A Νικίαν χαρίτων ἱμεροφώνων ἱερὸν φυτόν.

Eò enim nauigationem prosperam petimus à Ioue.

Vt hospitem meum oblectem videns & vicissim oblecter,

Niciam Gratiarum suauiloquentium sacram stirpem.

Alceus. Μηδὲν ἄλλο φυτεύσῃς πρότερον δένδρεον ἀμπέλω.

B Nullam aliam arborem prius seueris vite.

CARMEN PHALEVCIVM.

Theocr. Τὸν τοῦ Ζανὸς ὅδ' ὑμὶν υἱὸν ἀνήρ,

Τὸν λεοντομάχαν τὸν ὀξύχειρα

Πρᾶτος τῶν ἐπάνωθε μουσοποιῶν

Πείσανδρος ξυνέγραψεν ὡ 'κ Καμείρου

Χὤσους ἐξεπόνασεν εἶπ' ἀέθλους.

C Iouis iste vobis filium vir,

Eum qui cum leone pugnauit promptum manu,

Primus superiorum Poëtarum.

Pisander conscripsit (oriundus) ex Camerio

Et quotquot laborando confecit, recensuit labores.

CAR-

CARMEN SAPPHICVM.

Corinna. Χαῖρέ μοι Ῥώμα θυγάτηρ Ἄρηος
Χρυσεομίτρα δαΐφρον ἄνασσα
Σεμνὸν ἃ ναίεις ἐπὶ γᾶς ὄλυμπον
Αἰὲν ἄθραυστον.
Σοὶ μόνᾳ πρεσβίστα δέδωκε μοῖρα
Κῦδος ἀρρήκτω βασιλήϊον ἀρχᾶς
Ὄφρα κοιρανήϊον ἔχοισα κράτος
Ἁγεμονεύῃς.

A

Martis ô proles mihi Roma salue
Auream bellis decorans coronam
Quæ vel in terris stabiles Olympi
Incolis arces.

B

Hoc dedit soli tibi Parca munus
Sceptra quod gestas labefacta nunquam
Imperatricis tua quò potestas
Cuncta gubernet.

ANNOTAT:

C

LATINI *secundo loco carminis Sapphici ponunt spondeum, at Sappho inuentrix huius carminis non raro Trocheum, vt vides hic.*

Ποικιλόθρον' ἀθάνατ' ἀφροδίτα
Παῖ Διὸς δολοπλόκε λίσσομαί σε
Μὴ μ' ἄσαισι μηδ' ἀνίαισι δάμνα
Πότνια θυμόν.

Varie-

Variegatas habens sedes & immortalis Venus, pro-
A *les Iouis dolosa, rogo te ne me damnis neque animum mæroribus, ô veneranda, domes & conficias.*

Quam aliquoties imitatus est Catullus, vt in carmine ad Furium & Aurelium.

Siue in Hircanos Arabesque molles
Seu Sacas, sagittiferosque parthos.

Et, Pauca nunciate meæ puellæ
Non bona dicta.

Diuidit autem Sappho nonnunquam vltima verba Sapphici carminis.

B Πυκνὰ δινέοντες ἀπ. ὠρᾶν' αἴθε
ρος διὰ μέσσω.

Et, ὀμμάτεσσιν δ' οὐδὲν ὄρημι βομβεῦ
σιν δ' ἀκοάμοι.

Idem *facit* Cat. *ad* Furium.

Siue trans altas gradietur alpes
Cæsaris visens monumenta magni
Gallicum Rhenum horribiles & vlti-
mosque Britannos

Et Horat. lib. *lib.* 1. ode 2.

C Iliæ dum se nimium querenti
Iactat vltorem vagus & sinistrâ
Labitur ripâ Ioue non probante v-
xorius amnis.

Idem facit alibi quoq; Horatius, vt ode 25. li. 1. & ode 16. lib. 2. *Quod tamen vitiosum esse docet* Hephæ*stion, reprehenditq; hoc distichon Simonidis.*

ἦ μέγ' ἀθηναίοισι φόως γένεθ' ἡνίκ' Ἀριστογείτων Ἵππαρχον κτεῖνε καὶ Ἁρμόδιος,

Clarum tum lumen affulsit Atheniensibus
Quando Aristogiton & Harmodius occiderunt
Hipparchum. A

Sed cùm Sappho, Horatius, Catullus, & alij præstantißimi Poëtæ à nobis sint, non est multum curandus Hephæstion. Eadem Sappho adhibet nonnunquam quarto loco spondeum eiecto ex sede suâ trocheo.

Τᾶς ἐμᾶς αὔδας ἀΐοις ἇς πολλάκ'
ἔκλυες.

Vocem meam audias quam sæpe audiebas. B

CARMEN.

Quale est illud Horatij lib. 1. ode. 4.

Soluitur acris hyems gratâ vice veris & Fauoni.

Theocrit. in Epigram.

Ἀρχίλοχον καὶ στᾶθι καὶ εἴσιδε τὸν πάλαι ποιητάν,
Τὸν τῶν ἰάμβων οὗ τὸ μυρίον κλέος
Διῆλθε κἠπὶ νύκτα καὶ πρὸς ἀῶ. C

Consiste & Archilochum aspice veterem Poëtam.
Iambographum cuius celeberrima fama
Permanauit & ad occidentem & ad orientem.

A CARMEN PHERECRATIVM.

CONSTAT tribus pedibus, ſpondeo, dactylo, ſpondeo, dignumque eſt in quo Tirones ſeſe exerceant, donec maius opus moueant.

Laërt. Pherecyd.
Τὸν κλεινὸν φερεκύδην
ὃν τίκτει ποτὲ Σύρος
Ἐς φθεῖρας λόγος ἐστίν.
B *Inſignis Pherecydes*
Syrus quem parit olim
Turpes in pedicillos. &c.

ANNOTAT.

MONENDI *ſunt adoleſcentes, Græcos Poëtas æquè ac Latinos variis modis genera carminum coniungere. Non enim pentametrum duntaxat ſubiiciunt hexametro, vt ſit in elegiis; ſed & Iambica dimetra, vel trimetra, vel Anacreōtea, vel Pherecratia, vel Glyconica, &* C *ipſis Iambicis ſenariis modò dimetrum Iambicum, modò Anacreonteum copulant; ita vt vix vllam diuerſorũ carminum apud Latinos, Horatium & Boëthium, & apud recentiores nonnullos coniunctionem reperias, quam non itidem Græcâ Muſâ imitari, & quidem eleganter poßis, & vt vnico exemplo rem declaremus, ecce tibi* συνδυασμὸν *Horat. lib. 1. Epod. od. 11.*

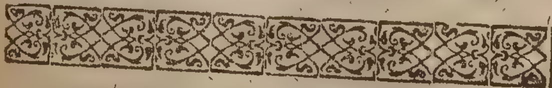
Pecti,

Pecti, nihil me ſicut anteà iuuat
Scribere verſiculos amore perculſum graui,

quomodo Laërtius expreßit Epigram. in Stilponem. A

Τὸν μεγαρέα τὸν Στίλπωνα γινώσκεις δ᾽ ἴσως
Γῆρας ἔπειτα νόσος καθεῖλε δύσμαχον ζυγὸν
Ἀλλ᾽ οἶνον εὗρε τῆς κακῆς συνωρίδος
Φέρτερον ἡνίοχον. πιὼν γὰρ ἤλασε.

Megarenſem Stilponem noſti fortaßis, quem cùm cæpit ſenectus & triſte iugum, vinum inuenit malæ bigæ meliorem aurigam, bibens enim exhalauit.

 B

Caput XXX.

DE SPECIEBVS METAPLASMI.

PEDIBVS *metimur verſus, quibus metiendis non parum prodeſt ſyllabæ communis, neceßitatis metricæ, licentię poëticæ, figurarumq́; ſeu ſpecierum metaplaſmi cognitio, de prioribus iam ſuprà diximus, quamuis hîc cũ de metaplaſmis agemus, licentiæ poëticæ iterum faciẽnda ſit mentio, cùm metaplaſmi magna ſint huius licentiæ pars. Adferemus autem illas tantùm metaplaſmi ſpecies, quas habet in ſuâ Proſodiâ noſter Emmanuel, quippe magis tritas & obuias. Quid autem ſit metaplaſmus præterimus tanquam aliunde notum.* C

EPISYNALOEPHE.

A EST syllaba vna ex duabus facta, quod fit, cùm duæ vocales in vnam contrahuntur ε & α Iliad. 1.

Τιμήσῃς, ὀλέσῃς δὲ πολέας ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν,

Cùm multos Græcorum in nauibus perdideris.

ε & ω Iliad. 1.

Μῆνιν ἄειδε θεὰ πηληιάδεω Ἀχιλῆος,

Iram cane Dea Achillis Pelidæ.

QVÆ contractio valde frequens est in B genitiuo plurali Ionico secundæ simplicium, μουσέων, πυλέων, λιμένων, &c.

Sic Iliad. 1. Χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ. *cum aureo sceptro.*

EADEM est ratio aliarum breuium cum alterâ longâ vel ancipiti vel diphthongo, vt Theognis,

Θεοὶ δὲ κατὰ σφέτερον πάντα τελοῦσι νόον.

Dij verò secundùm suam voluntatem omnia C faciunt.

Iliad. 10.

Ἕως ὁ ταῦτ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,

Dum hæc animo & mente volutaret.

CONTRAHVNTVR etiam duæ longæ η & ου Iliad. 5.

ἢ οὐχ ἅλις ὅττι γυναῖκας ἀνάλκιδας ἠπεροπεύεις.
Annon tibi satis est, quod mulieres imbelles fallis. A

Et Iliad. 9.

ἢ λάθετ' ἢ οὐκ ἐνόησεν. ἀάσατο δὲ μέγα θυμῷ.
Siue oblitus est, siue non aduertit, nocuit verò multum animo.

Vbi ait Eustathius esse συνίζησιν duarum longarum in vnam longam.

SYNÆRESIS ET CRASIS. B

DIFFERVNT propriè loquendo. Nam synæresis est, cùm vtraque vocalis in contractione retinetur, τάχεϊ, τάχει. Manent enim ε & ι post contractionem, quamuis in vnam syllabam conuenerint. Crasis est cùm vel vna vel vtraque vocalis non retinetur factâ contractione: τέχεος, τέχους, C βόαε, βόα, in neutro exemplo manet ε. sic ὤνθρωπος pro ὁ ἄνθρωπος, neque ο neque α manet: Hoc tamen discrimen non obseruatur adeò religiosè, vt duo hæc nomina non vsurpare liceat pro contractione qualiscunque tandem illa sit.

Fit autem ſynæreſis variis modis, vt ex multis locis libri primi manifeſtum eſt, maximè ex declinationibus contractis & coniugationibus circumflexis, & quamuis Poëtæ in huiuſmodi craſibus valde ſint liberi, non reperies tamen liberiores Doribus, quibus peculiares quædam contractiones familiariſſimæ ſunt, contractiones inquam non vnius & eiuſdem tantùm vocabuli in pauciores ſyllabas, ſed duarum dictionum in vnam, vt paſſim apud Theocritum; *κὤχετο*, pro *καὶ οἴχετο*, *κἠμέ* pro *καὶ ἐμέ*. *κἦν* pro *καὶ ἦν*. *ὤνθρωπε* pro *ὦ ἄνθρωπε* *κἠμός* pro *καὶ ἐμός*. *κἠν* pro *καὶ ἐν*. *χὠ* pro *καὶ ὁ*. *τἀλαθέα*, pro *τὰ ἀλαθέα*, *ἅτερος* pro *ὁ ἕτερος*, *κἠξ* pro *καὶ ἐξ*. *τὠστέα* pro *τὰ ὀστέα*, *oſſa*.

Differt ſynæreſis ab Epiſynalœphe, quia in hac vtraque vocalis ſcribitur & exprimitur, & tantùm in carminis dimenſione loco vnius ſyllabæ habetur ſicut etiam in latinis illis *Aluearia*, *Arietibus*, *&c*. At in craſi coniunguntur in vnam ſyllabam duæ vocales, & coniunctim etiam ſcribuntur.

APOSTROPHVS.

De Apoſtropho ſatis multa diximus lib. 1. ca. 1. quibus addimus ſequentia

I. POETÆ planè arbitratu ſuo vtuntur Apoſtropho, prout carminis ratio exigit, neq; vllam breuem vocalem elidunt, ſi illa ad explendum verſum indigeant, Ilia. 3. A

Ω γύναι ἦ μάλα τοῦτο ἔπος νημερτὲς ἔειπες.

O mulier, maximè hoc verbum dixiſti verum.

Od. I. *τέκνον ἐμὸν ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;*

Filia mea, quale tibi verbum excidit?

Ibid. *Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον.* B

Sed age dic mihi hoc & verè enumera.

II. NON tantùm ante vocales & diphthongos, ſed etiam ante conſonantes ſæpe abiiciunt poëtæ per apoſtrophum vocales, Theoc. Idyll. 15.

παρ' μὲν οἱ ὥρια κεῖται ὅσα δρυὸς ἄκρα φέροντι
παρ' δ' ἁπαλοὶ κᾶποι, pro *παρά.*

Adſunt ei fructus quotquot tempeſtiuè ferunt arbores, adſunt & molles hortuli. ſic *ἄρ* C pro *ἄρα*, *κατ'* pro *κατά*. De hac re diximus etiam in Grammaticâ, cùm de incremento imperfecti ageremus.

III. ALIQVANDO eliditur prima vocalis ſequentis dictionis, *ὦ 'γαθέ*, *ô bone.* Theocrit.

crit. Idyll. α, ἁ ῥετὰ, *virtus*, pro ἁ ἀρετὰ, apud
A Eurip. Et apud eundem in Phœnissis, μὴ 'πιλαμβάνου, pro μὴ ἐπιλαμβάνου. ὦ 'ναξ, pro ὦ ἄναξ, *Rex*. Et apud Aristoph. in Equit.

οὐκ ἀξιῶ 'γὼ 'μαυτὸν ἰσχύειν μέγα.

Non me dignum puto, qui potens sim.

ANNOTAT.

DIXIMVS *in Grammaticâ hæc potius referenda videri ad aphæresin, quia tamen signo apostrophi no-*
B *tari solent, & ab aliis ad apostrophum referuntur, nos etiam eò referamus.*

IV. IN huiusmodi apostropho sæpe longa fit syllaba, quæ alioquin sine apostropho breuis esset, ὦ 'ριφος pro ὁ ἔριφος, *hædus*. Idyll. ϛ. & Idyll. I.

Τῆνον χ' ὠ 'κ δρυμοῖο λέων ἀνέκλαυσε θανόντα,

pro τῆνον καὶ ὁ ἐκ δρυμοῖο.

Illum & in syluâ leo defleuit mortuum.

C Ibid. ὠ 'πόλοι ἦλθον, pro οἱ αἰπόλοι ἦλθον, *venerunt caprarij*.

V. ALIQVANDO producitur sequens vocabulum propter præcedentem apostrophum. Theoc. ibid.

Τὼς δ' ἄρα χ' ὠ Δάφνις ποταμείβετο.

Huic autem & Daphnis respondit.

Pro

Pro καὶ ὁ Δάφνις. sic ibidem.

Ω῾ ραῖ☉ χ᾽ ὡ᾽δωνις, pro καὶ ὁ Ἄδωνις, *formosus Adonis.* A

χ᾽ ὡ νὴρ ὄξ☉ ἄγαν. Idyll. 15. *vir est iracundus & totus acetum.*

VI. ABIICIVNTVR autem ex sequenti dictione vocales, licet positione longæ: ὤνθρωπος, ὦ ̓νθρωπε, pro ἄνθρωπος, ὦ ἄνθρωπε, aliquoties apud Theocritum, cuius vt & aliorum Poëtarum apostrophos diligenter obseruabit studiosus adolescens. *Vsui* enim B magno erunt pangenti carmina.

VII. APOSTROPHVS non tantùm in eodem carmine, sed etiam in diuersis locum habet, sicut apud Latinos synalœphe, quam ad rem multi adferunt versus illos Homericos Iliad. ϑ.

Τρῶας ἀπώσασθαι καὶ ἐρυκέμεν εὐρύοπα ζῆν'
Αὐτοῦ κ᾽ ἔνθ᾽ ἀκάχοιτο.

Troianos repellere, & coërcere latioculum C
Iouem.

Illic tunc tristaretur.

Et Iliad. ξ.

Ἠ φὴς ὡς Τρώεσσιν ἀρηγέμεν εὐρύοπα ζῆν'
Ὡς Ἡρακλῆ☉ περιχώσατο;

An putas ita Troianis auxiliari latè videntem Iouem, ſicut iratus eſt propter Herculem?

A

Et Iliad. ω.

Παῖδες καὶ γαμβροί, τῶδ' οὐ λᾶθον εὐρύοπα ζῶ'
Ἐς πεδίον προφανέντε.

Filij & generi (domum redierunt) illi verò non latuerunt Iouem latè videntem, in campo conſpicui.

In his tribus locis eliditur alpha ex accuſatiuo ζῶα, propter vocalem ſequentis verſus.

B

ECTHLIPSIS.

ECTHLIPSIS apud Latinos eſt cùm μ litera ſimul cum vocali eliditur propter ſequentem vocalem: hac Græci carent, niſi fortè ecthlipſin nominare velimus eliſionem literæ σ in verſu quodam Arati, & quarundam aliarum liquidarum, de quibus capite tertio diximus. Sed huiuſmodi eliſiones Græcis per quam raræ ſunt paucique vſus.

C

QVIDAM Ecthlipſin vocant, cùm è medio dictionis litera aufertur, quæ ſyllabam non conſtituit, vt σκῆπτον pro σκῆπτρον.

DIÆ

DIÆRESIS SIVE DIALYSIS.

A

Est cum syllaba vna in duas diuiditur, quales syllabarum solutiones in omni dictionum genere Græcis sunt vsitatissimæ. Vt ἄγον, ab ἄγω, ἔαγον, ἐάγην, ἦγα, ἔαγα, ἐαγώς. ἦλων, ἑάλων. παῖς, πάϊς. ἐΰζωνος, ἐΰζωνος. & similia infinita, tàm in nominibus, quàm in verbis, aliísque nonnullis orationis partibus. Neque opus est in re clarâ & passim obuiâ exempla poëtarum adducere. B

SYSTOLE.

Est cum syllaba naturâ longa, aut etiam positione, alterâ consonante extritâ, corripitur. De syllabâ naturâ longâ attulimus quædam exempla, cap. 4. Nunc vnum ex Iliad. 2. suffecerit.

ἴομεν, ὄφρα κε θᾶσσον ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα, pro ἴωμεν. C

Eamus vt propius excitemus acrem Martem.

De longâ positione exemplum hoc esto. ἔρεζον, ἔρεξα, κατέρεξα, pro ἔῤῥεζον, ἔῤῥεξα, κατέῤῥεξα, Iliad. 21.

τίς νύ σε τοιάδ' ἔρεξε φίλον τέκος οὐρανιώνων;

Quis

Quis tibi chara proles cœlitum talia fecit?

A Odyss.23. κακῶς δ᾽ οἵπερ μιν ἔρεξον μνηστῆρες.

Mali fecerunt illi proci.

Et Iliad. 1.

Μῆνιν ἄειδε θεὰ πηληϊάδεω Ἀχιλῆος pro Ἀχιλλῆος,

Cane Dea iram Achillis

παχέα, ἁδέα, pro ταχεῖα, ἁδεῖα, apud Theocr. & alios.

B ECTASIS SIVE DIASTOLE.

Est cùm syllaba naturâ breuis producitur, cuiusmodi aliquot exempla commemorauimus cap.29. Iliad. 24.

Ἔνθορε μείλανι πόντῳ, pro μέλανι.

Insiluit in nigrum mare.

Iliad. 12.

C Τρῶες δ᾽ ἐῤῥίγησαν, ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν.

Troiani obriguerunt, vt viderunt serpentem variegatum.

Et hos versus breuem in fine habentes vocant quidam μυούρους, sicut & illos ἀκεφάλους, qui initio breui constant, qualis est ille, Iliad. 23.

Ἐπειδὴ

Επ᾽εὶ δὴ νῆας τε καὶ ἑλλήσποντον ἵκοντο.

Postquam ad naues & Hellespontum venerunt. A

Avt cùm eadem consonans geminatur, ἔτελεσσα, ἐγέλασσα, ἔφρασσα, φρασσάμενος, & in aliis multis, de quibus sæpè in hoc toto opere meminimus.

PROTHESIS.

Est litera vel syllaba principio dictionis addita; λελαθὼν pro λαθὼν, λέλαθον, λελαθόμην, pro ἔλαθον, ἐλαθόμην, à λανθάνω, *lateo.* B τεταγὼν, pro ταγὼν. à τάζω, *apprehendo, accipio.* σμικρός, *paruus,* μικρός. ὦλα, *perij,* ὄλωλα. ὦπα, *vidi.* ὄπωπα, & sic in aliis quàm plurimis, de quibus passim in Grammaticâ.

EPENTHESIS.

Est cum medio dictionis litera aut syllaba interiicitur, κεινός, *vacuus.* νοῦσος, *morbus.* pro ὁ κενός, ἡ νόσος. ἔλλαβε, pro ἔλαβε ὁππότερος, pro ὁπότερος, *vter.* αὐτιῶν, *occurrens.* αὐτιῶσα, αὐτιόων, αὐτιόωσα; μυσιάων, pro μυσιᾶν, & ita in aliis. C

PARAGOGE.

Est cùm extremæ syllabæ aliquid adiungi-

iungitur, ἔφηϑα, εἴπηϑα, pro ἔφης, εἴπης, dicebas, dixeris. sic ἦϑα, pro ἦς, eras. τύπτεσκε, pro ἔτυπτε, verberabat, spectant etiam illa ad paragogen. βίηφι, παλάμηφι, στρατόφι, & similia de quibus in Grammaticâ.

A

APHÆRESIS.

Est cum litera vel syllaba principio dictionis subtrahitur, ὀρτὴ pro ἑορτὴ, festum, feria. αἶα pro γαῖα, terra. κεῖνος pro ἐκεῖνος, ille. λάβον pro ἔλαβον, accepi.

B

SYNCOPE.

Syncope literam vel syllabam è medio dictionis subtrahit, εὕραμεν, pro εὑρήσαμεν, inueni. ἐγείνατο, ἐγγεννήσατο, natus est, genuit. κέρατος, κέραος, κέρως, cornu, & id genus alia vbique obuia.

APOCOPE.

C Apocope fini dictionis aliquid detrahit, δῶ, pro δῶμα, domus. ποσειδῶ pro ποσειδῶνα, Neptunum, ἱδρῶ. pro ἱδρῶτι, sudori. αἶα seu αἶαν, pro Αἴαντος, Aiax.

Differt Apocope ab Apostropho quod in illâ vocales & consonantes & integræ syllabæ, & in hac tantùm vocales & diph-

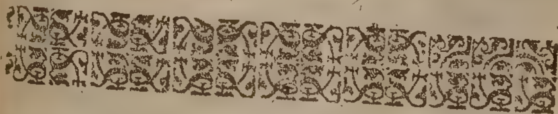
diphthongi, & quidem non omnes tollantur; prætereà apostrophus certo quodam A notatur signo, apocope nequaquam.

ANTITHESIS.

ANTITHESIS (nonnulli *ἀντίστοιχον* vocant) est literæ commutatio, *πόρσω* pro *πόῤῥω*, *procul*. *θάλαττα*, *mare*, pro *θάλασσα*. & id genus non pauca.

METATHESIS.

EST literarum ordo immutatus, *ἔρξω*, B *faciam*. pro *ῥέξω*. *ἔπραθον*, pro *ἔπαρθον*, à *πέρθω*, *vasto*. *ἔδρακον*, à *δέρκω*, *video*. *καρτερός*, pro *κρατερός*, *fortis*. *κάρτος*, pro *κράτος*, *robur*.

Caput XXXII.

DE PATRONYMICIS. C

PATRONYMICA ferè Poëtarum propria sunt, de quibus, cùm in Grammaticâ nihil dixerimus, hîc vbi prima poëseos Græcæ rudimenta tradimus, aliquid dicendum videtur.

PATRO-

PATRONYMICA aut maſculina ſunt
A aut fœminina.

MASCVLINA deſinunt in δης vel ων, πριαμίδης, *Priamides*. Αἰακίδης, *Æacides*. πηλείων, *Pelion*.

FOEMININA exeunt in ας, ις & νη. ἰλιὰς, Ατλαντιὰς, τυνδαρὶς, ἀδραςίνη, ἀκρισιώνη, ἰκαριώνη.

MASCVLINA in δης formantur partim à genitiuo, ſi primitiua ſint tertiæ ſim-
B plicium, πρίαμος, πριάμου, πριαμίδης, Αἰακὸς, αἰακοῦ, αἰακίδης partim verò à datiuo, ſi primitiuum ſit quintæ declinationis, Νέςωρ, Νέςορι, Νεςορίδης. Αμφιτρύων, ἀμφιτρύωνος, ἀμφιτρύωνι, ἀμφιτρυωνίδης. & epentheſi, Αμφιτρυωνιάδης, quæ epentheſis etiam in aliis vſitata eſt, vt τελαμωνιάδης, λαομεδοντιάδης, πηλεὺς, πηλέϊ, πηλεΐδης & craſi πηλείδης. Et Ionicâ dialyſi, πηληΐδης, & interpoſito α, πηληϊάδης.
C Partim formantur à Recto nominum primæ ſimplicium, ὁ αἰνείας, ὁ αἰνείδης, ablato α, Ionicâ dialyſi, αἰνηΐδης. ὁ λαέρτης, λαερτιάδης, interpoſito α, ὁ ἱππότης, ἱπποτιάδης, ης mutato in αδης.

Illa in ων, vt πηλείων, κρονίων, ſunt Ionica, & formari poſſunt ab illis in είδης, Ατρείδης, Ατρείων, vel abſolutè ex ſuis primogeniis, vt ex κρόνος, κρονίων, ἰαπετὸς, ἰαπετίων. A

SICVT autem apud Latinos Iapetionides longius à normâ receſſit, ſic & apud Græcos.

ANNOTAT.

ALIQVI addunt patronymica in ιος, vt τελαμώνιος Αἴας, ſed ipſa forma & appoſitio ad ſubſtantiuum ſatis indicant, talia eſſe adiectiua, non patronymica. B

FOEMININA in ις & ας fiunt à maſculinis in ιδης, extritâ ſyllabâ δη. πριαμίδης, πριαμίς, τυνδαρίδης, τυνδαρίς. Ατλαντιάδης, Ατλαντιάς, ἰλιάδης, ἰλιάς.

Illa verò Αἰνηίς, Αχιλληίς, à maſculinis Ionicis in ηίδης, ablatâ ſyllabâ δη, Αχιλληίδης, Αἰνηίδης, pro Αχιλλείδης Αἰνείδης.

FOEMININA in ωνη deducuntur à genitiuo, ἄδραστος, ἀδράστου, ἀδραστίνη, ſic ἀκρίσιος, ἀκρισίου, ἀκρισιώνη. C

SVNT autem multa alia fœminina, quæ formam quidem patronymicorum habent, re autem verâ gentilia ſunt, aut pro poſſeſſiuis adiectiuiſque nominibus ponuntur, de quibus omnibus Emmanuel, quem etiam adi-

bis, si plura de patronymicis cupis. Nam regulæ Latinorum de his nominibus ferè sunt communes Græcis.

A

Caput XXXIII.
DE NOTIS ARITHMETICIS GRÆCORVM.

B LOCO *notarum Arithmeticarum vtuntur Græci literis tripliciter. Primò, singulis Alphabeti literis secundùm ordinem sui loci numerum significantibus, quo pacto* α *numerum primum;* β *secundum;* γ *tertium, &* ω *vigesimum quartum significat. Hac numerandi ratione distincti sunt viginti quatuor libri Iliadis, & totidem Odysseæ Homericæ. Hinc Iliad.* κ. *decimum; Iliad.* ψ. *vigesimum tertium Homeri librum denotat. Et hunc numerandi modum adhibuerunt alij quoque Græcorum in distributione suorum librorum.*

C SECVNDO *vtuntur Græci toto Alphabeto in tres classes diuiso, quarum prima est vnitatum ab* α *vsque ad iota, exclusiuè, hoc tamen charactere* ϛ, *vel, vt alij volunt* ʒ. *posito inter* ε *&* ζ *pro numero senario. Altera classis est denariorum à* κάππα *vsque ad* ρ. *hoc tamen signo* ϟ *vel* ϙ *inter* π *&* ρ *pro numero nonagenario collocato. Tertia classis est centenariorum à* ρ *vsque ad finem alpha-*

alphabeti, hac tamen notâ ϡ, vel vt aliis placet, hac, ϖι, pro numero nongentesimo additâ. Et his tribus claßibus continentur vnitates, decuriæ, centuriæ, vsq; ad chiliadas, quæ & ipsæ iisdem scribuntur numeris, nisi quod illæ non amplius notantur acuto accentu in dextri lateris superiore parte. α', β', γ', δ', ε', ς', ζ', 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 sed in inferiore sinistri hoc modo, ͵α, ͵β, ͵γ, ͵δ, ͵ε, ͵ς, ͵ζ. ͵η, ͵θ, ͵ι, ͵κ, ͵λ, ͵μ, ͵ν, ͵ξ, ͵ο, ͵ϟ, ͵ϖ, ͵ρ, ͵σ, ͵τ, ͵υ, ͵φ, ͵χ, ω, ϡ. 1000. 2000. 3000. 4000. 5000. 6000. 7000. 8000. 9000. 10000. 20000. 30000. 40000. 50000. 60000. 70000. 80000. 90000. 100000. 200000. 300000. 400000. 500000. 600000. 700000. 800000. 900000. Est autem obseruandum multos esse, qui α, β, γ, & reliquas literas cùm vnitates, decurias, & centurias significant, nullo accentu notent, sed solas nudasq; ponant; cùm autem chiliadum notæ sunt, iota singulis subscribant. Itaque α secundum istos, millenarij numeri signũ est, β bis millenarij, & ita deinceps, alij tamen acutum tonum, eo, quo dictum est, modo, notis illis appingunt, quos satius est sequi. Et hæc de literis minusculis, quas Græci adhibent pro numeris.

MAIVSCVLARVM aliæ sunt simplices, aliæ duplices, seu alias in sese inclusas habentes, simplices sunt sex, Ι, Π, Δ, Η, Χ, Μ, quarum prima est nota vnitatis. Secunda quinarium numerum significat. Tertia denarium. Quarta centenarium. Quinta millenarium.

Sexta decies millenarium. Est autem vnaquæq; eius
A *numeri quem denotat, litera initialis* Π *nimirum* τῆς πεντάδος: Δ τῆς δεκάδος, Χ τῆς χιλιάδος, Μ τῆς μυριάδος, *exceptis* Ι & Η, *quarum illa signum est* μονάδος, *hæc* ἑκατοντάδος, *omnes etiam præter* Π *vsque ad quinarium numerum siue per se, siue aliis adiunctæ multiplicantur, vt* Ι, ΙΙ, ΙΙΙ, ΙΙΙΙ. 1. 2. 3. 4. Δ, ΔΔ, ΔΔΔ, ΔΔΔΔ; 10. 20. 30. 40. Η, ΗΗ, ΗΗΗ, ΗΗΗΗ, 100. 200. 300. 400. Χ, ΧΧ, ΧΧΧ, ΧΧΧΧ. 1000. 2000. 3000. 4000. Μ, ΜΜ, ΜΜΜ, ΜΜΜΜ. 10000. 20000. 30000. 40000.

B DVPLEX *& quæ alias inclusas in se habet, est vnica littera* Π, *ea interdum in se habet* Δ. *interdum* Χ, *interdum* Η, *interdum etiam* Μ. *denotatq; numerum cuius litera inclusa nota est, quinquies auctum & multiplicatum* |Δ|, *significat quinquaginta,* |Η|, *quingenta,* |Χ| *quinque millia,* |Μ| *quinque myriadas. Vtuntur autẽ Latini quoque maiusculis literis ad numeros designandos, his videlicet septem,* I, V, X, L, C, D, M. *prima vnitatem significat, secunda numerum quinarium; tertia denarium; quarta, quinquagenarium; quinta, centenarium;*
C *sexta, quingenarium; septima, millenarium, sed hæc omnia sequens tabula numerorum seriem continens numeris Latinis ex alterâ parte respondentibus, clarius fortaßis ob oculos ponet.*

I, α΄, ἕν.	I, I, *vnum.*
II. β΄ δύο.	II, 2, *duo.*
III, γ΄, τρία.	III, 3. *tria.*

IIII, δ΄

IIII, δ', τέσσαρα.
Π, ε', πέντε.
ΠΙ, ς', ἕξ.
ΠΙΙ, ζ', ἑπτά.
ΠΙΙΙ, η', ὀκτώ.
ΠΙΙΙΙ, θ', ἐννέα.
Δ, ι', δέκα.
ΔΙ, ια', ἕνδεκα.
ΔΙΙ, ιβ', δώδεκα.
ΔΙΙΙ, ιγ', τρισκαίδεκα.
ΔΙΙΙΙ, ιδ', τεσσαρακαίδεκα.
ΔΠ, ιε', πεντακαίδεκα.
ΔΠΙ, ις', ἑκκαίδεκα.
ΔΠΙΙ, ιζ', ἑπτακαίδεκα.
ΔΠΙΙΙ, ιη', ὀκτωκαίδεκα.
ΔΠΙΙΙΙ, ιθ', ἐννεακαίδεκα.
ΔΔ, κ', εἴκοσι.
ΔΔΙ, κα', εἰκοσιέν.
ΔΔΙΙ, κβ', εἰκοσιδύο.
ΔΔΙΙΙ, κγ', εἰκοσιτρία.
ΔΔΙΙΙΙ, κδ', εἰκοσιτέσσαρα.
ΔΔΠ, κε', εἰκοσιπέντε.
ΔΔΠΙ, κς', εἰκοσιέξ.
ΔΔΠΙΙ, κζ', εἰκοσιεπτά.

IIII, 4, *quatuor.*
V, 5, *quinque.* A
VI, 6, *sex.*
VII, 7, *septem.*
VIII, 8, *octo.*
VIIII, 9, *nouem.*
X, 10, *decem.*
XI, 11, *vndecim.*
XII, 12, *duodecim.*
XIII, 13, *tredecim.*
XIIII, 14, *quatuordecim.* B
XV, 15, *quindecim.*
XVI, 16, *sedecim.*
XVII, 17, *septendecim*
XVIII, 18, *octodecim.*
XVIIII, 19, *nouendecim.*
XX, 20, *viginti.*
XXI, 21, *viginti vnum.* C
XXII, 22, *viginti duo.*
XXIII, 23, *vigintitria*
XXIIII, 24, *vigintiquatuor.*
XXV, 26, *vigintiquinque*
XXVI, 26, *vigintisex.*
XXVII, 27, *vigintiseptem.*

ΔΔΓIII, κη', εἰκοσιοκτώ,	XXVIII, 28. viginti octo.
ΔΔΓIIII, κθ', εἰκοσιεννέα.	XXVIIII, 29, viginti nouem.
ΔΔΔ, λ', τριάκοντα.	XXX, 30, triginta.
ΔΔΔI, λα'.	XXXI, 31.
ΔΔΔII, λβ'.	XXXII, 32.
ΔΔΔIII, λγ'.	XXXIII, 33.
ΔΔΔIIII, λδ'.	XXXIIII, 34.
ΔΔΔΓ, λε'.	XXXV, 35.
ΔΔΔΓI, λς'.	XXXVI, 36.
ΔΔΔΓII, λζ'.	XXXVII, 37.
ΔΔΔΓIII, λη'.	XXXVIII, 38.
ΔΔΔΓIIII, λθ'.	XXXVIIII, 39.
ΔΔΔΔ, μ'.	XL, 40.
ΔΔΔΔI, μα'.	XLI. 41.
ΔΔΔΔII, μβ'.	XLII, 42.
ΔΔΔΔIII, μγ'.	XLIII, 43.
ΔΔΔΔIIII, μδ'.	XLIIII, 44.
ΔΔΔΔΓ, με'.	XLV, 45.
ΔΔΔΔΓI, μς'.	XLVI, 46.
ΔΔΔΔΓII, μζ'.	XLVII, 47.
ΔΔΔΔΓIII, μη'.	XLVIII, 48.
ΔΔΔΔΓIIII, μθ'.	XLVIIII, 49.
[Δ], ν', πεντήκοντα.	L, 50, quinquaginta.
[Δ] I, να'.	LI, 51.
[Δ] II, νβ'.	LII, 52.

[Δ]III,

𐅄III, νγ'.	LIII, 53.	
𐅄IIII, νδ'.	LIIII, 54.	A
𐅄Γ, νε'.	LV, 55.	
𐅄ΓI, νς'.	LVI, 56.	
𐅄ΓII, νζ'.	LVII, 57.	
𐅄ΓIII, νη'.	LVIII, 58.	
𐅄ΓIIII, νθ'.	LVIIII, 59.	
𐅄Δ, ξ', ἑξήκοντα.	LX, 60. *sexaginta.*	
𐅄ΔI, ξα'.	LXI, 60.	
𐅄ΔII, ξβ'.	LXII, 62.	
𐅄ΔIII, ξγ'.	LXIII, 63.	
𐅄ΔIIII, ξδ'.	LXIIII, 64.	B
𐅄ΔΓ, ξε'.	LXV, 65.	
𐅄ΔΓI, ξς'.	LXVI, 66,	
𐅄ΔΓII, ξζ'.	LXVII, 67.	
𐅄ΔΓIII, ξη'.	LXVIII, 68.	
𐅄ΔΓIIII, ξθ'.	LXVIIII, 69.	
𐅄ΔΔ, ο', ἑβδομήκοντα.	LXX, 70, *septuaginta.*	
𐅄ΔΔI, οα'.	LXXI. 71.	
𐅄ΔΔII, οβ'.	LXXII, 72.	
𐅄ΔΔIII, ογ'.	LXXIII, 73.	C
𐅄ΔΔIIII, οδ'.	LXXIIII, 74.	
𐅄ΔΔΓ, οε'.	LXXV, 75.	
𐅄ΔΔΓI, ος'.	LXXVI, 76.	
𐅄ΔΔΓII, οζ'.	LXXVII, 77.	
𐅄ΔΔΓIII. οη'.	LXXVIII, 78.	
𐅄ΔΔΓIIII, οθ'.	LXXVIIII, 79.	

	[Δ]ΔΔΔ, π, ὀγδοήκοντα.	LXXX, 80, octoginta.
A	[Δ]ΔΔΔI, ϖα'.	LXXXI. 81.
	[Δ]ΔΔΔII, ϖβ',	LXXXII, 82.
	[Δ]ΔΔΔIII, ϖγ',	LXXXIII, 83.
	[Δ]ΔΔΔIIII, ϖδ'.	LXXXIIII, 84.
	[Δ]ΔΔΔΓ, ϖε'.	LXXXV, 85.
	[Δ]ΔΔΔΓI, ϖς',	LXXXVI, 86.
	[Δ]ΔΔΔΓII, ϖζ'.	LXXXVII, 87.
	[Δ]ΔΔΔΓIII, ϖη'.	LXXXVIII, 88.
	[Δ]ΔΔΔΓIIII, ϖθ'.	LXXXVIIII, 89.
B	[Δ]ΔΔΔΔ, ϟ', vel -', ἐννενήκοντα.	LXXXX, 90, nonaginta.
	[Δ]ΔΔΔΔI, ςα'.	LXXXXI, 91.
	[Δ]ΔΔΔΔII, ςβ'.	LXXXXII, 92.
	[Δ]ΔΔΔΔIII, ςγ'.	LXXXXIII, 93.
	[Δ]ΔΔΔΔIIII, ςδ'.	LXXXXIIII, 94.
	[Δ]ΔΔΔΔΓ ςε'.	LXXXXV; 95.
	[Δ]ΔΔΔΔΓI, ςς'.	LXXXXVI, 96.
	[Δ]ΔΔΔΔΓII, ςζ'.	LXXXXVII, 97.
C	[Δ]ΔΔΔΔΓIII, ςη'.	LXXXXVIII, 98.
	[Δ]ΔΔΔΔΓIIII, ςθ'.	LXXXXVIIII, 99.
	H, ρ', ἑκατόν.	C, 100, centum.
	HH, σ', διακόσια.	CC, (vel ∽) 200, ducenta.
	HHH, τ', τριακόσια.	CCC, 300, trecenta.
	HHHH, υ', τεσσαρακόσια.	CCCC, 400, quadringenta.
	[X], φ', πεντακόσια.	D, (vel IↃ) 500, quingenta.

[H] H, χ',

[H] H, χ', ἑξακόσια.	DC, 600, *sexcenta.*
[H] HH, ψ', ἑπτακόσια.	DCC, 700, *septingenta.*
[H] HHH, ω', ὀκτακόσια.	DCCC, 800, *octingenta*
[H] HHHH, ϡ', ἐννακόσια.	DCCCC, 900, *nongenta,*
X, ,α, χίλια, *mille.*	M, 1000.
XX, ,β, δισχίλια, *duomill.*	$\overline{II}$, 2000.
XXX, ,γ, τρισχίλια, *tria millia.*	$\overline{III}$, 3000.
XXXX, ,δ, τετρακισχίλια, *quatuor millia.*	$\overline{IIII}$, 4000.
[X] ,ε, πεντακισχίλια, *quinque millia.*	$\overline{V}$, 50000,
[M] X, ,ς, ἑξακισχίλια, *sex millia.*	$\overline{VI}$, 6000.
[M] XX, ,ζ, ἑπτακισχίλια, *septem millia.*	$\overline{VII}$, 70000.
[H] XXX, ,η, ὀκτακισχίλια, *octo millia.*	$\overline{VIII}$, 80000.
[X] XXXX, ,θ, ἐννεακισχίλια, *nouem millia.*	$\overline{VIIII}$, 90000.
M, ,ι, μύρια, *decẽ millia.*	$\overline{X}$, 10000.

Si quis vlterius progredi velit in numeris, facile ex dictis intelliget, quo pacto colligendi & componendi sint, quemadmodum etiam tunc, cùm quis annos Christi designare volet, vt hunc præsentem 1604. denotare enim illum licebit maiusculis X, [H] H, IIII, *& minusculis* α', χ', δ'.

A

Caput XXXIV.

DE MENSIBVS GRÆCORVM.

DVODECIM habebant Attici menſes, vt & Romani, hoc tamen diſcrimine,
B quod menſes illorum eſſent lunares, horum ſolares. Quare omninò cum Latinis non conueniunt, & vt maximè conuenirent, non ſatis tamen exploratum eſt, qui Græci quibus Latinis menſibus reſponderint, aut etiamnum reſpondeant, de quo variæ extant eruditorum ſententiæ, vulgò ita ordinari, & Latinis menſibus opponi ſolent.

C ἑκατομβαιὼν, Iunius, dictus ab Hecatombis ſacrificiis, primus anni menſis, inchoabant enim Attici annum ab æſtiuo ſolſtitio, quod in Iunium incidit.

Μεταγειτνιὼν, Iulius, à Metagitniis Apollinis ſacris.

Βοηδρομιὼν, Auguſtus, à Boëdromiis ſacris.

Μαι-

Μαιμακτηριών, September à Mæmacta, quod turbidum aërem significat.

Πυανεψιών, October, sic dictus à festo, quod agitabatur frugibus terræ iam collectis, & conditis. Vide Plutarchum in Theseo. A

Ἀνθεστηριών, Nouember, dictus quod ἀνθέων στερεῖ τὴν γῆν, quod terram floribus spoliet.

Ποσειδεών, id est, Neptunius, December.

Γαμηλιών, Ianuarius, à Iunone, quæ præest nuptiis. B

ἐλαφηβολιών, Februarius à venatione ceruorum.

Μουνυχιών, Martius, à Munychiis Dianæ sacris.

Θαργηλιών, Aprilis à Thargeliis festo die, quo primitiæ frugum Diis offerebantur.

Σκιῤῥοφοριών, Maius à sacris vmbraculis.

VTVNTVR etiam Græci nominibus mensium Latinorum. Ιανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος, Ἀπρίλιος, Μάϊος, Ἰούνιος, Ἰούλιος, Αὔγουστος, Σεπτέμβριος, Ὀκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος. C

DIVI-

DIVIDVNT autem Græci menses suos
A in tres Decadés seu Decurias. Primam vocant μηνὸς ἱσταμένου seu ἀρχομένου, (quasi mensis stantis vel incipientis) Secundam vocant μεσοῦντος, vel ἐπὶ δεκάδι (quasi medij mensis, vel supra decadem) Tertiam vocant φθίνοντος μηνὸς, vel παυομένου. vel λήγοντος, vel ἐπὶ εἰκάδι (quasi euanescentis vel cessantis mensis, vel supra vicesimum diem) Quæ omnia in hac tabellâ vides.
B des.

1. Νουμηνία	ἱσταμένου vel ἀρχομένου μηνός.	Kalen.		
2. δευτέρα		IIII.		
3. τρίτη		III.		
4. τετάρτη		Pridie		
5. πέμπτη		Nonæ	Nonas.	
6. ἕκτη		VIII.		
7. ἑβδόμη		VII.		
C 8. ὀγδόη		VI.		
9. ἐννάτη		V.		
10. δεκάτη		IIII.		
11. πρώτη		III.		
12. δευτέρα		Pridie	Idus.	
13. τρίτη		Idibus		

14. τ

A

14. τετάρτη	μεσοῦντος μηνὸς ἢ ἐπὶ δεκάδι, ἢ ἐπὶ δέκα, τῇ ἢ ἐπὶ δέκα.	XVIII	Kalen.
15. πέμπτη		XVII	
16. ἕκτη		XVI.	
17. ἑβδόμη		XV	
18. ὀγδόη		XIIII	
19. ἐννάτη		XIII.	
20. εἰκὰς seu εἰκοστή.		XII.	
21. δεκάτη	φθίνοντος μηνός.	XI.	
22. ἐννάτη		X.	
23. ὀγδόη		IX.	
24. ἑβδόμη		VIII.	
25. ἕκτη		VII.	
26. πέμπτη		VI.	
27. τετάρτη		V.	
28. τρίτη		IIII.	
29. δευτέρα		III.	
30. ἔνη καὶ νέα		Pridie	

B

In decade μηνὸς φθίνοντος vtuntur, vt vides, Græci ordine retrogrado numerorum, ſicut Latini in ſuis Nonis, Idibus, & Kalendis. C

Poteſt tamen ordo etiam verus & naturalis numerorum ſeruari hoc pacto.

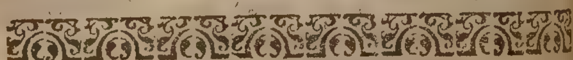
21. πρώτη
22. δευτέρα
A 23. τρίτη
24. τετάρτη
25. πέμπτη — τῶν ἐικάδι, vel μετὰ ἐικάδα, vel τῶν ἐικοσῆ; vel τῶν ἐίκοσι.
26. ἕκτη
27. ἑβδόμη
28. ὀγδόη
29. ἐννάτη
30. ἕνη & νέα — vel τριακὰς, vel τριακοστή.

Prima dies mensis dicitur Νουμηνία Neo-
B menia, quia nouilunium in illum incide-
bat. Decima quinta vocatur ab Hesiodo
μέση, quia medium obtinet locum inter
dies mensis. Trigesima appellatur ἕνη seu
ἕνη καὶ νέα, vetus & noua, subauditur enim
vox ἡμέρα, quia erat vltima lunæ decres-
centis, & prima accrescentis, nouilunium
enim sæpè illâ ipsâ trigesimâ die inchoa-
C batur: sed quid si mensis habeat triginta &
vnum dies, vt nonnulli apud nos? quid si
pauciores triginta, vt Februarius, qui tan-
tùm 28. vel 29. diebus constat? Respon-
deo, post ἐικάδα seu ἐικοστὴν, dicendum esse
ἐνδεκάτη φθίνοντος, vel ἑνδεκάτη τῶν ἐικάδι
eritq

eritque vigeſima prima menſis, ſicut δεκάτη φθίνοντος, vigeſima ſecunda, & δευτέρα φθίνοντος, trigeſima; ἕνη καὶ νέα, trigeſima prima. At in Februario ὀγδόη φθίνοντος, erit 21. δευτέρα φθίνοντος, 27. ἕνη καὶ νέα, 28. Secundum alterum numerandi modum, qui non eſt retrogradus, non dicetur in Februario 28. dies, ὀγδόη ἐπὶ εἰκάδι, ſed poſt 27. qui eſt ἑβδόμη ἐπὶ εἰκάδι, ponetur ἕνη καὶ νέα, & in menſe qui vno & triginta diebus conſtat, trigeſima vocabitur δεκάτη ἐπὶ εἰκάδι, ſeu abſolutè τριακοστὴ, ſeu τριακάς. Ex his facilè erit colligere, quomodo ſubſcriptiones, & temporum notationes conſignandæ ſint in epiſtolis, & aliis id genus ſcriptis, quibus annum, menſem, diem adiicere ſolemus, vt ἔγραψα ταῦτα ἔτει ἀπὸ τῆς θεογονίας, ,α, φ', η', γ', τῇ ἐννάτῃ μεσοῦντος μηνὸς ἑκατομβαιῶνος ἐν τῷ Ἰγγολστασίῳ τῶν Βοΐων. Quin etiam Græci Latinorum ſupputationem, & numerandi rationem non rarò ſequuntur; πρὸ δ' νοννῶν Ἀπριλλίου. Quarto nonas Aprilis, hoc eſt, die ſecundo. πρὸ ε' νοννῶν Μαρτίου, quinto nonas Martij, id eſt, tertio die Martij, πρὸ η' εἰδῶν Ἰουνίου, octauo

idus

idus Iunij, id est, sexto die. πρὸ καλανδῶν ιθ' σεπτεμβρίου, decimo nono Kalendas septem-
A bris, id est, decimo quarto die Augusti, ἐν ταῖς Καλάνδαις τοῦ Μαΐου, Kalendis Maij, id est prima die Maij. εἰδοῖς Μαρτίαις. Plutarch. Idibus Martij. 15. Martij. Idem, εἰδοῖς Σεπτεμβρίαις. Idibus Septemb. 13. Septembris. Sicut porrò Latinè interdum dicimus decimâ Martij, vigesimâ, vigesimâ primâ, trigesimâ, ita & Græcè dicere licebit, τῇ δεκάτῃ, τῇ εἰκοστῇ, τῇ εἰκοστῇ πρώτῃ, τῇ τριακοστῇ τοῦ μαρτίου.
B

Caput XXV.

DE PRONVNCIATIONE GRÆCORVM VOCABVLORVM, QVIBVS LATINI vtuntur.

C NEMO est Græcè & Latinè doctus, qui nesciat, Latinos multa à Græcis vocabula accepisse, & in suam linguam transtulisse, aliquando quidem integra; aliquando nō-nihil immutata, & ad Latinos modos so-nosque inflexa. Cùm autem huius rei co-gnitio

gnitio, poëtices ſtudioſis & ad Latinum carmen condendum, & ad rectam pronunciationem non parum emolumenti adferat, operæpretium viſum eſt, hoc capite docere, quo pacto vocabula Græca Latio donata efferri debeant. Poſteà dicemus de ſingulis Græcorum literis & diphthongis, quæ & quâ mutatione in latinam linguam transferantur, iis in dictionibus, quas Latini cum Græcis communes habent. A

B

DE Pronunciatione igitur Græcarum vocum, quas Latini vſurpant, ingentes & ſunt & olim fuerunt pugnæ; aliis Græci accentus, aliis quantitatis rationem habendã affirmantibus. Tota enim cõtrouerſia inde extitit, quòd quantitas & accentus apud Græcos diſtinguantur, cuius contrarium fit apud Latinos, qui penultimam breuem nunquam inſigniunt accentu acuto. Verùm tricis omiſsis duo præcepta tradi poterunt, quibus rei ſumma ſimul & comprehendatur & conficiatur. Primum eſt. Huiuſmodi vocabula rectè pronunciari ſiue accentus, ſiue quantitas obſeruetur. C *Alterum eſt.* Hac in re ſeruiendum eſſe loci in quo es, & ſeculi, quo viuis, mori & conſuetudini. *Primum ita oſtendo. Vocabula Græca in Latium de-*

ducta, vt Philosophia, harmonia, prosodia, melodia, symphonia, Basilius, & sexcenta alia, non ideo desinunt esse Græca, quod vsurpentur à latinis, nam origine, &, vt sic dixerim, patriâ sunt & manent Græca; Quare ineptè non faciunt, qui Græcis Græcum tonum & sonum relinquunt. An non enim Philosophia, verbi gratia, Græcum vocabulum est, quantumuis latinis characteribus exaratum? Iure igitur natiuo suo accentu illud notare potero, præsertim cùm veteres Latini Græcum accentum adeò obseruarint in pronunciando, vt ad illius modulos etiam Latinas quasdam dictiones accommodarint. Hinc exáduersum apud Gell. lib. 7. cap. 7. & apud Priscianum éxinde, déinde, súbinde, próinde, síquando, néquando, áliquando, Iurisconsúltus, calefácis, tepefácis, muliéris, tepéfis, caléfis, Nec refert quod fines & terminationes habeant nonnullas non Græcas, sed Latinas, vt philosophiæ, prosodiæ, paracleti, paracletum; nam terminatio non efficit, quò minùs dictio origine sit & censeatur Græca, quocirca nihil obstat, quò minùs Græcum accentum seruet. Quod si ob mutationem terminationis aliquando accidit vt accentus neque Græcis neque Latinis legibus sit consentaneus, (quod accidit in obliquis nominis παράκλητος, verbi gratia, dum pronunciamus, parácliti, paráclito proparoxytonè, cùm tamen siue latinam siue græcam rationem accentuum spectemus, collocari debeat accentus in penultimâ) id consuetudini, de quâ paulò pòst, condonandum est. Cùm enim Rectus sit proparoxytonus,

xytonus absurdum visum est latinæ consuetudini sedem accentus mutare in obliquis, quorum vltima esset longa, nullo incremento syllabarum facto. A

HVC accedit Seruius, qui in libello de accentibus notat Latinos eundem accentum quem Græci habent, efferre in Græcis quibusdam nominibus; imò olim & præsertim tempore Ausonij adeò Græca vocabula secundùm accentum Græcum efferebant, vt quantitatem penitus euerterent, eamq; solo accentu metirentur, quasi accentus & quantitas non distinguerentur. Quia enim Græcis voces hæ, εἴδωλα, ἔρημος habent accentum in prima, Latini quoque eodem accentu extulêre, îdola, éremus. Hinc dactyli sunt apud Prudentium. Græcis est Εὐριπί-δης, Eodem accentu pronunciarunt id vocis Latini, hinc Sidonius accentum secutus penultimam producit in hoc Phaleucio: B

Orchestran quatit alter Euripidis.

Græcè dicitur ἄρατος, nomen eius poëtæ, qui scripsit phænomena, cuius media longa est, sed à Sidonio correpta.

Diuersas Arato vias cucurrit.

Et à Paulino:

Aut Arati numeros, aut dicta Manethonis astra: C

Tertullianus quoque in carmine contrà Marcionem corripuit penultimam in nomine Anicetus, Græcè ἀνί-κητος, accentum secutus:

Atque Pio suscepit Anicetus ordine sortem,
Sub quo Marcion hic veniens noua Pontica pestis.

Idem sibi licere voluit Ausonius in nomine τρίγωνος, τετράγωνος *&* φαίακας, *Phæaces, à Recto* φαίαξ.

A Per totidem partes trigonorum regula currit.

Et,

Fulgur tetragono aspectus vitale coruscat.

Et,

Tres primas Pheacum pugnas tribus ordine bellis.

Quin, quod magis mirandum, apud Plautum dactylus est Phædromus *&* Philippus; *quia Græcè est* φαίδρωμος *&* φίλιππος, *accentu in primâ. Sed respexit poëta*

B *ad accentum eiusque modo ipsum etiam quantitatem mensus est. Quæ cùm ita sese habeant, quis nisi iniquus rerum censor illos inscitiæ arguat, qui hodie quoque accentum Græcum in nonnullis latinâ ciuitate donatis vocabulis seruant; cùm consuetudo hæc sit antiquißima; olimq́ue viri doctißimi, Græcæq́ue simul & Latinæ linguæ scientißimi, plus sibi permiserint, nimirum vt ipso accentu Græcorum vocabulorum quantitatem æstimarent. Sed aiunt, si in quibusdam Græcis Græcum tonum obseruatis, cur non idem facitis in omnibus Græ-*

C *cis vocabulis, quibus latini vtuntur, Nemo enim latinè dicit* Ecclesia, *penultimâ acutâ, vt* Philosophia, Theologia. *Verùm hæc obiectio illorum est, qui quid sit consuetudo ignorant. Causa diuersitatis est vnica consuetudo, quæ in aliquibus retinuit accentum Græcum, in aliquibus ad Latinorum normam se conformare maluit, quæ consuetudo noua non est, vt iam vidimus.*

AT

AT verò rectè etiam agere illos, qui in pronunciatione huiuſmodi vocabulorum quantitatem, latinumq; accentum ſequuntur; inde planum fit, quod ſint quoque latina; non quidem ortu, ſed vſu. Vt igitur Latini latinam terminationem, & ſæpe quantitatem, ita quoq; latinum accentum illis attribuunt, aut ſuo iure attribuere poſſunt. Nam gignendi & dandi caſus philoſophiæ *à Recto* philoſophia, *non deſinunt in terminationem græcam, & a nominatiui græcè producitur, latinè corripitur. Quamobrem vt hæc & alia Latini mutarunt in aduenticiis iſtis vocibus, ita mutare etiam poſſunt accentum græcum, ſubſtituto in eius locum latino, qui à quantitate, vt ſæpè iam diximus, non ſecernitur.* A B

Et ſi tempore Plauti ipſa etiam græca nomina ad accentum & pronunciationem Latinam accommodabant, dicentes. Hectôrem, Neſtôrem, *vt* Rectorem, Paſtorem, Ductorem, *quantumuis quantitate & accentu græco repugnante; quid mirum, ſi his etiam temporibus, nonnullis in locis conſuetudo græcum accentum mutet; & in latinum conuertat, ſolius quantitatis ratione habitâ.*

PORRO *quod in hac re conſuetudini locorum & temporum obtemperandum, hæcq; pro regulâ & magiſtrâ habenda ſit, monemur primum ipſo nomine* conſuetudinis, *quæ, vt dixit Gellius, regina eſt rerum, et maximè verborum, vtiq; etiam verborum pronunciandorum; quamq; Quintilianus certiſsimam loquendi magiſtram appellat; & penes vſum ſeu conſuetudinem affirmat* C

mat Horatius esse arbitrium & ius et normam loquendi; cur non & pronunciandi? Locutio enim pronunciationem includit. Sapienter itidem monet M. Tullius, vsum loquendi (adde & pronunciandi) concedendum esse populo, scientiam nobis reseruandam, à quo non abludit tritum illud Aristotelis; In vsu verborum sequendam esse vulgi consuetudinem, *consuetudinem inquam, non autem abusum; nihil enim, vt recte Quintil. lib. 1. cap. 6. docet, consuetudinis nomen meretur, nisi careat iustâ reprehensione; vt sanè hoc, de quo agimus, caret; Nam quis iis in locis, ubi moris est has & similes voces,* philosophia, harmonia, prosodia, *paroxytonè effari, morem hunc reprehendit præter ineptos, & qui intelligendo faciunt, vt nihil intelligant? Neq; vicißim quispiam nisi indoctus condemnat illos, qui loci sui morem secuti, accentum Græcum, obseruata quantitate, negligunt.*

Scribit Gellius lib. 13. capite 24. hunc patrium casum Valeri (scribebant autem per simplex i, vt apud Horat. culpâ deterere ingeni) *veteres pronunciasse penultimâ acutâ* Valéri. *Vocandi autem casum antepenultimâ acutâ* Váleri; *et tamen consuetudine superante res aliter nunc sese habet, & verò iam ætate Gellij habebat. Si quis iam, inquit Gellius, Valerium appellans in casu vocandi acuerit primam, non abierit, quin rideatur. Dicimus enim, Valéri penultimâ acutâ in casu vocandi, & hoc propter solam consuetudinem. Cur igitur non liceat voces græcas græco accentu efferre, si con-*

consuetudo ita ferat, præsertim cùm hæc consuetudo optimâ ratione nitatur, contrà quam qui brachia tendit, et fronte aduersâ obnititur, is non minùs merebitur risum, quam qui in vocandi casu diceret; Mércuri, Vírgili, Súlpici, O'uidi, Grégori, A'mbrosi, Géruasi, Prótasi, proparoxytonè. Quod de illo itidem intelligi volo, qui contrariæ consuetudini, vbi ea inualuit, sese opponit. Et vt magis elucescat quanta vis sit consuetudinis, vnicum adhuc subiiciam exemplum. Olim in Recto fœminini pronunciabant vtraque accentu in penultimâ, quod in masculino dicatur vterq; accẽtu in peuultimâ; Hinc Ausonius morem sui temporis secutus, producere ausus est peuultimam illam syllabam. Epigram. 90. A B

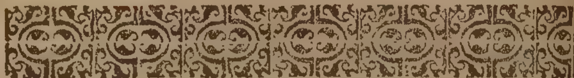
Odit vtraque. aliud da modò consilium.

Et ad patrem.

Et placnisse reor geminis ætatibus, vt se
Non festinato tempore vtraque daret.

ADDO ad extremum non simpliciter condemnandos, qui inveteratum morem secuti, quasdam voces Græcas, neq; secundùm accentum græcum, neque secundum quantitatem efferunt, quod nominatim fit in voce ἀντιφώνη, antiphona, quæ vulgò nunc latinè proparoxytonè effertur, nec malè. Nam si consuetudo olim illa ἕκτορι, νέστορι, mutare potuit in Hectôri, Nestôri, & τετραγώνῳ, in tetrágono, non video cur eadem consuetudo non possit vocem ἀντιφώνη conuertere in antíphonam antepenultimâ acutâ. C

A

Caput XXXVI.
QVOMODO VOCALES GRÆCÆ TRANSEANT AD LATINOS.

VOCALES Græcæ sunt istæ: α, ε, η, ι, ο, υ, ω.

B

Alpha Græcum transit aliquando ad Latinos integrum eâdẽ vel diuersâ quãtitate.

- *Eâdem, vt* μοῦσα, musa, λαμπὰς, lampas, κάλαθος, calathus, *& in aliis innumeris, quæ a breue habent apud Latinos & Græcos.*
- *Diuersâ, vt* Φιλοσοφία, Philosophia. Θεολογία, Theologia. *nam a Græcè producitur, Latinè corripitur.*
- *a Doricum est latinis nunc breue, nũc longum.* φάμα pro φήμη, fama. πλαγὰ pro πληγὴ, plaga, *nam prius a longum est, posterius breue.*

C

Aliquando vertitur alpha in

- e τάλαντον, talentum.
- i μηχανὴ, machina, τρυτάνη, trutina, κάναστρον, canistrum.
- o μαρμάρεος, marmoreus.
- u θρίαμβος, triumphus, κραιπάλη, crapula. στραγγαλίζειν, strangulare.
- æ Ἀσκλήπιος, Æsculapius.

E.

E manet Latinis

Integrum & breue, ἐγώ, ego. φέρω, fero. ἰδέα, idea. τρέμω, tremo. βρέμω, fremo. θεός, Deus. A

Longum, μέ, me. σέ *& Doricè* τέ, *vnde latinum te mutatâ quantitate,* ἕρπω, repo, *primâ longâ.*

Vertitur aliquando in u breue. σκόπελος, scopulus, νεφέλη, nebula. *Item in i.* ἐν, in. τέγγω, tingo.

H.

H vertitur in

e longum, ἔρημος, eremus. γραμματική, grammatice. παράκλητος, paracletus. B

e breue, πατήρ, pater, μήτηρ, mater, *nisi quis hæc latina potius à vocatiuo Græco deducat.* ὦ πάτερ, ὦ μῆτερ. Θαλῆς, Thales, λυριστής, Lyristes. *e vtrobique alioqui longum, sed breue est in illo apud Ausonium; in hoc apud Sidonium.* Thales, ἐγγύα, πάρα δ' ἄτη, protulit, *est enim iambicus, senarius, primo loco habens Anapæstum.*

Alcæo potior Lyristes ipso. C

Sic in latino crepida *prima est breuis; licet à Græco* κρηπίς, *veniat, vt & in voce* crepido. *Sic* κάλπη, *Calpe, e longo, sed corripuit Iuuenalis Satyra 14. Æquora transiliet, sed longè Calpe relictâ. Eremus quoq; penultimam breuem habet apud Prudentium & alios mutato* η *in e breue.*

A

- *a longum*, σίναπι, sinapi, μήτηρ, mater φήμη, fama, *nisi quis ista latinos à Doribus accepisse velit.*
- *a breue* γραμματική, Grammatica.
- *æ* σκηνὴ, scæna. *sunt enim qui hanc vocem per æ scribant. Sed minus rectè.*
- *i breue*, ἐσθὴς, vestis.

I.

B *Iuertitur in*

- *a* θιγγάνω, Tango.
- *I longum*, Ἀγχίσης, Anchises.
- *I breue*, Νεστορίδης, Nestorides.
- *e* ναυτία, nausea.
- *Aliquando fit consonans apud Latinos cùm semper sit vocalis apud Græcos.* Ἰησοῦς, Iesus, *potest enim vox hæc & dissyllaba & trisyllaba esse.*

O.

C *O mutatur in*

- *o breue*, ὄλυμπος, olympus. ὄϊς, ouis.
- *a* βόσκω, pasco. ἄροτρον, aratrum.
- *u breue*, ὀδυσσεὺς, Vlysses, *maximè in fine dictionum*, ὅμηρος, Homerus, μέθοδος, methodus.
- *os in er* κάπρος, caper, ἀγρὸς, ager, Ἀλέξανδρος, Alexander.
- *i breue*, κόνις, cinis.
- *e breue*, γόνυ, genu, *aliquando abiicitur*, ἀπὸ, ab

Y.

Manet aliquando, λύρα, Lyra.

ŭ breue, φυγὴ, fuga, βότρυς, botrus, δύω, duo,

Υ vertitur in

- duo, κύμινον, cuminum, κυπάρισσος, cupressus.
- u longum, μῦς, mus, σῦς, sus, *non tamen semper, mutatur in u, quò fit, vt minimè probandi videantur, qui nunc nobis* Sullas, sullaturire *pro* Syllas, syllaturire, *obtrudunt. Eodem in re dicerent* sullaba, lura, *pro* syllaba, lyra. A
- *a breue,* κύλιξ, calix.
- *o breue* μύλη, mola, νύξ, nox, ἄγκυρα, anchora,
- *aliquando abicitur* ὑπὲρ, per.

Ω.

Ω vertitur in

- *o longum*, εἴδωλον, idolum, *quod apud Prudentium & alios corripitur.* μαντὼ, Manto. ᾠὸν, ouum. B
- *o commune,* ἄμφω, ambo. βρέμω, fremo, λέγω, lego, dico. πλάτων, Plato.
- *o breue* νέστωρ, Nestor. ἕκτωρ, Hector. ἀγαμέμνων, Agamemnon, *vel* Agamemno, *nisi quis hos latinos nominatiuos formet à vocatiuis* Græcis. ὦ νέστορ, ὦ ἀγάμεμνον.
- *u longum,* φὼρ, fur.
- E φράτωρ, frater, *nisi quis potius deducat à* (φρέτηρ.

Caput XXXVII. C

QVOMODO DIPHTHONGI GRÆCÆ AD LATINOS VENIANT.

DVO-

DVODECIM sunt diphthongi; αι, αυ, ει, ευ, οι, ου, *quæ*
A *dicuntur propriæ-* ᾳ, ῃ, ῳ, ηυ, υι, ωυ, *quæ dicuntur impropriæ.*

æ, παιάν, pæan. παλαίστρα, palæstra. καῖσαρ, Cæsar. *Latini tamen olim diphthongum æ scribebant Græcâ imitatione ai, hinc illa per dialysin apud Virgilium & Lucretium:* aulāi, pictai, aquai, patriai, *& id genus alia, & in monumentis antiquis* AIRA *pro* æra.
Aliquando manet integra, μαῖα, Maia. Αἴας. Aiax, *non enim producuntur duæ istæ voces*
B *positione, sed diphthongo.*

αι vertitur in — *Interdum videtur mutari in e, & quidem breue; vt* Cytheron *pro* Cythæron, *Græcè* κυθαίρων, Clytemnestra *pro* Clytæmnestra, *Græcè* κλυταιμνήστρα, Pheacas *pro* Phæacas, *Græcè* φαίακας. *Hinc Ausonius syllabas illas corripuit.*

Sed Cytheron toties ternas ex ære sacrauit.

Et,

C Vindicem adulterij cum Clytemestra necet *Licet etiam legere, Clytemnestra hellenismo, de quo suprà cap. 3.*

Et,

Tres primas Pheacum pugnas tribus ordine bellis. *Lipsius tamen in Saturnalibus legit* Threcum.

Et

Et Prudent.

Cuius ad arbitrium ſphera mobilis atque rotunda, *pro ſphæra.* A

Paulinus epiſt. 3. ad Auſonium.

Qua Betis Oceanum, Tyrrhenumqúe auget Iberus.

Pro Bætis, ſcribitur enim Græcè βαῖτις.

Niſi quis dicat iſtos his locis ex latinâ diphthongo æ potius exemiſſe præpoſitiuam a, e breui remanente, quod in latinis itidem vocabulis fecerunt poëtæ inferioris æui. Paulinus lib. 2. de vita S. Martini.

Coniugis infirmæ triſtem miſeretur erumnam. B

Ibidem.

Refugit pompam, ſed deflet erumnam.

Et lib. 4.

Diſſimulare iſtam miſeri plangentis erumnam.

Fortunatus lib. 1. de vita S. Martini.

Ille carens animi pœnis, hic carnis erumnis.

Quibus locis vox erumna e breue habet. C

Ipſi tamen Græci mutabant interdum αι *in* ι, *& hoc nominatim in nomine* κυναίγειρος, *de quo exſtat elegans illud Epigramma.*

ὦ τλῆμον κυνέγειρε καὶ ἐν ζωοῖς καὶ ἀπελθὼν
ὡς αἰεὶ κόπτῃ ῥήμασι καὶ κοπίσι.

πρόσθε

πρόσθε μὲν ἐν πολέμοισι τεὴ πέσε μαρναμένη χείρ,
νῦν δέ σ' ὁ γραμματικὸς καὶ ποδὸς ἐστέρισεν.

A O miſer Cynegire inter viuos & mortuos
Vt ſemper mutilaris verbis & gladiis.
Prius quidem in bellis cecidit manus tua pugnans,
Nunc etiam Grammaticus vno pede te priuauit.

Vertitur etiam αι *in e breue hoc vocabulo* ἔλαιον, oleum, *& in i breue* βασκαίνω, faſcino, *& in a longum* κραιπάλη, crapula.

B AY-

αυ *manet*, θησαυρὸς, Theſaurus. αὔρα aura, *& hinc fortè latinum*, aurum, αὐλὴ, aula.

EI.

C ει *vertitur in*:

- *i longum*, νεῖλος, Nilus. θάλεια, Thalia. εἴδωλα, idolum. Αλεξάνδρεια, Alexandria. λείβω, Libo.
- *Interdum demitur i, vt maneat e breue.*
- *Horat*. Puræ ſunt plateæ, nihil vt meditantibus obſtet.
- *Virgil*. Pars pedibus plaudunt choreas & carmina dicunt.
- *Interdum tollitur prepoſitiua e, manente i breui*, φιδίας pro φειδίας, ἠπιρώτης pro ἠπειρώτης, χιράγρα pro χειράγρα: *Hinc corripuit Auſonius*.
- Et Epirote Cinea memor magis.
- *Secundo loco iambus eſt.*

Et: Cuius opus ε Phidiæ, qui ſignum Pallados eius.

Mart: Sed nil patrono porrigit: hæc chiragra eſt. A

Hor: Nodoſâ corpus nolis prohibere chiragrâ.

Nam qui his aliiſq; locis contendunt ſcribendum eſſe, cheragra, *damnatâ ſimpliciter priori lectione, ij litium quàm veritatis cupidiores videntur.*

Nonnunquam mutari videtur in æ, plerumq; enim ſcribitur læuis & læuor, quæ à Græco λεῖος, *deſcendere notum eſt.*

Interdum integra ſcribitur. Caliopeia, Deiopeia, *in penultimâ; nam in primâ non eſt diphthongus. Eſt cùm diſſoluitur producto e.* B

Ouid. Flebilis indignos elegeia ſolue capillos.

Niſi quis Ioniſmum eſſe contendat, nam Iones ι *huius diphthongi mutant in* η. *factâ dialyſi.* ἐλεγήϊα, κυθηρήϊα, ἀγγεῖον, ἀγγήϊον, vas.

Vtebantur Latini olim hoc diphthongo in Latinis etiam vocabulis; hinc captiuei, amicei, magnei, *in Recto plurali.*

ΕΥ.

ευ {
Aliquando manet εὖγε, euge. εὐχαριστία, Euchariſtia. εὖρος, Eurus. θησεὺς, Theſeus. C
Aliquando diuiditur in e & u breue, θησεὺς, Theſeus, ὀρφεὺς, Orpheus, *trium ſyllabarum.*
Vertitur in e longum, ἀχιλλεὺς, Achilles. ὀδυσσεὺς, Vlyſſes, *niſi quis hæc & ſimilia velit formare à Doricis.* ὀδύσσης, ἀχίλλης.
}

OI.Ma.

A

OI.

οι {
Manet interdum, τροῖα. Troia. *nam hæc dictio primam habet longam diphthongo, non positione.*
Latini pro œ scribebant olim οι. *sic oinonem pro œnonem adfert Capella. et pro u, oitier pro vtier, apud Victorinum, & in priscis monumentis oitile pro vtile. teste Lipsio libro de pronunciat. lat. ling. cap. 11.*
Mutatur in œ φοῖβος, phœbus. φοίνισσα, phœnissa.
Eximitur ex illa ο *præpositiua ab Ausonio.*
Da rectum casum, iam solicismus eris,
Nisi quis legat solecismus, vt ex latinâ œ præpositam subtraxerit.
Videtur ι *eximi in his vocibus;* ποιητὴς, ποίημα, ποίησις, poëta, poëma. poësis, *nam primam latini corripiunt.*
}

B

OY.

C

ο vertitur in {
u, longum πολύπους, polypus, *vltima longâ, quam poëtæ nonnunquam corripiunt, Horat.*
Polypus an grauis hirsutis cubet hircus in alis
e, longum, τρίπους, tripes. πούς, pes. *Hinc pes cum suis compositis vltimam producit apud Latinos. Ausonius corripuit.*
Qui bipes & quadrupes foret & tripes, omnia solus.
o, *longum,* βοῦς, bos.
o, breue, βούλω, *seu* βούλομαι, volo.
}

α, η, ω.

α & η mutantur in æ. τῇ μούσῃ, musæ, τῷ ποιητῇ, poëtæ. τῇ φιλοσοφίᾳ, philosophiæ. A

ω transit in œ. τραγῳδία, tragœdia. κωμῳδία, comœdia. *item in o longum,* ᾠδή, ode. προσῳδία, prosodia.

Diphthongi ευ *&* ου *Latinis non sunt notæ.* υ *manet integra* harpyia, cynomyia.

Caput XXXVIII. B

QVA MVTATIONE CONSONANTES GRÆCÆ IN LATINAM LINGVAM transferantur.

β vertitur in
- b μακρόβιος, Macrobius. φοῖβος, Phœbus, βοῦς, bos.
- p βαβαί, Papæ, *quamuis Græci etiam* παπαί, *dicant.*
- *u* βία, vis, βαδίζω, vado. C
- ph θρίαμβος, Triumphus.

γ
- *Manet,* γαλάτεια, Galatea, γένος, genus.
- *Interdum fit* υ, ἄγγελος, Angelus.

δ in
- d διδώ, Dido, δαίμων, Dæmon.
- b δίς, bis.
- l ὀδυσσεὺς, Vlysses.

ζ { Manet aliquando, ἐξορκίζω, exorcizo, βαπτίζω, baptizo.
A Interdum abit in σσ, μάζα, massa, πατρίζω, patrisso.

θ in { th θύρσος, Thyrsus. τ θρίαμβος, Triumphus. d Θεός, Deus. Θεὰ Dea.

κ in { c κάμηλος, camelus. g κύκνος, cygnus, alij tamen cycnus, κυβερνῶ, guberno. λ, μ, ν, ξ, in l, m, n, x, λαμπὰς, lampas, στέμμα, stemma, σινδὼν, sindon, ἐξ, ex, ἕξ, sex.

B ν in λ, νύμφαι, Lymphæ. in μ, παίγνιον, pægnium.

π in { p πατὴρ, pater. b πύξος, buxus.

π in { ph τρόπαιον, Trophæum. βόσπορος, Bosphorus. γρῖπος, Gryphus. γρῦπες, gryphes. κλεόπας, Cleophas. πυλαμένης, Phylamenes. ὑψιπύλη, Hypsiphyle. καπαρναοὺμ, Capharnaum, & in libris antiquis Thermophylæ pro Thermopylæ. Vide Turnebum lib. 28. cap. 40. qui meritò ab illis dissentit, qui hæc & alia huius generis nomina aspiratione priuant.

C

ρ in { r ἄραψ, Arabs. rh ῥήτωρ, Rhetor, quando est ρ aspiratum, id tamen non fit semper, ῥώμη, Roma.

σ in x. αἴας, Aiax.

τ in { s ὀστᾶ, ossa, ἡ ναυτία, nausea. b λίτρα, libra.

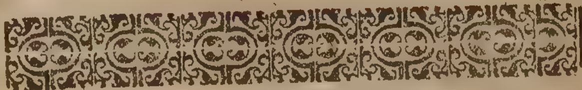
φ in { f φέρω, fero. φυγὴ, fuga.
ph φιλόσοφος, philoſophus.
b ἄμφω, ambo. νεφέλη, nebula. A
p πορφύρεος, purpureus.

χ in { ch Χριστὸς, Chriſtus.
g ἄγχω, ango.

ψ in { ps αἰθίοψ, Æthiops.
b ἄραψ, Arabs.

Spiritus aſper vertitur nonnunquam in s. ἕξ, ſex. ἑπτὰ, ſeptem. ἕρπυλλον, ſerpyllum. ἕρπω, ſerpo. *aliquando in u.* ἑσπέρα, veſpera. ἐνετὸς, Venetus: *Modo in h qui propriè æquiualet,* ὕμνος, hymnus, ὅμηρος, Homerus. *Etiam lenis mutatur* B *nonnunquam in u,* ἐσθὴς, veſtis. ἦρ, ver.

 C

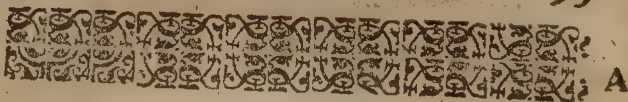
A

DISSERTATIO.

DE PRONVNTIATIONE LINGVÆ GRÆCÆ.

IAM dudum animus fuit ad Grammaticum meum opus adiicere auctarium B de pronuntiatione Græcæ linguæ; id demum hac quintâ Ingolstadiensi editione præsto; sed breuiter, nam cur immorer in re, quæ ex more abiit, & quæ in mores post tot secula reduci, prope dixerim, nequit. Itaq; satis erit libare nonnulla, quæ saltem scire tironum interest, si vti non placeat, aut per consuetudinem æui huius non liceat. Ordo hic erit. Primò dicemus de sono vocalium. C Secundò, diphthongorum, quæ ex vocalibus compositæ. Tertiò, consonantium, si quid tamen prius generatim de numero literarum Græcanicarum dixerimus. Mekerchum præcipuè sequemur, & summum virum Lipsium, qui doctißimo suo de pronuntiatione linguæ latinæ Dialogo multa ad pronunciationem Græcæ linguæ spectantia interserit, & immiscet.

Caput

A

Caput I.

DE NVMERO GRÆCARVM LITERARVM, QVÆ, A QVIBVS INVENTÆ, ET DE Hœresi ex alphabeto Græco contexta.

Habent Græci literas viginti quatuor, quas libro primo enumerauimus & depinximus. Ex quibus has B *sexdecim Cadmus ex Phœniciâ in Græciam intulisse fertur, cum ab aliis, tum à Plinio lib. 7. cap. 56.* α β γ δ ε ι κ λ μ ν ο π ρ σ τ υ. *quibus, Troicis temporibus eodem Plinio teste, addidit Palamedes has quatuor:* θ ξ φ χ. *Simonides Melicus totidem* ζ η ψ ω. *Alij aliter de hoc statuunt, vt idem Plinius auctor est. Sed in re tam antiquâ, & à nostrâ memoriâ remotâ, verum fortaßis sine periculo ignorare licet. Nam quæ Beza in suo commentario de pronuntiatione Græcæ linguæ contrà literas à Palamede & Simonide repertas adfert, ea vani hæretici vana* C *sunt commenta, ex solâ contradicendi libidine nata, refutatu facillima, & refutaremus quoq; si nobis in hac dissertatione breuitatem & summa rerum fastigia sequi propositum non esset.*

Refert Sylburgius cõmentariolo in Græcum Alphabetum, se in membranis Fuldensibus & Moguntinis duas

alias literas Græco alphabeto insertas reperisse, nimirum, Erisinen *seu* Episinon *inter* ε *&* ζ, *&* koppin, *seu* Cophæ, *seu* Coppa *inter* π *&* ρ, *quarum hæc nostro Latino Q. illa notæ senarij numeri adhuc vsitatæ respondet, & à quibusdam* στ *&* ςτι *nominari solet. Porro literam illam* Coppin *sedem suam habuisse post* π, *vt apud nos Q. testatur in Orthographia Victorinus Afer, licet in Græcis historicis nulla eius vestigia appareant: constanter enim* kappa *vsurpant loco nostri Q. vt* Quintus, κόϊντος, *seu* κύντος. ἀκύλας, ἀκύλιος, Aquila, Aquilius, *& centena talia. Nec mirum à Græcis hanc literam fuisse desertam, cum nec apud Latinos admodum sit necessaria, vt docet clarißimus Lipsius lib. de pronuntiatione linguæ latinæ cap. 13. quia* C. *vices illius supplere, munusque obire potest, vt apud Græcos* kappa; *quæ & ipsa literis latinis non tam interest, quàm superest.*

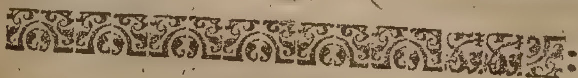
A B (margin markers)

Memoriæ prodidit Aimoinus lib. 3. histor. Franc. cap. 41. Chilpericum Regem literis Francicis addidisse has ex Græcis ω μέγα, χ, ϑ, φ, *missisq; epistolis ad sibi subiectas vrbes præcepisse,* vt pueri in his docerentur. *Eadem Gregorius Turonensis lib. 5. hist. Franc. cap. 44. nisi quod locus Gregorij videtur vitio librariorum corruptus, & ex Aimoino sanandus. Ita Græci olim non modo homines, sed & literarum elementa in colonias miserunt. Inde latinis itidem* kappa *venit, &* υ *&* ζ, *vt suo loco notabimus. Illud mirum, non defuisse, qui ex Alphabeto Græco hæresin sibi architectarentur. Testis Tertullianus libro de præscript. cap. 50.*

C (margin marker)

Non

Non defuerunt post hos Marcus quidam & Colarbasus nouam hæresin ex Græcorum alphabeto cō- A
ponentes. Negant enim veritatem sine istis posse literis inueniri, imò totam plenitudinem & perfectionem veritatis in istis literis esse dispositam. Propter hanc enim caussam Christum dixisse: ego sum α & ω. Deniq; Iesum Christum descendisse, id est, columbam in Iesum venisse, quæ Græco nomine cum περιστερὰ pronuntietur habere secundum numerum DCCCI. percurrunt isti ω ψ φ υ τ totum vsque ad Alpha beta, & computant ogdoadas & decadas, ita vt adferre illorum omnes vanitates ine- B
ptum sit & otiosum. *Hæc Tertullianus. De eorundem stultitiâ non pauca Irenæus lib. 1. aduersus Hæreses, Epiphanius Hær. 34. & Philastrius in Catalogo Hæreticorum.*

Caput II.

DE ALPHA PRIMA VOCALI. C

Inter vocales primo loco occurrit Alpha ancipitis quantitatis apud Græcos. Quarum vt A Latinum duplicem habet, vel potius habuit pronuntiationem, alteram crassam; alteram lenem; Ita & Alpha Græcum geminam habere debet; crassam cum producitur; tenuem, cum corripitur. Illam designabant olim Latini A

duplicato. amaabam, effaari, maalus *pro pomo. Hanc*
A *A simplici.* facio, facies, facem. *& quod de A dicitur, id de singulis vocalibus longis intellectum volumus. Quintilianus lib. 1. cap. 12.* Veteres vsque ad Attium, & vltrà porrectas syllabas geminis vocalibus scripserunt. *Reprehendit hanc duplicandi consuetudinem Lucillius his versibus.*

A primum longa & breui syllaba: nos tamen vnum
Hoc faciemus, & vno eôdemque, vt diximus, pacto,
B scribemus PACEM, PLACIDE, IANVM. ARIDVM, ACETVM.
ἆρες ἄρες Greci vt faciunt.

Sequens ætas, geminatione neglectâ, literam longam lineolâ transuersim ductâ insigniebat, & à breui distinguebat. āra, *fātum, Māuors, Vārus. Quamuis autem Græci nullo signo notarent pronuntiationem illam crassiorem* τοῦ ἄλφα *& vocalium longarum, vt ex Lucilio audiuimus, nulla tamen dubitatio apud eruditos relinqui potest, quin vsu ipso & pronuntiatu, alpha lon-*
C *gum à breui, aliasq; longas vocales à breuibus distinxerint. Nam cum id Romani fecerint, multò magis hoc de Græcis, omnium disciplinarum Magistris, existimãdum est, præsertim cum sine tali pronuntiationis discrimine recta et gemina pronunciandi ratio subsistere non queat. Latinorum profectò aures ita ad discrimina ista assuetæ erant, vt si quid hac in re à publicè recitantibus*

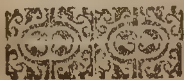
tibus titubatum aut erratum esset, integra theatra exclamarent, errantemque tantum non exploderent. In A versu quidem, *inquit Cicero in Oratione,* theatra exclamant, si fuerit vna syllaba, aut breuior, aut longior. Nec verò multitudo pedes nouit, nec numeros tenet; nec illud, quod offendit, aut cur, aut in quo offendit, intelligit, & tamen omnium longitudinum & breuitatum in sonis, sicut acutarum, grauiumque iudicium ipsa natura in auribus nostris collocauit. *Clarius idem M. Tullius de hac re alibi.* Quid verò hoc elegantius, quod non fit natura, sed quodam instituto? Inclytus dici- B mus, breui prima litera, Insanus, productâ. Inhumanus, breui: Infelix, longâ. Et, ne multis, in quibus verbis eæ primæ sunt literæ, quæ in Sapiente atque Felice, productè dicuntur: in cæteris omnibus breuiter. Itemque composuit, concrepuit consueuit. confecit; consule veritatem, reprehendet. Refer ad aures, probabunt. *Vbi Cicero non de quantitate syllabarum loquitur, quis enim dubitet primam in voce inclytus esse longam, si syllabam spectes, sed de quantitate literarum, in* C *pronunciatu potißimum sitâ: cuius iudices & arbitri erant aures; ita vt i in voce inclytus pronunciatum simplex esset, in voce autem* Insanus *duplex, perinde ac si quis diceret,* Iinsanus *seu* Einsanus, *sic o breue & exile in his:* composuit, concrepuit, coniecit. *Productum in his:* Coonfecit, coonsueuit, coonfiteor,

 coonsi-

coonsigno. *De quibus præclarè Lipsius lib. de pronuntiat. ling. lat.*

A *Similem efferendi & breues vocales à productis internoscendi rationem dico apud veteres Græcos etiam vsitatam fuisse; quæ tamen vt in latinâ linguâ, ita & in Græcâ funditus interiit. nam, vt rectè ait Emmanuel noster, hodie ne docti quidem, & qui omnem ætatem in literis consumpserunt, A longum à breui sono possunt distinguere, eodem enim modo* malum, *& arborem & hominem sonant. Quis vel peritißimus* Venit, legit *præsens à præterito* venit, legit; Fidi, mori, duci, *à* B *nominibus* fidi, mori, duci, *hodie pronuntiatione separat? Communiter igitur ab omnibus pronuntiatione τὸ ἄλφα tam Græci, quàm Latini, similiumq; vocalium dubiarum peccatur; imo et ipsarum breuium, quæ ita efferuntur, vt à longis nihil differre videantur. Ita omnia miscuit longæua vetustas. Priscæ pronuntiationis remanent vestigia quædam apud Germanos, qui A multis in vocabulis linguæ suæ, exactim & cum morâ pronunciant, quasi geminatum esset. nam stomachum vocant* maagen, vehi, faaren, filum, faaden, litem, haader.

C *Idem obseruant in aliis vocalibus. Pauciorum est error ille, qui alpha Græcum & Latinum sono propè ad o deflectunt, licet alij ad aliud extremum, & ad nimis clarum sonorem vergant. In medio tutißimus ibis.*

Caput

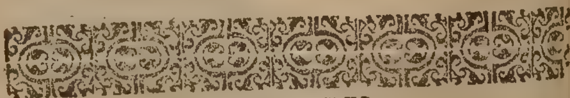
Caput III.

DE ε PSILO.

ε vocabatur olim ει, Eustathius in lib. 5. Iliadis initio. ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ε στοιχεῖον ει ἔλεγον οἱ παλαιοὶ προστιθέντες ι. Sciendum ε à veteribus dictum ει addito Iota. Hæc videlicet illa litera est; quæ templi Delphici foribus inscripta erat tot doctißimorum hominum disputationibus decantata, vnam enim literam fuisse apertißimè ex Plutarchi libro περὶ τοῦ Ε τοῦ ἐν Δελφοῖς intelligitur, inquit Muretus lib. 18. variarum Lect. cap. 1. & ex quodam eiusdem scriptoris loco in libro de oraculorum defectu, vbi ita legitur. ἥδιόν μοι δοκῶ μαθεῖν, ἥτις ἐν ταῦθα τοῦ ε καθιερώσεως τὴν διάνοιαν. Iucundius mihi fuêrit hoc discere, quam cur hîc litera ε consecrata fuerit. Idem probat Muretus ex lib. 10. Athenæi, vbi mulier alias mulieres Grammaticam docens introducitur, & de vocalibus ita loquitur. ἄλφα πρῶτον ὦ γυναῖκες, ει τὸ δεύτερον μόνον χρὴ λέγειν. Primum elementum, o mulieres, nominare oportet alpha, secundum tantummodo ει. Vbi de ε psilo sermo; hoc enim secundas inter vocales tenet; Posteà ε inter vocales, ει inter diphthongos remansit. Nec habebat Platonis æuo ε additamentum illud vocabuli ψιλὸν, vt nec υ nec ο aut ω vocem μικρὸν & μέγα; quod ex Platonis Cratylo manifestum,

vbi

vbi dicit, omnia elementa esse & habere nomina, exce-
A *ptis quatuor* τοῦ ε, καὶ τοῦ υ, καὶ τοῦ ο, καὶ τοῦ ω. τοῖς δ' ἄλλοις φωνήεσί τε καὶ ἀφώνοις οἶσθα ὅτι περιτιθέντες ἄλλα γράμματα, λέγομεν ὀνόματα ποιοῦντες. Alias verò vocales & conso-
nantes adiunctis aliis literis, nomina facimus. *An-*
tequam η *à Simonide repertum esset, vicem eius obibat*
ε. Plato οὐ γὰρ η ἐχρώμεθα, ἀλλὰ ε τὸ παλαιόν. Non enim vte-
bantur quondam η, sed ε. *Hinc ait idem* Plato *in*
Cratylo, *quosdam ex veteribus dixisse* ἐμέραν, *quæ po-*
steà ἡμέρα *vocata sit. Sonus tu* ε ψιλοῦ *tenuis est, quales*
in his latinis vocibus, lego, eo, ego. *quem sonum ip-*
B *sum vocabulum indicat. Sed nos vitio æui omnia con-*
fundimus, & non raro τῷ ε ψιλῷ *crassiorem illum sonum*
affingimus, quasi non breue, sed productum atque adeò
geminatum e esset. Et sæpe insuper peculiari orationis
vitio natiuum eius effatum obscuramus, vt & in lati-
nis accidere consueuit.

C
Caput IV.
DE HTA.

Negari non potest aliter olim ac hodie pronuncia-
tam hanc literam, nempe vt E *longum apud* Latinos, *si*
efferatur, sicut efferri debet. Pronuntiabatur autem
e longum quasi geminatum, vt supra dicebamus de al-
pha longo. Ex quo more illa, Mee, see, meecum, *pro*
me,

me, se, mecum. & *adspiratione vel litera d. interposita* mehecum, medecum, preendo, veemens, *vnde trisyllaba*, prehendo vehemens, *vt mihi ex mi seu* A
mii. ἦτα *igitur idem valere quod Eeta, multa sunt quæ suadeant. I. Auctoritas. Ausonius.*

Eta quod Æolicum, quodque E valet, hoc latiare E.

Sensus est, E latinum æquiparare sono τὸ ἦτα & ε græcum; & duobus illis respondere. Terentianus Maurus.

Literam namque E videmus esse ad Eta proximam.

Martialis Capella, E vocalis duarum Græcarum B
vim possidet, nam cum corripitur ε Græcum est, cum producitur Eta est. *Accedat & Varro, qui oues à Græcis* μῆλα *appellatas tradit à balatu* Mee, *à latinis autem* Bela, *quod potius* bee *sonare videantur, quàm* mee, *à quo etiam latina vox* balare, *vnâ literâ extritâ, vt fit in multis. Si igitur oues inuenerunt apud Grecos nomen à sono, necesse est, vt pronunciemus non* mila, *sed* meela, *quia & ipsæ non clamant* mi *vel* bi, *sed* mee *vel* bee. *Præterea si Græci nominarunt capras à sono* μηκάδας, *oportet vt* Meecadas *efferamus, nam onomatopœia nulla erit, si* Micadas *legamus. vox enim caprarum non est* mi, *sed* mee. C

Nec deest ratio. I. Quia si ἦτα *efferatur vt* ἰῶτα, *more huius ætatis, fatendum erit, vel nullum esse E longum apud Græcos, quod incredibile est: vel* ε ψιλὸν *adhuc esse anceps & dubium, quod non modo incredibile est, sed & manifestè falsum.*

II. Quem

II. Quemadmodum ω repertum eſt, vt τῷ ο μικρῷ qua-
ſi ſuppetias ferret, prouinciæq́ue, quam anteà admini-
A ſtrabat, partem aliquam ſuſciperet, ita etiam ἦτα in lite-
rarum ordinem venit, vt τὸ ε ψιλὸν ſubleuaret, longaſq́ue
ſyllabas ſibi vendicaret. Sicut ergo ω pronunciatur, vt
o longum & geminato quaſi ſono, ſic & ἦτα pronunti-
andum erit vt E longum, & velut gemino ſono.

III. Nondum reperto ἦτα vocabula longa ſcribeban-
tur per ε ψιλὸν, at tunc ε ψιλὸν non efferebatur vt Iota,
ſed vt duplex E, ἔραν enim ſcribebant, & ἔρωα quæ nunc
ἦραν & ἥρωα, & vbi ſcriptum erat ἔραν, vtique non pro-
B nunciabant ἴραν aut ἴρωα, ſed ἐέραν & ἐέρωα, ergo neque
iam vicaria τοῦ ε ψιλοῦ ſonare debet vt iota, ſed vt E
longum.

IV. ἦτα Græcanicum communi more & modo cum
ad Latinos tranſit, vertitur in e & quidem præcipuè
longum: quod indicio eſt ἦτα eodem ſono præditum eſ-
ſe, quo E longum latinum. Vide quæ dicta cap. 36.
libro 3.

V. Ipſi Græci latina vocabula E longo ſcripta ſcri-
bunt per ἦτα, ergo idem eſt vtriuſq́ue ſonus. Illis enim Fe-
C lix eſt φῆλιξ. Cornelius, κορνήλιος. Legatum, ληγᾶτον. Dij
manes. μάνης, valere, βαλῆρε. Zonaras & alij recentio-
res hiſtorici Regem vocant ῥῆγα. Si igitur ἦτα per io-
ta efferendum eſt, cur Græci ſcriptores E latinum per
ἦτα diuerſi planè modi & ſoni reddunt?

VI. Hebraicæ dictiones, quæ apud Hebræos per E lon-
gum ſcribuntur, Græcè ſcribuntur per ἦτα, vt ἀμὴν ἰμ-
μανουὴλ,

μανουὴλ, ἰωσὴφ, ἰσραὴλ, γαβριὴλ, & Beth secunda litera Hebræorum à Græcis scribitur βὴθ, signum ergo est ἦτα Græcorum sonare, vt E longum Hebræorum. Ergo Beth Græcè, non Bith proferes. Quia si Bith te audierit Hebræus pronunciantem, risu corruet, inquit Emmanuel & Adolphus Mekerchus.

VII. Si ἦτα sonat vt iota, cur iota manet anceps, quia enim ω sonat vt ο μικρὸν, vtique omicron amplius ambiguum non remanet.

VIII. Ob vicinitatem & similitudinem soni solent poëtæ metri caussa aliquando ἦτα in locum τȣ̃ ε ψιλȣ̃ substituere, vt τιθήμενος pro τιθέμενος, μακηδόνες pro μακεδόνες, ἀητὸς pro ἀετὸς, sed hoc aptè non fieret, si ἦτα sonaret vt iota, aut vt nostrnm latinum I. Ergo ita pronunciabatur olim, quasi eeta, vel certè sono quodam medio inter a et e saltem in quibusdam vocabulis. Quare etiam in contractionibus ex ε ψιλῶ & α resultat η; vt δημοσθένεα, δημοσθένη, τείχεα, τείχη, qualis sonus auditur etiam in his latinis vocibus, ascendo, mens, dens, lens, effectus, obses, Germanicum videlicet ä exprimens.

IX. Ipsa etiam figura τȣ̃ η sententiam nostram vtcunque insinuat, nam vt elegantissimus Muretus ait, si duo E aduersis frontibus scribas, eaque inter se coniungas hoc modo, EƎ, deletis posteà transuersis lineolis, quarum altera in summo, altera in imo est, habebis η. Adhæc η valere duo εε ostendunt etiam Atticæ contractiones τείχεε τείχη, ἤδεε ἤδη. deinde poëticæ dialyses, nam pro δῆλον

dicunt

dicunt poëtæ δεῖλον. *Et in veteribus monumentis appa-*
ret aliquando apud Golzium, & alios ζεῖναν *pro* ζλίναν,
A ἀθηνᾶ *pro* ἀθηνᾶ, *& apud Pausaniam in Eliacis* ἀθηνα-
θεν *pro* ἀθηνάαθεν , *& Apollonius vetus Grammaticus*
ξερὸν *&* ποθέσαι *Atticâ systole pro* ξηρὸν *&* ποθῆσαι *vsurpa-*
ta docet. Concludat Plato suo testimonio, tametsi su-
prà itidem adducto. οὐ γὰρ ἦ ἐχρώμεθα, ἀλλὰ ε τὸ παλαιόν.
non enim vsurpabamus olim ἦτα, sed e psilon. *Quo-*
circà non mirum, si ε ψιλὸν *aliquando in locum* τοῦ ἦτα
substitutum reperitur.

Fortaßis obiiciat quis illud Socratis apud Platonem
in Cratylo : οἱ μὲν ἀρχαιότατοι ἱμέραν τὴν ἡμέραν ἐκάλουν,
B *vbi indicari videtur eundem esse sonum* τοῦ ἰῶτα καὶ τοῦ ἦτα
cum sit vnum, idemq́ue vocabulum. Sed secus res habet.
Nam antiquißimi illi, qui ἱμέραν *scribebant,* ἱμέραν, *item*
per iota efferebant; posteriores qui ἡμέραν *scribant* ἡμέ-
ραν *pronunciabant, cum quibus & illi se conformabant,*
qui ἡμέραν *nominabant. Nec nouum est vocabula tem-*
poris successu mutare literas & sonos cum diuersi soni
literis.

Secundò obiicere quis posset, quod χριστὸς *olim &* χρη-
στὸς, *eundem sonum habuisse videntur. Patet id primò*
C *ex Iustino Martyre Apologiâ secundâ pro Christianis.*
χριστιανοὶ γὰρ εἶναι κατηγορούμεθα, τὸ δὲ χρηστὸν μισεῖσθαι οὐ δίκαιον.
Accusamur, quod simus Christiani; sed æquum
non est odisse, χρηστόν. *Ibidem ait Iustinus Christianos*
ratione nominis esse χρηστοτάτους. *Vbi, nisi idem sonus sit*
vocabuli χριστὸς *&* χρηστὸς, *totum quod dicitur, videtur*
esse

esse ineptum & absurdum. Sic apud Theophilum Antiochenum lib. 1. cum Autolycus Theophilo nomen Christiani obiecisset, respondit ille: nihil aliud in votis habeo, quam vt sim εὔχρηστος, id est, bonus erga Deum: sed tu fortasis ita sentis de Deo, quod ἄχρηστος. Vbi similiter necesse est statuere similitudinem soni inter χριστὸν & χρηστόν. Respondeo, nihil ex his locis confici. Nam apud Iustinum & Theophilum legendum est, non χριστιανοί, sed χρηστιανοί, Ethnici enim vel ex malitiâ, vel ex imperitiâ vocabant Christianos Chrestianos; Tertull. in Apologet. cap. 3. Sed & cum perperam Christianus pronuntiatur à vobis (nam nec nominis certa est notitia penes vos) de suauitate vel benignitate compositum est. Sic Christum vocabat Chrestum. Lactantius lib. 4. cap. 7. Sed exponenda huius nominis (Christi) ratio propter ignorantium errorem, qui eum immutata littera Chrestum solent dicere. Vocat autem Christum Chrestum nominatim Suetonius in Claudio cap. 25. Dicit ergo Iustinus: Accusamur & deferimur tanquam χρηστιανοί, seu Chrestiani; Atqui χρηστὸν seu Chreston nullam meretur accusationem, nullum odium: Est enim idem, quod bonum, seu benignum. Pari modò cum Autolycus nominasset Theophilum χρηστιανόν, seu Chrestianum; respondit Theophilus, se in id vnum incumbere, vt sit εὔχρηστος, hoc est, bonus, & vtilis, non ἄχρηστος, vt erat Theophilus, hoc est, inutilis. Si quis ergò hanc totam rem diligentius considerare

A velit; facilè animaduertet ἦτα eo tempore, aliter pronunciatum, quam iota. Nam si pronunciatum fuisset eo modo, quo effertur iam à nobis, tum nihil interfuisset, siue ab Ethnicis Fideles, χριστιανοί, siue χρηστιανοὶ appellati fuissent. Idem enim exstitisset vtriusque vocabuli sonus, nec calumniæ occasionem Ethnici habuissent, si Græcè dictio χριστοῦ & χριστιανοῦ non aliter sonuisset, quam dictio χρηστοῦ & χρηστιανοῦ.

Sed fortè ideò iota & ἦτα vnius videbuntur soni, quod nonnulla, quæ Græcè scribuntur per η, latinè scribuntur

B & pronuntiantur per iota, vt παράκλητος, paraclitus; κύριε ἐλέησον, Kyrie eleison. κυρήνιος, Cyrinus. 2. quod quædam apud Græcos promiscuè per η & iota scribuntur; vt σκήπτων, & σκίπων, baculus, scipio, quasi eiusdem soni ἦτα & iota essent. 3. quod Græca quædam per η scribi solita mutantur in iota cum ad Latinos transeunt, vt γεννητός, genitus. γεννήτωρ, genitor. ἀκή, ἀκῆς, acies. ἐσθής, vestis. ληρῶ, ληρεῖς. deliro. ναυήγιον, uaufragium, Latinè, tametsi alia notione, nauigium. 4. Quod Latina nonnulla per i scribi consueta,

C à Græcis scribuntur per ἦτα. vt Comites, κόμητες. Numitor, Νομήτωρ.

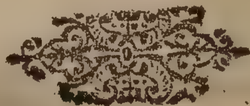
Verum adhæc in promptu est responsio. nam consuetudo illa latinè scribendi & efferẽdi per iota, quæ Græcè scribuntur per ἦτα, recentior est, & pronuntiationis confusæ effectus. Quis enim dubitet veteres latinè scripsisse & enuntiasse, Paracletus, Kyrie eleeson, & ineptus sit, qui contrà hunc, vt sic dicam, vsus torrentem bra-

brachia tendere, & ex nouitio isto more aliquid aduersus veram & germanam distinctionem τὸ ἦτα, & τὸ ἰῶτα definire velit. Illud κυρήνιος à plerisque vertitur Cyrenius, vt η vertatur in ē longum. Nam qui transferunt Quirinum, aut Cyrinum, illi ad Latinum nomen Quirini, aut Cyrini respiciunt, quod in medio per iota semper scribitur (apud Plutarchum & alios Græcos, κυρίνος, κυρῖνον, κυρίτας, Quiritas. Apud Dionem κυῖρῖται) quasi Euangelista scripsisset κυρίνου ἡγεμονεύοντος, non κυρηνίου. aut quasi κυρήνιος & κυρῖνος sint vnum & idem. Ad secundum respondeo, veteres Græcos aliter pronnntiasse σκήπων, & aliter σκίπων, sicut certum est eos aliter pronuntiasse ἦτα, quam iota. Ad tertium dico, nec soni nec literarum in deriuationibus semper rationem haberi. Mutant & inflectunt linguæ, quæ ex alijs linguis sumunt, prout oportunum videtur: & si hic probandi modus aliquid efficeret, nullius negotij esset ostendere ο Græcū sonare vt u latinum; quia sæpißimè in u mutatur. Ad quartum respondeo, 1. non constare vtrum huiusmodi scribendi ratio sit ab ipsis auctoribus an verò ab imperitis librariis. nam licet apud Plutarchū legatur νομήτωρ, νομήτορος, quis tamen scit, num scriptura hæc manarit à Plutarcho, an ab illo iota & ἦτα permiscendi abusu. Certè apud alios, nominatim apud Halicarnassæum lib. 1. legitur & scribitur Νομίτωρ. 2. Græcos sæpe non esse assecutos latinarum literarū vim & sonum; Quare in eas mutasse, in quas, si quãtitatem & potestatem literæ latinæ spectes, minimè oportuit.

A *Vox superbus primâ breui constat, vt & vox* Numa, *& tamen apud* Plutarchum, *& alios occurrit paßim* ταρκύνιος σούπερβος, Νουμᾶς, *& id genus alia.* *An propterea* ου *Græcum Latino u breui & sono, & tempore æquale censebimus; cum alij Græci non scribant* Νουμᾶς, *sed* Νομᾶς.

Hactenus dictum sit de ἦτα, *vt est litera. Addamus nunc aliquid de eadem, vt est literarum affectio, seu nota adspirationis, de quâ functione Athenæus lib.9.* οἴμαι δὲ καὶ διὰ τοῦ η στοιχείου τυπώσασθαι τοὺς παλαιοὺς τὴν δασεῖαν, B διόπερ καὶ ῥωμαῖοι πρὸ πάντων τῶν δασυνομένων ὀνομάτων τὸ η προγράφουσι. Arbitror veteres per literam η aspirationis notam formasse: Quocirca etiam Romani omnibus aspiratis vocabulis η præscribunt. *Apud Romanos permanet integra; apud Græcos iam dudum desiit integræ vsus. Ex Golzij antiquitatibus adferunt integræ exempla duo.* ΗΥΥΑϹ, *latinè* Hypsas, *nomen fluuij. &* ΗΙΠΠΟΝΙΚΩΝ, Hipponicon. *Olim nota hæc in duas partes secabatur in hunc modum* ⊢ ⊣, *quarum illa spiritus asperi, hæc lenis si-* C *gnum erat. Exemplum ex nummis adducit* Mekerchus, ⊢ ΗΡΑΚΛΕΩΝ, & ⊢ ΗΡΑΚΛΗΤΩΝ.

Caput V.

DE IOTA.

Iota hodie sonum suum vtcunq; incorruptum retinet; felicior quibusdam alijs, quibus hæc fortuna non obtigit; nisi infelix censeri debeat, quod in ius possessionemq; suam etiam reluctans, admittere debuerit tot vocales & diphthongos, vt η, υ, ει, οι, ῃ, ȣ, vt multo maiore iure litem illis intendere diemq; dicere poßit, quam sigma apud Lucianum litteræ τ. Qua inuasione B
& impreßione in ditionem τῷ ἰῶτα factum est, vt omnia sint plena iotacismis & amphibolijs, dum auditu quis nequit discernere, hocne dicatur an illud, Num κοινὸς, communis, an κυνὸς, canis, an κεῖνος, ille, λιμὸς, fames, an λοιμὸς, pestis, χριστὸς, Christus; an χρηστὸς, bonus, benignus. κυνόμυια, canina musca, an κοινόμυια, communis musca, quod in Exodo & in Psalterio ab interprete positum esse arbitratur Beda lib. de Orthographiâ, sed similitudine soni per incuriam accidisse, C
vt κυνομυῖα, pro κοινόμυια scriberetur. Ex cuius verbis hoc præcipuè obserua, non nouam esse hanc litterarum cõfusionem, cùm iam temporibus Bedæ υ & οι eundem sonum habuerint, communi loquentium consuetudine. Etiam S. Hieronymus ad Suniam legit Cœnomyiam.

Porrò cum iota sit anceps necessariò dicendum est, habuisse olim duplicē saltem sonum, vt suprà de alpha diceba-

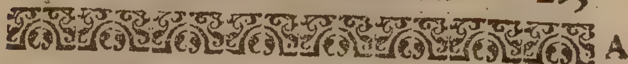
A cebamus; alterum exilem, alterum densiorem, & dupli-ci iota æqualem. In i latino notat Lipsius sonum triplicem lib. de pronuntiat. ling. lat. cap. 8. duos in breui; vnum in longo, quod olim non geminabatur, nec apice notabatur, sed longius producebatur uIta, uIto, amIcus, regIna, nec aliud insonabat, quàm EI diphthongum. Hinc captiuei, amicei, castreis, socieis, pro castris, sociis, & centena talia: Etsi inter omnes non conuenit, quomodo & vbinam EI scribendum sit loco longi I, de quo vide Lipsium.

B Huc pertinet illud Ciceronis ad Pætum, cum ternei (terni) loquimur, nihil flagitij est, cum binei, obscænum. Respicit enim ad Græcum βινει quod latino bini, seu binei examussim respondet. Itaque I longum tantummodo vocalis erat specie; vi & potestate diphthongus ει, quia duplicem sonum simul vno & eodem tempore edebat, quod proprium est diphthongorum, non vllius simplicis litteræ. Sed quidquid sit de i longo latinorum, iota certè Græcorum etiam productum, nunquam habuit sonum diphthongi ει. Reprehendit

C Nigidius apud Gellium lib. 19. cap. 14. Græcos, quod ει nullâ coacti necessitate in vsum receperint, cum iota vicem illius supplere potuerit. Verùm non male Græci, quidquid doctus ille Figulus fingat.

Caput

A

Caput VI.

DE O μικρῶ.

Vt ει olim dicebatur ει, ita ο appellabatur ΟΥ, & vt in illo τὸ ψιλὸν est additamentum recentius, ita & in hoc τὸ μικρόν. Liquet id ex libro decimo Athenæi, vbi quinta vocalis dicitur appellari ΟΥ. In eodem libro exstat aliud huius rei exemplum in hoc disticho, quod Thrasymachi Sophistæ monumento inscriptum erat.

Τοὔνομα θῆτα. ῥῶ. ἄλφα. σὰν. υ. μῦ. ἄλφα. B

χι. ου. σαν

πατρὶς χαλκηδών, ἡ δὲ τέχνη σοφίη.

Quibus litteris significatur θρασύμαχος, vbi litteram penultimam vides ου dici, quæ est illa ipsa, cui nunc nomen ο μικρῶ. Vitiosè legitur prædictus versus apud Athenæum.

Τοὔνομα θῆτα. ῥῶ. ἄλφα. σὰν ῦ, μ. ἄλφα. χι, ου. σαν.

Corrigunt quidam.

Τοὔνομα θῆτα. ῥῶ. ἄλφα. σὰν, ου. μῦ ἄλφα. χι. ου, σὰν.

Sed magis placet lectio Mekerchi & aliorum, vt sit υ, C nam quinta littera in nomine θρασύμαχος non est ο, aut omicron ypsilon, sed tantummodo ypsilon. Quare hoc tantum in versu collocatum oportuit, & cum penultimo loco ponatur ου pro ο micro, probabile non sit quintâ statione accipi pro υ psilo

De eodem more Eu[illegible]athius init. lib. 5. Iliad. qui cum

 dixisset

A *dixisset*: *à priscis vocatum* ει, προστιθέασι τὸ ἰῶτα, ἵνα τῇ διὰ διφθόγγου ἐκτάσει δύνωνται περισπᾶν καὶ αὐτό, καθὰ καὶ τἄλλα στοιχεῖα, addentibus iota, vt extensione per diphthongum, possint & ipsum circumflectere, sicut alia quoque elementa: *subiungit*. Τοῦτο δὲ ποιοῦσι καὶ ἐπὶ τοῦ μικροῦ ο, καὶ ἐκεῖνο γὰρ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ου λέγουσιν. Tale quid faciunt etiam in paruo ο, nam & illud eandem ob causam vocant ου. *Et hac litera* ου *seu* OY *pro* ο *positâ, putat Muretus, & alij viri docti, Philippo Regi respondisse Lacedæmonios, & eò respexisse*

B *Ausonium his versibus.*

Vna fuit quondam, quâ respondere Lacones.
Littera, & irato Regi placuêre negantes.

Alii ita legunt & referunt hunc Ausonianum versum.

Vna est in nostris, quâ respondere Lacones
Littera, &c.

Sed quæ hæc ex nostris litteris littera? Lipsius dicit u, *hæc enim idem valere quod* ου. *Alii sic legunt.*

Vna fuit tantum, quâ respondere, &c.

Multi multa hic disputant & se mutuo refutant. Mihi
C *prima lectio maximè placet; putoq; parum referre, siue quis dicat à Laconibus* ου *responsum esse; siue* OY, *quia nudum* ο *rescribi non potuit, cum nudum* ο *vt nunc à nobis scribitur, negandi vim non habeat. Oportet igitur rescriptam esse litteram, quæ negandi vim haberet; cumq; voce* οὐ *negandi vim habente conueniret; quæ non est alia, quàm* OY *seu* ου, *si tamen hoc posterius signum tunc in vsu erat: Littera vna erat, vt dicit Ausonius,* quia

quia signum erat litteræ ο, quæ vtiq; vna littera, & simul etiam cum aduerbio negatiuο ȣ seu ΟΥ *specie & figurâ conueniebat. Hinc iocus cuiusdam apud Plutarchum lib. de vitiosâ verecundiâ, qui dicere solebat, Asiaticos vni homini seruire, quod syllabam ȣ pronuntiare nequirent, innuens scilicet, nihil aliud ad seruitutis iugum excutiendum necessarium illis fuisse, quàm vt dicerent ȣ, hoc e*st, nolumus seruire. *Ausonius.*

Hoc tereti argutoque sono negat Attica gens ȣ.

Ergo vt in viam regrediamur ο olim dicebatur ȣ, seu quod idem, ΟΥ, *quod testatur insuper Fragmentum quoddam libri vndecimi Athenæi seu Excerptum apud Scholiasten Athenæi lib. 11. cap. 4.* ὅτι πάντες οἱ ἀρχαῖοι τῷ ȣ ἀντὶ τȣ ο στοιχείȣ προσεχρῶντο. παραπλησίως δὲ καὶ τῷ ει ἀντὶ τȣ ε. Omnes veteres vtebantur ȣ loco litteræ ο; similiter & signo ει loco litteræ ε. *Bene hæc seu Epitome, seu fragmentum. Sed quomodo hæc, oro cum Athenæi verbis cohærent libro vndecimo, vbi sermo de scypho quoddam, in quo nomen* Διονύσȣ *exaratum erat, quod in Omphala Achæi Tragici vnus Satyrorū hac periphrasi significat.* Dudum est cum me Dei scyphus vocat. Literam ostendens Δ. Ι. & tertiam Ο. Etiam Ν. adest, neque abest Υ. vlterius prædicant (*Dei nomen*) duæ litteræ Σ & Ο, *vt pleuum sit* Διονύσȣ *nomen, vnum à fine* υ *desideratur.* ἐν τούτοις λείπει τὸ υ στοιχεῖον, inquit Athenæus. Hic deest littera υ. ἐπεὶ πάντες οἱ ἀρχαῖοι τῷ ο ἀπεχρῶντο, ȣ μόνον ἐφ᾽ ἧς νῦν τάττεται δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ ὅτε τὴν δίφθογγον

A διασημαίνει διὰ τὸ ο μόνον γράφουσιν. Omnes Achæi vtebantur ο, non solùm eâ facultate, quâ nunc pollet, sed etiam eum diphthongum significaret, ο tantùm pingebant. *Ex Epitome & fragmento legunt alii* ἀρχαῖοι, antiqui.

Cæterùm, vt ἀρχαῖοι *pro* ἀχαιοὶ *legamus, quomodo hæc subsistunt cum sententiâ* Epitomes? Epitome *dicit, & verè dicit, omnes antiquos* ου *vsurpasse loco litteræ* ο. *Ipse Athenæus ait, veteres non tantùm vsos esse litterâ* ο, *cum eâ vi valeret, quâ nunc, sed etiam cum diphthon-*
B *gum significaret,* ο *ergo signum diphthongi erat, in quam solum & nudum, non adiectâ litterâ, quæ* ὑψιλὸν *dicitur. Hic enim est sensus Athenæi, explicãtis versum Achæi, in quo erat* Διονύσο *pro* Διονύσου. *At alij hoc negãt, litteramq́ue* ο *scriptam signatamque à veteribus tradunt per* ου *seu* OY. *Non igitur* ου *significabatur ab* ο, *sed potius* ο *ab* ου. *nam veteres* ου *vsurpabant pro* ο, *non* ο *pro* ου, *vt suprà ostensum, indicatque manifestè* Epitome, *cuius sententia vera nescio quomodo cum verbis Athenæi conciliari poßit, hic enim non de pronuntiatione agimus,*
C *sed de scriptione, vetereſque* ου *pro* ο, *non* ο *pro* ου *scripsisse affirmamus; cuius rei exemplum adfert etiam Sylburgius ex Manuscripto Codice Zosimi, vbi* Θεοδώρου *quatuor primæ designãtur litteræ.* φανῆναι ἐν τῷ τρίποδι γεγραμμένα θῆτα καὶ ει, καὶ ο, καὶ ἐπὶ τούτοις δέλτα. Apparuisse in tripode θ & ει, & ο, & præter hæc delta. *Vbi* ει *pro* ε, *&* ο *pro* ου *ponitur, vt fit in nomine* Θεοδώρου. *Quid si quis locum Athenæi capiat non de scriptione, sed de pronuntiatio-*

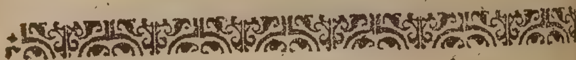
tiatione, quasi ο sonuerit vt ο non modò cum diphthongi vim, sed & cum suam propriam vim haberet. Sed hoc A dici nõ potest; quia versus Achæi de scriptione agunt, non de pronuntiatione; nam vt in Epitaphio Thrasymachi loco ο erat ου, sic in poculo illo litterato, cuius Achæus in suis versibus meminit, scriptum erat ο pro ου Διονύσο pro Διονύσου.

Ego, quia hic me nõ expedio, gradum ad sonum facio, qui olim duplex erat, cum ο breuis & longæ vocalis officio adhuc fungeretur, exilis & craßior. sicut in alpha, posterior ο geminato indicabatur, vt & in latino Moorem, moorus pro morem morus. Sed & ο produ- B ctum ita signabant o-o teste Mureto, vnde effectum est ad scribendi celeritatem illud, quo hodie vtimur ω. Et nec ω nomen μέγα, nec breue illud ο nomen μικρὸν adiunctum habebat etiam Platonis tempore, quod disertè in Cratylo scriptum. Veteres ergo, nondum reperto ω, scribebant ἔρος, vel certè ἔροος pro ἔρως, τῷ γὰρ ο, inquit Plato, ἀντὶ τοῦ ω ἐχρώμεθα, ο enim vtebamur pro ω. Sed & ante inuentum ω scribebant τοῖ λαοῖ pro τῷ λαῷ, inquit Muretus. τοῖ λόγοι pro τῷ λόγῳ. Vnde apud Euripidem in C Phœnißis σοῖ ἐκγόνοι pro σῷ ἐκγόνῳ.

Quidam tradunt ο micron sonuisse olim inter cætera etiam vt u latiuum; hinc Græcos nomina latina per u scripta, exprimere littera ο. Publicola, Numitor, Fabius, ποπλικόλας, νομίτωρ, φάβιος, & latinos ο Græcorum suo u, ὀδυσσεύς. Vlysses. Verùm hæc rem non faciunt certã: quia in translatione vocabulorum sæpe non tam eiusdem soni, quàm vt sic dicam, assonantis soni; quanti-

tatis

A *tatis, temporis, & commoditatis ratio habetur. Quia enim* Numitor, *v. g. primâ breui, & tempore breui constat, scribi à* Græcis *non potest, seruatâ vt par est, eâdem quantitate, & eiusdem temporis mensurâ, nisi per ο aut υ, nam si per υ, suo natiuo sono præditum, exprimerent, nec à quantitate, nec à temporis ratione deflecterent, vt fieri necesse esset, si ου adhiberent; quod secundum hodiernam pronuntiationem nostro u respondet.* Propterea Græcis *est* νυμᾶς, Numa, *&* νομᾶς, *rarius* νουμᾶς. Et *cum* Græcos *nomino, non istos recentiores, quorum pronuntiatio corrupta & vitiosa, sed antiquos*
B *intelligo:* Nam *isti recentiores omnia confundunt sine scrupulo, & si veteres quoq; satis multum in his sibi permiserunt.*

Caput VII.

DE Υ ψιλῶ.

Vocabulũ ψιλὸν *litteræ huius appendix est, quâ olim*
C *carebat, vt suprà de* ι *&* ο *ex* Platone, *&* Athenæo *dicebamus.* Pronuntiatur *hodie vt* Iota, *certum, quod contrà veterum morem & legem, quibus sonabat, vt u latinum tenue & exile, vnde &* ψιλὸς *cognomentum.* Latini *hanc litteram non habent, aut si habent, non habent, vt ciuem, sed vt peregrinam, cum littera u & vicem & vocem eius subeat.* Terentianus.

Tertiam Romana lingua, quam vocaut Υ non
habet.

Huius

Huius in locum videtur *u* latina subdita,
Quæ vicem nobis rependit interim vacantis Y. A
Quando communem Latino reddit & Græco
sonum.

Nec specie valde abit nostrum u seu V à figura υ. Quemadmodum autem u Latinum, instar aliarum vocalium latum habet sonum, cum producitur; tenuem, quando corripitur, ita & Græcum Y *cum breue est, accedit, imò & exprimit u breue & tenue; vt tunc verè* ψιλὸν *dici possit: & cum longum est seu quantitate, seu tempore, seu ambobus; accedit imo & exprimit u latum & crassum, nec magis dici potest tunc* ψιλὸν, *quam* Eta *seu* E B *longum dici possit* ψιλὸν, *quia si* ψιλὸν *esset, longũ non esset. Quocircà in his vocibus* κυπάρισσος, κύμινον *exiliter pronuntiatur, quippe correptum, vt & in his latinis u latinum.* Cupressus, cuminũ, *craßius & latius in his:* μῦς, σῦς, ὗς, *vt & in his latinis* mus, sus, *quasi* muus, suus.

Sed hic existit dubitatio cur υ ψιλὸν *non sit gemina littera sicut* ε ψιλὸν. *Videtur enim dici* ψιλὸν *ad distinctionem cuiusdam alterius* υ, *sicut* ε *dicitur* ψιλὸν, *vt distinguatur ab* Eta, *&* ο μικρὸν, *vt secernatur ab* O *magno. Respondeo negari non posse, quin vt* E *&* O *duplicata sunt, sic etiam duplicari potuisse* υ, *imo non tantũ* C *υ, sed &* iota *&* alpha, *ita vt alterum diceretur* ψιλὸν, *alterum* δασὺ *seu* μέγα, *seu quocunq; alio nomine, illudq; in breuibus, hoc in productis syllabis locũ teneret: at cur hoc factum non sit; alia caussa reddi nequit, quàm quia priscis illis necessariũ non est visum breues litteras* υ *&*

iota,

A iota, & alpha ab ijsdem cum longæ sunt, figuris & notis diuersis discriminare, vt in ε & ο accidit; licet reuera discriminari potuissent; & potuisse satis indicat vox ψιλὸν ad υ adiecta; υ ψιλὸν enim ab alio quodam distinguit, nempe à lato, crasso & producto; licet propriam & separatam sedem in alphabeto non obtineat.

Porrò υ pronuntiandum esse, vt u latinum multis argumentis tum ex auctoritate, tum ex ratione ductis ostendi potest. Nam primò, id tradunt veteres. Ex quibus satis erit aliquos nominasse. Primus esto Terentia-B nus Maurus, cuius versus paulò antè dedimus. Secundus Verrius Flaccus, qui, vt Velleius Longus docet, existimauit eundem esse apud nos u litteram, quæ apud Græcos Υ, nam illi κύμινον nos Cuminum; illi κυπάρισσον, nos cupressum. Illi κυβερνήτην, nos gubernatorem. Idem probatur ex Græcis nominibus, quæ in ευς exeunt, vt θησεὺς, πηλεὺς, Theseus, Peleus, vbi υ Græcum mutatur in u Latinum. Deinde Græci u breue latinum plerumque reddunt per υ, si quādo latina vocabula suis elementis pingunt. vt Romulus, ῥωμύλος, Numa, Νυμᾶς. Et si me nō C fugit Græcos, præsertim posteriores u latinum, etiam breue, crebro per ο reddere. Adhæc ipsi latini υ Græcorum exprimunt per u, vt iam ex Verrio Flacco audiuimus, quanquam fateor, hoc argumentādi genus non esse admodum efficax & firmum, vt sub finem capitis superioris notabamus.

Validior est ista ratio. Si υ idem valeret, quod Iota, tunc Latini nō carerent υ ψιλῷ, quia Latinum i æquiualet Græco iota; sed Latini carent υ ψιλῷ, vt tradunt ve-

teres

teres Grammatici, inter quos Q. Terentius Scaurus, Y litteram superuacuam Latino sermoni putauerunt quoniam pro illa u cederet: sed cum quædam in nostrum sermonem Græca nomina admissa sint, in quibus euidenter sonus huius litteræ exprimitur, vt hyperbaton, vt hymnus, & hyacinthus & similia, in iisdem hac litterâ necessariò vtimur. A

Secundò, Nisi υ *distinguatur sono à iota*, ἦτα, οι, ει, *& aliis, necesse est omnia amphibolijs & ambiguitatibus impleri. Quis enim intelligat, si audiat*, ὗτός ἐςιν ὑμέτερος, *num velit dicere*: hic est vester, *an* hic est noster, *si* υ *pronuntietur vt* ἦτα, *& hoc vt iota*. πάτερ ἡμῶν. Pater noster, *an* Pater vester. *Si quis audiat hanc vocem* οἶνος, *ex sono diiudicare non licebit, quo charactere sit signanda; num* ι, *num* υ, *num* ει, *num* οι, *num* η, *num* ῃ, *quandoquidē omnibus his vocalibus & diphthongis hodierna pronuntiatio eundem sonum vitiosè tribuit. Nec inde rectè colliges* υ *sonare vt Iota; quod pro* Sylla, *v.g.* syllaba, & inclytus *scribi aliquando soleat* Silla, sillaba, inclitus; *nam fortè hæc scribendi ratio non est adeò antiqua & potius à sculpturâ, aut scalpturâ, quàm ab eruditorum scholâ: deinde, quia Latini vocabula, quæ ex Græciâ petunt, iure suo nonnihil immutare possunt litteris & sono. Quis dubitat, quin latinum* Calix, *descendat à Græco* κύλιξ, *vt &* nox *à* νὺξ, Mola *à* μύλη, *& tamen hæc omnia non scribunt, aut efferunt latini per* υ, *sed per alias suas litteras*. B C

Nec

A *Nec mihi probatur illa quorundam ratiocinatio, qui litteras eundem sonum ideò duntaxat habere volunt, quod altera pro alterâ in eodem vocabulo poni soleat, vt i & u, u & o, quia scribimus & dicimus* optimus, optumus, maximus, maxumus. Frundes, frondes, dederunt, dederont, seruus, seruos. Seruum, seruom. *Ego hanc & similes varietates potius ad varias dialectos referendas censeo, ex quibus eundem literarum sonum nullus iure extundat, aliâs apud Græcos quoque η & alpha eodem sono constarent, quia* φήμη *Doribus*
B *est* φάμα. *item* αυ & ωυ, *quia* θαῦμα *Ionibus est* θῶυμα. *Habuisse autem Latinam linguam iam olim suas dialectos quis tam imperitus est, quis ignoret? Nec consistit Dialectus in solis litteris eiusdem vel aßimilis soni, sed prorsus etiam diuersi, quod notius est, quàm vt pluribus sit ostendendum. De figura* τοῦ *sic Ausonius.*

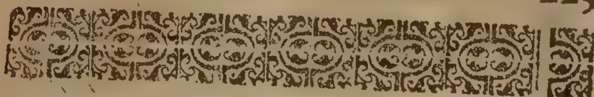
Pythagoræ biuium ramis patet ambiguis Y.

Vitabatur olim à Latinis, vt & φ. *Hinc apud Ennium teste Cicerone in orat.* Purrus *seu* Burrus, *pro* Pyrrhus. Fruges *pro* Phryges.

C

Caput

A

Caput VIII.

DE Ω MAGNO.

Ω μέγα nomen hoc accepit comparatione ad alterum, quod μικρὸν dicitur, & vt τὸ μικρὸν additamentum quoddam est ad ο, ita & τὸ μέγα ad ω, vt ex Platone & Athenæo liquet; valetq́ duplex οο, vnde & sonus eius craßior & densior ῥώμη, quasi ῥοόμη, μωρὸς, quasi μοορὸς, βωμὸς, βοομὸς. Quod & in latino o longo vsuuenit, vt in his exemplis, voocem, ooram, prætoorem, *pro* vocem, oram, prætorem. *Latinum o adsonare ω Græcanico magno & eorundem o exili docet etiam Ausonius isto versu.* B

Ω quod & ο Græcum, compensat Romula vox ο.

Sic enim Lipsius rectè emendat. Nam aliorum lectionem, quî ferasr ω quod & *υ* Græcum. *Nam quis vnquam dixit latinum o habere sonum Græci υ ψιλοῦ. Alius: ω* quod & *ου*. *Nihilo melius. Non enim verum planè o latiare valere, quod ου Hellenicum. In Apocalypsi cap. 1. dicit Deus seu Christus de se.* Ego sum α & ω, ἄλφα διά τὸ ἀρχὴν εἶναι, *inquit Arethas,* ὅτι καὶ τὸ ἄλφα ἀρχὴ τῶν ἐν γράμμασι στοιχείων. ω διὰ τὸ τέλος τῶν αὐτῶν. Alpha eò quod sit principium. Quia & alpha literarum principium est, ω, quia finis rerum. C

P *Capu*t

A

Caput IX.
DE DIPHTHONGIS
ET PRIMO DE αι ET αυ.

Diphthongos interpretatur Lipſius ad verbum bi-
uocales, ſi nouiter, nunquid ineptè? Eæ ex vocalibus bi-
nis ſic conflatæ ſunt, vt tranſeant in ſonum vnum, ſed in
quo reliquiæ ſoni vtriuſq; . Hæc enim ratio diphthongi
eſt (loquor autem de diphthongo propriè dictâ) vt du-
B *plicem ſonum edat, & ſi duplicem ſonum non edit, iam*
non eſt diphthongus, ſed monophthongus, atq; adeo vo-
calis. Et ſonos vtroſque iungit, *ait Terẽtianus,* vn-
de diphthongos eas Græciæ dicunt Magiſtri: quod
duæ iunctæ ſimul ſyllabam ſonant in vnam, vique
geminâ præditæ ſemper effectum duorum tempo-
rum cuſtodiunt. *In harum pronunciatu grauiter pec-*
catur, vt & in effatu quorundam vocalium; neq; recẽs
eſt hoc vitium; ſed ab aliquot ſeculis; quippe iam tem-
pore Euſtathij vbiq; inter Græcos diffuſum & propa-
C *gatum, quod clarum ex commentarijs eius in lib. 1. Ili-*
ad. ad illum verſum, ὃν βειάρεων καλέουσι θεοί. *Vixit autem*
Euſtathius anno à nato Chriſto M.C.LXXX. *ſi vera*
ſcribit auctor Apologetici pro veteri ac germanâ lin-
guæ Græcæ pronuntiatione.

Imò iam tẽpore Conſtantini Copronymi Imperatoris
legitimam pronunciationem ex vſu abiiſſe docet lepida
illâ de Niceta Pſeudopatriarcha Cõſtãtinopolitano, ho-
mine indoctiſsimo hiſtoriola apud Glycã p. 4. Annal. qui
cum aliquando Euangelium in cellulâ ſua recita-
ret,

ret, pro eo, quod dicendum erat; Ex Euangelio se- A
cundum Matthæum: pronuntiauit ex Euangelio
secundum Matthaium. Ibi quodam ex adsistenti-
bus subiiciente, noli ae diphthongum diuidere, nu-
garis, ait, quadam cum iracundiâ. nam quæ geminos
& trinos sonos habent, anima mea vehemēter odit.
*Vellem verba Glycæ reddere liceret, non interpretis,
nam cum Nicetes ille Græcè legerit, vtiq;* κατὰ Ματθαῖον
*legit; vt vtraq; diphthongi vocalis audiretur. Quod
cum repugnaret mori, qui tunc inualuerat, monitus est
à quopiam ne diphthongum* αι *diuideret: nisi quis contē
dat ideo monitum fuisse, quod ex trissyllabo* Ματθαῖος, *fe-* B
cerit quadrisyllabū, solutâ diphthongo, quasi Ματθάϊος.
Sed vt ad institutum veniamus, pronuntiatur hodie
αι *vt e, sicut apud Latinos æ, quis ambigat, quin vitio-
sè. Quomodo enim diphthongus est* παῖς, *aut* Musæ, *si
sonat illud vt* πῖς, *hoc vt* Muse. *vbi hic geminus sonus,
qui si absit diphthongus non erit? Quis igitur ve-
rus & legitimus huius diphthongi sonus? Plerique di-
cunt, quod is, qui in his vocibus, vt latinè nunc efferun-
tur,* Maia, Aiax. *Ita enim efferimus, vt tam a quàm* C
*iota audiatur, nec tamen duas, sed vnam syllabam con-
stituant. Germani multi idem obseruant in voce* καῖσαρ,
quæ illis Kaiser. *Verùm clarissimo Lipsio videtur so-
nus hic subrusticus, nimisq; vastus, putatq; mollius olim
sonuisse, ita vt nec* α *integrū, nec iota integrū, sed quid-
dā ex vtroq; mixtū & tēperatum audiretur; qualis so-
nus in hac Gallicâ voce* paix, pax. *Fais,* onus, *Iamais,*
nunquā. *Vsurpabāt veteres latini diphthongū Græcā*

A *a loco æ, hinc in antiquis monumentis* Aimilia, aira, Ailius, Paitus, Laitus, *& id genus alia pro* Aemilia, Auæra, Aelius, Pætus, Lætus. *Et apud Virgilium* Aulai, pictai, pro aulæ, pictæ, *Apud Lucretium*, patriai, *& plura talia*, pro patriæ. *Quâ in re varia olim consuetudo fuit, vt docet Quintil. lib. 1. cap. 12.*

Cæterùm αι *pronuntiandum esse vt* ε *probat Stephanus Vintoniensis in epistolâ ad Anglum quendam, ex Theone Sophistâ, qui pro exemplo amphiboliæ hæc duo adfert.* αὐλητρὶς πεσοῦσα ἔστω δημοσία. *Et,* αὐλητρὶς πᾶς οὖσα ἔστω δημοσία. *Vbi* πεσοῦσα ἀδιαίρετον, *&* πᾶς οὖσα διῃρημένον e-
B odem modo sonant, aliâs nulla amphibologia esset. Sed alij non malè notant ambiguitatem non in hoc verbo consistere, sed in illo* αὐλητρὶς, *vt coniunctim sit* αὐλητρὶς, *diuisim* αὐλὴ τρὶς. *Idq; probant ex Laërtio in vitâ Zenonis, vbi ad hoc dictum alludit,* αὐλὴ τρὶς πέπτωκεν, *& ex Quintiliano lib. 7. cap. 9. quo loco ambigui genera his verbis, præter cætera, enumerat.* Alterum est, in quo alia integro verbo significatio est, alia diuiso, vt in genua, armamentum, & cor vinum,
C ineptæ sanæ cauillationes, ex quo tamen Græci controuersias ducunt, inde αὐλητρὶς illa vulgata, cum quæritur, vtrum aula quæ ter ciciderit, aut tibicina si ciciderit, debeat publicari. *Ergo scriptura illa in Theone* πᾶς οὖσα *deprauata est, & vtroq; loco legendum* πεσοῦσα, *vt ambiguitas constituatur in voce* αὐλητρίς.

Hæc de αι.

Ad αυ *quod attinet, efferenda ea eſt eo ſono & modo quo effertur in his latinis vocibus,* aura, aula, auſterus, Taurus, Caucaſus, Claudius, Fauſtus, Paulus. *Scribit Lactantius lib. de opificio Dei, cap. 8. vocem dici à Græcis* αὐδὴν, *ab auditu per immutationem litteræ, & hinc* aures velut audes eſſe nominatas. *Ex quo perſpicuum fit,* αυ *tunc pronuntiatum eſſe, ſicut nunc* au *effertur in dictionibus* auris & audio. *Nec obſtat nobis locus ille Ciceronis lib. 2. de Diuinatione;* Cum Marcus Craſſus exercitum Brunduſii imponeret, quidàm in portu caricas Cauno aduectas vendens, cauneas clamitabat. Dicamus ſi placet, monitum ab eo Craſſum, caueret ne iret, non fuiſſe periturum, ſi omini paruiſſet: quas ſi ſuſcipiamus, pedis offenſio nobis, & abruptio corrigiæ, & ſternutamenta erunt obſeruanda. *non obſtat inquam iſte locus, quia verbum* Caue *non efferebatur tunc eo modo, quo nunc à pleriſq; efferri ſolet, quaſi eſſet* cafe, *ſed ad eum ſaltem aliquatenus modum, quo in ipſa voce* Cauneas. *Cæterùm in voce* cauneas *littera u pars eſt diphthongi au, nam Græcè ſcribitur* καῦνοι, *ſicut in his vocibus* aura, aula, *ad cuius ſonum illud u in verbo* caue, *aliquo modo accedit, ſi rectè pronuntietur.* A B C

A

Caput X.

De diphthongis ει, ευ, οι & ου.

EI hodie à iota non distinguitur, manifesto errore, cum diphthongus esse nequeat, nisi geminum sonum red dat. Sonare ergo debet ita, vt vtraq; vocalis, ex quâ constat, audiatur; quod fit in his vocibus εἶα, ἄει. Hei, & in Germanicis mein/dein/sein. Latinis olim eadem B diphthongus in crebro vsu erat; vt diximus cap. 6. tam in nominibus, quàm verbis, aliisq; orationis particulis. Vt enim εἰδὸς scribunt Græci, sic etiam Eidus latini veteres. Itemq; meiles, meilitia, peila, apud Quintilianum & Victorinum citata ex Lucillio, quibus ex Golzij antiquitatibus adde Deiua, Leibertas, deicito, Serueilius. Sic in flexione parisyllabâ genitiuo singulari, tabula vetusta scribit. QVOD. EIVS. AGREI. LOCEI. PVBLICVM. POPVLEI. ROMANEI. ERIT. Licet Nigidius apud Gellium casu multitudinis C recto cum diphthongo scribi velit. amicei bonei, at genitiuo singulari amici boni, absq; diphthongo. Fastorum libri: triumphatum de Sabineis, de Etrusceis. In tertiâ declinatione antiqui lapides, PRÆCONEI. VIATOREI. EIQVE OPEREI. Lucillius. Mendacei furei. Varro apud Charisium. ecclogas ex Annalei descriptas. & in accusatiuo plurali. parteis, omneis, plurcis, naueis. Et in verborum finibus. VIAM FECEI ET PONTEIS IN EA POSEIVI. Imo tantus

tus erat huius diphthongi vsus, vt etiam loco i aut e A
breuis scriberetur. *Hinc in priscis tabulis:* Leiteras, quasei, sibei, vbei, steine *pro* sine. AB FONTEI *pro fonte, de quibus legantur Lipsius & Sylburgius.*

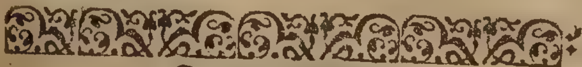
EY *vulgo effertur, quasi esset eff, cum tamen pronunciandum sit, vt pronunciatur in his vocibus* eurus, Euripus, Eusebius, Teuto, euge.

OI *pronunciatur, vt iota. perperam. Rectè igitur effertur à nobis in hac voce* Troia; *vtraq; enim vocalis sonare debet: aliâs diphthongi nomen tueri nequit. Aliter sonet necesse est* λιμὸς, fames. *aliter* λοιμός, pestis. B
Eadem diphthongo vtebantur olim latini pro œ. *Hinc apud Marcianum Capellam* oinone *pro* oenone: *&* proilium & proelium *in vetusto quodam Plauti Codice, teste Mureto. Vsurpabant etiam pro u, sic* oitier *pro* vtier *apud Victorinum,* oitile *pro* vtile, coirauit, moinicipium, *oisus pro* curauit, municipium, vsus, *apud Lipsiũ ex antiquis monumentis. Sic diphthongo latinâ* œ *sæpe vtebãtur pro u.* mœnera, munera, mœros, muros œsum, vsum. *Ob has & alias causas existimat Lipsius diphthongos oi, oe, & vocalem u lenem respondẽtem* τῷ υ ψιλῷ *eiusdem fuisse soni, me tamen lentè* C
approbante. Nam quis nõ videt apud Victorinum legẽdum Hulas, nõ Hœlas, nisi quis etiã Dsephoerus pro Dsephurus apud eundem legẽdum cõtendat. Litteræ peregrinæ sunt, *inquit Victorinus,* ζ & υ, quæ propter Græca quædã assumptæ sunt, vt Hylas, Zephyrus. Quæ si non essent Hulas & Dsephurus diceremus.

Et illud ex Dionis Nerone πυθικὰ νῖκαι, & ποιτικοί, *sub-*
A *sistit etiam cum diuersitate aliquâ soni, quæ necessariò admittenda, si* υ *vocalis tantum est & specie, & valore, at* αι *vel œ diphthongus tam specie, quàm valore, siue diphthongum ita enunciemus, vt vtraq; vocalis plenè & perfectè audiatur, siue quod Lipsius magis probat, ita, vt ex vtrâque vocali mixtus quidam sonus efficiatur.*

ΟΥ *effertur hodie vt u. malè. Quia diphthongus est. Oportet ergò vt geminum sonum sonet: ita vt & ο & υ*
B *audiatur, siue perfectè, siue mixtim & temperatè. Olim Latinis etiam hæc diphthongus in vsu erat. Victorinus.* Nostri etiam quoties eiusdem *soni longa syllaba scribenda esset, & ipsi u adiungebant* ο *litteræ. Inde scriptum legitis* Loucetios, Nountios, Loumen. *Sic apud Festum* Oufentina tribus. *Et in veteri tabulâ:* INDOVCEBAMVS, COVRATO, *& id genus alia apud Lipsium. Aliquando ea ipsa diphthongus pro u breui posita reperitur.* SOVOM, SOVO, suum, suo, *de quibus consulatur Lipsius. Quod Græci pro u Latino*
C *scribunt suum* ου, *id non iure factum, nisi quod postquam vocalium & diphthongorum sonus confusus est, omnia licuerunt. Et si video apud antiquos etiam scriptores hanc confusionem reperiri. Hinc* Numas, *Plutarcho est* Νουμᾶς. Superbus, σούπερβος, *vbi* υ *breue redditur per* ου *& sono & tempore aduersante. Sed quis scit, num hæc ab ipso Plutarcho fluxerint. Nec illud placet, quod quidam*

dam tradunt, duplex u æquiualere τῷ υ Græco, quia duplex u non biformem, sed vniformem sonum habet: sicut duplex alpha, *aut duplex e, licet habeat sonum repetitum seu geminatum.* Murus *quasi* Muurus, *aut, si loquuntur de u consonante, quod aliqui sonare aiunt, vt vv in his vocibus Germanicis* wein/waal/ *id æquè à vero remotum, quia huiusmodi duplex vv est consonãs, quomodo igitur sonum eius verè exprimere potest diphthongus?* A

 B

Caput XI.

DE DIPHTHONGIS IMPROPRIIS.

Diphthongi impropriæ sunt istæ ᾳ, ῃ, ῳ, ηυ, υι, ωυ. De *pronunciatu trium priorum sunt, qui ista statuant, non aliter pronuntiandas esse, quàm vocales, a longum,* η *&* ω, *punctulum enim siue iota subscriptum nihil prorsus ad pronuntiationẽ facere. ac proinde diphthongos esse non sono, sed scriptione, imò ne scriptione quidem, si rem penitius introspicere velimus; cum punctum non soleat in litteris numerari; quamuis hoc non obstet, quia licet pũctum non sit littera, litteræ tamen vicem subit; hinc etiã iota subscriptum nominatur; & si litteræ illius, quæ pũctulum hoc subscriptum habet, diæresis fiat, in iota resoluitur,* πατρῷος, πατρώϊος, μητρῷος, μητρώϊος, *vt &* C

A tunc cum punctum non sub literâ, sed ad latus literæ ponitur ᾳ ῳ.

Quærat quis: si punctum subscriptum nihil ad pronunciationē conducit, quare igitur subscribitur? Nonnulli dicunt, id ideò fieri, vt casum eiusdem alioquin terminationis distinguat, vt τῷ λόγῳ datiuum singularē à recto duali τὼ λόγω, τῇ ἡμέρᾳ à recto ἡ ἡμέρα, & à duali τὰ ἡμέρα, τῇ τιμῇ à recto τιμή. Item vt intelligamus, ex quibus vocalibus facta sit contractio. nam βοᾷς & βοᾷ, cognoscimus propter iota subditum contracta esse ex βοάεις, βοάει. Adhæc si iota subscriptum in ῳ proprium

B sonum edebat, caussæ nihil apparet, cur Attici ad datiuum huius pronominis τούτῳ adiecerint aliud iota. τουτῳί.

Alij admodum vero simile arbitrantur, etiam in his diphthongis iota olim fuisse pronunciatum; nec alio fine, quam pronunciationis caussa has diphthongos repertas fuisse. Id colligunt primò ex ipso diphthongi, hoc est, bisonæ, nomine. Cur enim diphthongi dictæ, si sono nihil ab alpha simplici, alijsq; distant? Secundò, quia olim non subscribebatur, sed iuxtà apponebatur,

C minore tamen formâ, & fermè dimidiatâ, quæ scribendi consuetudo in maiusculis duntaxat remansit. Liquet id ex Dionysio Halicarnesseo. lib. de verborum compositione, & ex Quintiliano lib. 1. cap. 12. vbi dicit. Litteram non solum datiuis casibus in parte vltimâ (Græci) adscribunt sed quibusdam etiam interponunt, vt in ΛΗΙΣΤΗΣ. Quibus verbis significat ληϊστὴς scripsisse

psisse veteres, vt nunc λῃστής. Cur autem ad latus literæ iota adiunctum est, si penitus nullum sonum edebat, si omninò otiosum erat? ne tamen sonus propriarũ diphthongorum cum improprijs confundatur, addunt, iota in his diphthongis valde obscurè & exiliter efferri, & ad hoc significandum minuscula forma pingi, τῇ ἡμέραι τῷ Αἰνείαι, τῷ λόγωι, τῷ δήμωι, longamq; vocalem præcedentem ibi dominari, & sua morâ id efficere, vt iota non nisi tenuiter admodum sonet; non tamen plenè, vt in diphthongo propriâ αι, & hoc discrimine caueri propriarũ & impropriarum confusionem, præcipuè in αι & ᾳ. A

Prætereà sicut Græci vsurparunt duas istas diphthongos ηυ & ωυ, vt opponerentur morâ & tempore his duabus ευ & αυ, nam in his prima litera breuis est, in illis longa: ita reperisse videntur ῃ & ῳ, vt mora & tempore opponerentur τῷ ει & οι, quarum primæ literæ breues sunt, cum in ῃ & ῳ, seu ηι & ωι sint longæ. Quemadmodũ ergo in ευ & αυ, item ει & οι duplex sonus auditur, quia priores his posterioribus opponuntur, ita duplici sono constare debent ῃ & ῳ, quia τῷ ει & οι opponuntur. Quod pari ratione de ᾳ affirmare posset; si certum esset alpha in αι semper esse breue; Tunc enim dicere liceret ᾳ opponi τῷ αι morâ & tempore, ac proinde sicut αι, ita etiam diphthongum ᾳ duplicem sonum edere; qui à se mutuo non distinguantur, nisi quod in αι a exilius & lenius: in ᾳ crassius & latius sonat, vtpote duplici tempore constans; in quo mora longior necessariò facienda est, quæ etiam vim τοῦ iota subscripti aut adscripti infringit; vt longè exilius sonet, quàm in αι. B C

Con-

A Controuersia hæc admodum obscura est, cum in vtramque partem rationes probabiles adduci possint. Nos rem in medio relinquimus, vt quod quis vult, id amplectatur. Hoc fixum ratumq; maneat ex diæresi diphthongi impropriæ, æquè duas syllabas nasci, ac ex dissolutione propriæ θρῇσσα, θρήϊσσα. ἡρῷος, ἡρώϊος. μινῷς, μινώϊος. ᾅδης, ἀΐδης. λῃστὴς, ληϊστὴς. siue iota subscriptum sono aliquo præditum fuerit, siue non. In antiquis certè codicibus calamo exaratis hoc iota siue scriptum, siue ad latus adscriptum, crebrò negligitur, quemadmodum & B ab ipsis Græcis Doribus & Æolensibus; vt vulgo quidem Grammatici tradunt. Fortè quis suspicari posset, illud apud Virgilium aulai esse diæresin à Dorico τᾷ αὐλᾷ prò τῇ αὐλῇ, sed non est ita. Nam aulai, apud Virgilium est patrius casus, qui Doribus τᾶς αὐλᾶς, & vt maximè dandi casus esset, tamen cum diæresis illa non tantùm vsitata sit in vocibus Græcis, sed & latinis, vt patriai, frugiferai, dicere oportet, ae diphthongum latinam olim scriptam instar Græcæ Αι. & ex eius diæresi aulai, pictai, & id genus alia prouenire.

C Tres alias diphthõgos ηυ, υι, ωυ, diximus in Grammaticâ esse diphthongos proprias, quippe duplicis soni, si legitima pronuntiatio obseruetur. Annumerantur impropriis, propter Cacophoniam, vt quidam volunt. Ergo ηυ sonat non vt if, sed vt eeu. Hinc ἤυχομαι, ηὐχόμην, eeuchomeen, non ifchomin nec differt ab ευ, nisi tempore & morâ pronunciandi, υι sonat vt vi, in hac voce cui,

cui, quando est monosyllaba, ἅρπυια. Harpuia. *nō* Harpia, κυνόμυια, Cunomuia. *non* Cynomia. *A Latinis seruari solet hæc diphthongus, Harpyia. Etsi non rarò occurrit*, Harpya, Ilithya, Orithya, *pro* Harpyia, *Ili*thyia, Orithyia. *Sic & veteres Græci simplex* υ *scribebant loco* υι, *Athenæus lib.* 11. παραπλησίως δὲ καὶ τὸ υ γράφουσιν. ὅταν καὶ καθ' αὐτὸ μόνον ἐκφωνῆται, καὶ ὅταν συζευγμένου τοῦ ἰῶτα. Similiter & υ scribunt, tam cum per se effertur, quàm cum iuncto iota. *Etsi longè alia hic Epitomes Athenæi lectio.* παραπλησίως δὲ καὶ τῷ ει ἀντὶ τοῦ ε. A

ων *Ionicis scriptoribus frequens est, vt* θωῦμα *pro* θαῦμα. ὠυτὸς *pro* αὐτὸς, *& id genus alia. Profertur vt* ο, *sed sono vastiore quasi oou, non of, vt vulgus, nec aliter nisi tempore ab* ο *discrepat.* B

Finio de diphthongis, si hoc adiecero. Orum Grammaticum Alexandrinum, qui Constantinopoli docuit, inter cætera ingenij sui monumenta reliquisse itidem commentariolum περὶ τῆς ει διφθόγγου, *teste Suidâ, &* ὀρθογραφίαν περὶ τῆς αι διφθόγγου. *Et Mesalla quosdam totos libros non de verbis modò singulis, sed etiam litteris dedit, vt scribit Quintilianus lib.* 1. *cap.* 12. *Et Adamantius Martyr, seu, vt alij vocant, Martyrius, integrum librum hoc titulo & argumento scripsit de* C
u & b literis, cuius Excerpta in Cassiodori Ortographiâ extant.

* * *
* *

Caput

A

Caput XII.

DE CONSONANTIBVS ET PRIMO DE βῆτα, γάμμα, δέλτα.

Prima ex consonantibus occurrit βῆτα, *quæ vulgò* vita, *duplici errore, tum quia* η *pronunciatur vt iota, tum quia* β *vt u, cum tamen efferendum sit vt* b *latinũ,*
B *quod I. ipsa figura satis indicat. II. versiculus ille Ausonianus.*

Diuiduum Betæ Monosyllabon Italicum B. Ideo diuiduum, *inquit Lipsius, quia mediâ illius & primâ parte effertur* Be. *Taceo ipsum nomen alphabeti. Quis enim vnquam audiuit* Alphauitum? *III. Idem liquet ex illo Ciceronis ad Pætum* bini *&* βινῇ. *significat enim* b *in his duobus dictionibus eodem modo sonuisse. IV. Idem testatum sit ex Cratino, qui* βῆ βῆ, *ait esse vocem ouium, quarum certè est* bê, bê, *non* ve, vè, *multoq;*
C *minus* vi, vi. *Eustathius in Homerum.* β μιμητικὸν τῆς τῶν προβάτων φωνῆς. β *imitatur ouium vocem. Et Varro nostrum* Balare, *deductum ait ab illa ouium voce* be, *hinc oues à Græcis potius* βῆλα, Bela, *quàm* μῆλα *vocandas fuisse: vox enim earum, inquit Varro, nõ* Mee, *sed* bee *sonare videtur. Græcis* βληχᾶν, *&* βληχᾶσθαι *est* balare *ab eadẽ origine. V. Non leue argumentum inde sumitur*

quod

quod latina per b scribi solita, scribunt Græci per β. vt Brutus, βροῦτος, Tiberius, τιβέριος, *& millena talia. Sic Latini voces à β inchoatas, quas ex Græciâ sumpserunt, per suum b signant,* βοῦς, bos, βραχίων, brachium, βαλανεῖον, Balneum. A

Scribunt quidem Græci nonnulla per β quæ Latini per u consonantem, vt βιργίλιος, βαλέριος, σεβῆρος, σέρβιος, βῆρος, βεστιάριον, *& plura talia, pro* Valerius, Virgilius, Seuerus, Seruius, Verus, Vestiarium, *Sed hæc veræ sententiæ nihil officiunt. I. quia necessitate coacti ad β deuenerunt, cum nullam habeant literam, quæ u consonantem exprimat. II. Licet ου aliquo modo videatur exprimere, non tamen exprimit; vocemq; necessario vnâ syllabâ auget, cum nequeat esse consonans,* οὐάλης *enim trium syllabarum est Græcis hac scribendi ratione quod latinis est duarum* Valens. ὀκτάβιος, *quinarum, quod nobis quaternarum. III. Ipsi Græci illa ipsa nomina sæpè non per β sed per ου scribunt.* οὐαλέριοι, οὐεργίλιος, οὐεσπασιανός, *& in Golzij antiquitatibus ter tantum* CEBHPOC, *duodecies* CEOYHPOC *scribitur, vt ait Sylburgius. Et apud Plutarchum* σέρβιος *&* σερούιος, *apud Strabonem* βριγέζουλον, *apud alios* βριέζουλον: *vt satis appareat ipsos Græcos β non tam consilio, quàm necessitate elegisse, nec etiam ad φ confugere voluisse, cum literæ huius sonus ab u consonante longissimè abeat. Nec mirum Græcos aliquãdo β pro u substituisse, cum & latini non rarò id fecerint; hinc ex antiquis monumentis* B C

adfert

A *adfert Lipſius* VIBA, SIBE. CIBICA, CABATOR, PROBINCIA, VNIBERSVS, *pro* Viua, Siue, Ciuica, Cauator, Prouincia, vniuerſus. *Item, u pro* B. VASE, VENEMERENTI, DANVVIVS, *pro* baſe, benemerenti, Danubius. *Nec etiam illud obſtat, quod Latini Græca quædam per β ſcribi conſueta, cum in Latium transferuntur ſignant per u conſonantem, vt* βία, βίος, βιῶν, vis, vita, viuere, *& apud Varronē*, ver, *ex Ionico* βῆρ, βάδω, vado: *nam in his tranſitionibus ex Græciâ in Latiū; aut vice verſâ non ob-*
B *ſeruatur ſemper idem ſonus, ſed plerunq; mutatio aliqua interuenit, prout fert genius linguæ & loquentiū voluntas. Lepidam ſabellam de* Beta *à veteribus Hæreticis confictam refert B. Irenæus li. 1. cap. 17.* Commentum etiam illud aſſumunt, *inquit Irenæus*, quod cum Dominus puerili ætate eſset, atque elementa diſceret, ac ludimagiſter, vt mos eſt, ei dixiſſet: age, dic Alpha. reſpondit Alpha. cumque rurſus præceptor Beta dicere iuſsiſſet: reſpondit Dominus, tu mihi prius expone, quid ſit Alpha, tumque
C quid Beta ſit, ex me audies. *Hæc fabulones illi.*

Ad Gamma venio; quod à multis pronuntiatur ante ε, η, ι, υ, *vt* iota, γένος, ienos. γενεαλογία, ienealogia. γυνὴ, iyni. *Certum, quod vitioſè. Quod tamen vitium in latino* γ *apud multos magis inualuit, quàm in Græco. Eſt autem* γ *ante quamlibet vocalem & diphthongum*

ita efferenda, ſicut efferatur in his vocibus. Ego, λέγω, λέγεις, λέγετε, non Leiete.

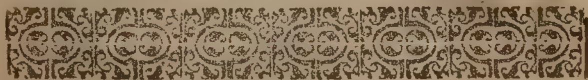
Diximus in Grammaticâ ſecuti communem Grammaticorum præceptionem, ν ante γ ξ, χ, ſonare vt ν ἄγγελος, λύγξ. ἔγχος, quaſi ἄνγελος, λύνξ, ἔνχος, Item ante κ, & tunc ipſum κ ſonum Gammæ induere. πέφαγκα, quaſi πέφαγγα. Mekerchus, & alij reiiciunt hanc regulam quia probabile eſt Græcos, ſi pronunciationem mutaſſent, ipſam quoque literam fuiſſe mutaturos, ſicut mutarunt in συμπληγάδες, pro συνπληγάδες, συμπλοκὴ, pro συνπλοκὴ, κάββαλε, pro κάτβαλε quod ν ante π, & τ ante β collocari non poßit, vt teſtatur Dionyſius. Sed tantum abeſt, vt γ ſequentibus illis litteris γ, ξ, χ, mutarint in ν, vt contrà ſi ipſum ν occurrerit, ſonum illius & mollitiem auerſati, conuertant in gamma, vſitatâ illa orthographiæ regulâ, quod ſemper ν ante γ κ ξ χ, migret in γ, quam ita tradit Gaza: τὸ ν οὐδὲ πρὸ τοῦ γ, ἢ χ ἢ κάππα, ἢ ξ σώζεται συντιθέμενον, ἀλλὰ τρέπεται εἰς τὸ γ. Quâ ratione dici poteſt ν conuerti in γ, vt deinceps ipſum γ, ſicut ν pronuncietur? Potius ipſum ν ſeruari, & γ ſi occurriſſet in ν conuerti debebat. Quid igitur? Inquit alius. Nempe vnus hic etiam eſt ex Grammaticorum neuis. Nam quod ad duplex γ attinet, quid obſtat, quo minus pronuncietur à Græcis, vt à Latinis in aggrego, agger, & aggero? *Nam tantò mollior eſt duplicis γ pronuntiatio, quantò lenior eſt littera, γ quàm κ. At Græci* ἐκκλησία, *latini* Eccleſia *ſcribunt & pronuntiant. Auctor Apo-*

Q   logetici

logetici pro vet. ling. Græcæ pronunt. Non desinimus, A inquit, mirari, quomodo γ sonet litteram νῦ, quæ nequit præponi talibus litteris, nempe τῷ γ, χ, κ, ξ. si enim sonare potest his litteris præposita, cur non & scribi?

Ergo post multas ambages eò tandem nonnulli inclinant, vt putent ante prædictas litteras, nec verum γ, nec verum ν scribendum, aut sonandum, sed ν quoddam, adulterinū à Nigidio, vt Gellius lib. 9. cap. 14. auctor est, vocatum, quale etiam in his latinis nominibus, anguis, angustia, ancora, increpat, incurrit, ingenuus. In omnibus enim his non verum N, sed adulteri- B num ponitur. inquit Nigidius. Nam verum non esse, lingua indicio est. nam si ea littera esset, linguæ palatum tangeret. Addunt, vt hoc adulterinum n à vero & genuino distingueretur, designatum fuisse à librariis specie â forma Gammæ non multum abeunte, ex quâ postea Gamma fecerint, & aliqui etiam figuram litteræ ν. Itaq; summa tandem huc redit, in pronuntiatione non esse vitium; sed in scriptione, non enim scribendum Gamma, sed ν, ac proinde falsam esse regulam suprà allatam, ν ante γ, & alias literas migrare in Gam C ma, & sonare vt ν, non enim migrare, sed manere, licet non verum illud, quod dum pronunciatur, lingua palatum ferit, sed aliud quoddam, alterius, etsi non longè diuersi soni & modi. Hæc si cui arrident; is amplectatur licet: mihi improbabile accidit Græcos Angelum, vocasse Aggelon. Et insolens non est, vt vocabulum aliquod

quod aliter scribatur, & aliter efferatur; an non Gallica lingua his exemplis est plenissima? vt proinde mirandum non sit, etiamsi in his dictionibus Gamma vicem τ̃ νῦ subeat. Quod si quis pertinaciter contendat, vitiosè scribi Gamma pro ν, cum hoc non contendero, dummodo concedat ipsum γ sonare vt N, siue verum, siue illud Nigidianum, inter quæ tam tenue est discrimen, vt ne quidem tenues sine corpore vitæ sint tenuiores & exiliores, quam solent esse istæ Grammaticæ tricæ & spinæ. Delta sonat, vt nostrum D. sono quodam inter τ & b medio. δόλος, ἄδολος. Dolus. Absque dolo. *Satis integrum & incorruptum retinet suum sonum.* A B

Caput XIII.

De ζῆτα, θῆτα, κάππα, λάμβδα.

ζῆτα efferimus nos Germani, inquit Sylburgius, per τσ. Sic & Græci, nisi quod ζ *mollius pronuntiant per* δσ. *Quæ caussa fuit cur Dorica & Æolica dialectus, facta transpositione pro* ζ *vsurpauit* σγ. σδεὺς *&* σδυγὸς, *pro* ζεὺς, Iuppiter, ζυγὸς, Iugum: *Quintiliano* ζ *&* υ *apud Græcos nullæ dulcius spirant. Et approbo, inquit Lipsius. Etsi Appius Claudius, (Capella refert) hanc litteram reformidarit,* quod dum exprimitur, mo- C

rientis dentes imitetur. *De eius figurâ Ausonius.*

A Zeta iacens, si surgat, erit nota quæ legitur N.

θ pronuntiandum est vt th, sicut in Germanico vocabulo Thier, *à Græco* θὴρ, fera. *item* Thür, *à* θύρα, ianua. *Malè confunditur sonus eius cum* τ. *De formâ Ausonius.*

Ansis cincta duabus erit cum iota, leges θ.

Funesta erat olim hæc littera, & mali ominis in iudiciis, quia erat nota condemnationis, καὶ τ̃ θανάτȣ, mortis. *& in Epitaphiis etiam signabatur, tanquam iam*

B *mortui index. Martial. lib. 7.*

Nosti mortiferum quæstoris Castrice signum?
Est operæpretium discere Theta nouum.

Persius Satyr. 4.

Et potis es nigrum vitio præfigere Theta.

Ausonius in impurum Eunum.

Miselle doctor θ tibi sit obscæno.
Tuumque nomen Theta sectilis signet.

Mortem ei precatur, inquit Lipsius, & quidem à laqueo (ea forma est in θ contractâ) & adscribi ad de-

C *functi eius nomen optat Theta. Exempla Epitaphiorum adfert Lipsius lib. de pronuntiat. cap. 14.*

Porrò vt defunctis θ, ita viuentium nominibus præponebatur u testis vitæ adhuc durantis. Exempla suppeditat idem Lipsius. Isidorus ait in breuiculis quibus militum nomina continebantur, τ notam in capite versiculi positam, superstitem designare: θ verò ad vniuscuiusque

cuiusque defuncti nomen solere apponi. Imò antiqui si quid obseruatu notatuq́; dignum in euoluendis libris reperissent id signabant appositâ Græcâ Litterâ χ, *aut* Latinâ L. *quarum illa* χρηστὸν, *aut* χρήσιμον, *hæc* Laudabile *significabat. Contrà etiam ea, quæ improbabant, littera* θ *designabant. Sidonius.* A

Isti, qui volet, exarationi
Distinctum bonus applicare Theta.

Eodem spectat versus Persij paulò antè citatus.

Kappa ab omnibus ferè incorruptè pronuntiatur, non solùm ante consonantes, κλέπτω, ἀκμὴ, κνίσσα, κρᾶσις, *&c. Sed etiam ante vocales & diphthongos,* καλὸς, κόμη, καὶ καῖσαρ, *& in fine dictionis* ἐκ. *A Græcis ad Latinos itidem migrauit. Ausonius.* B

Kappa fuit quondam Bœotia, nunc Latium κ.

non ob vsum, sed ob luxum, inquit Lipsius: Quia C & Q vicem eius satis superq́; obire possunt: nec differũt sono (de vero & germano sono loquor) sed solâ specie. Priscianus. K & Q quamuis figurâ & nomine videantur aliquam habere cum C differentiam, tamen eandem tam in sono vocum, quàm in metro continent potestatem. *Terentianus.* C

Refert nihil K prior sit, an Q, an C.

Itaq; & Q non tam interest litteris, quàm superest. Cur enim C non satis ad eius vices? Fuit olim. Sed visũ hanc addere, quoties u sequeretur (neq; aliter) ad efficiendum pinguiorem illum sonum. Sed de hoc plura Lipsius.

psius. Kappa certè vix amplius locum obtinet in latinis
A dictionibus, & iam olim Ausonius, non nisi in tribus di-
ctionibus agnouit hoc versu.

Hæc tribus in Latio tantùm addita nomini-
bus K.

quæ ex mente Capellæ sunt hæc tria. Kapita. Kalendæ. Kalumnia. Cæterum cum K Q & C eiusdem soni sint, si rectè efferantur, hinc factum est, vt quæ latini per C aut Q. scribunt, Græci signent per suum Kappa. Torquatus, Τορκουᾶτος, Aquilius, Α᾽κύλιος, Aquila. Α᾽κύλας. Quintus, κόιντος, vel κόϊντος. Vetera monumen-
B ta. KOYINTOS.

λάμβδα sonat, vt L. Latinum. λύκος, lupus. λείβω, libo, suumq́ geminum sonum satis integrum retinet.

Caput XIV.

De Literis μῦ, νῦ, ξῖ, πῖ, ῥῶ, σῖγμα, ταῦ.

C

Quod Lipsius de Latinis M & N, hoc & ad Græcas μῦ, & νῦ accomodari potest: M. mugientem illam litteram, omnes rectè. N. tinnientem omnes rectè. In M nulla Græca vox exit. Ausonius.

Vocibus in Graijs nunqnam vltima conspici-
tur M.

Quinti-

Quintilianus lib. 12. cap. 10. Quid, quod pleraque nos illa quasi mugiente littera claudimus M, quâ nullum græcè verbum cadit, at N iucundam, & in fine præcipuè, quasi tinnientem illius loco ponunt, quæ est apud nos rarissima in clausulis. *Sed de N hoc addo, ait Lipsius; mirari me, cum tam suauiter ea sonet, omissam sæpe à Græcis aut mutatam. Illorum enim est* μάλλιος, *qui Latinis* Manlius ὁρτήσιος, *qui* Hortensius. κλήμης, κώστασ, οὐάλης, pro Clemens, Constans, Valens, ναρβωνήσιοι, Narbonenses.

Plerique Grammatici tradunt ν *ante* β μ π, *amisso suo sono efferendum esse vt* μ, τὸν βίον, τὸν μέγαν, τὸν παῦλον, *quasi* τομ βίον. τὸμ μέγαν, τὸμ παῦλον. Hos *magistri pronuntiationis, & inter illos Mekerchus, refellunt, etiam hoc argumento, quod nulla dictio Græca in* μ *litteram desinat. Cur ergo, inquit ille, vbi* μ *non est, illic* μ *fingimus, & germano sono, quasi de possessione exturbato, eum qui proprietati linguæ repugnat, intrudimus? Latini quidam scioli, inquit Auctor Apologetici* pro veteri linguæ Græcæ pronuntiatu; *hanc (credimus) permutationem excogitarunt, ad exemplum & coagmentationem trium inseparabilium (quas vocant) præpositionum,* an, con, in, *spectantes, quæ in* μ *ante tres litteras mutantur, vt* amputo commendo, imbibo. *At illi longè melius cogitare debuissent, Græcas litteras neq; legibus, neque armis Romanorum à primâ institutione consuesse teneri.*

In ξ, non immoror, quia nihil in eius sono vitij. Latini maluerunt ix, quam ξ. de formâ Ausonius.

Mæandrum flexusq́ue vagos, imitata vagor ξ.

Similis ratio litteræ πι. de quâ Ausonius.

Hostilis quæ forma iugi est, hanc efficies π.

Regula ferè communis est π, post μ sonare, vt b latinum, idq́ etiam in diuersiis dictionibus: πέμπω, quasi pembo, *πομπὴν, quasi* pombin. *Sed regula hæc nec ratione, nec auctoritate nititur, Nec peccatur in ῥῶ. de cuius figurâ Ausonius.*

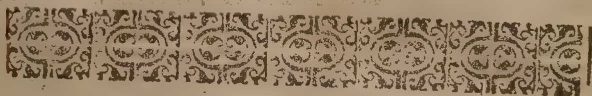
Ausonium si Pe scribas, ero Cecropium P

Ex Rho quod Græco mutabitur in Latium P.

σίγμα, Doribus, San, sonat, vt s latinum. Pindarus κίβδηλον nominauit, eiusq́ odio versus ἀσίγμους composuisse dicitur. Dionysius Rhetor Rho attollit, hancq́ abiicit, & turpi voce appellat θηριώδη. Attici omnes oderunt, & succedaneum ei ferè τ dederunt. Hinc apud Lucianum actio litteræ huius aduersus ταῦ iudicio septem vocalibus commisso. Ex Latinis Messala, ne litteram quidem, sed sibilum esse ait, vt scribit Capella. Fabius asperam pronunciat, & in commissurâ verborum rixantem. Prisci, Atticorum exemplo, pultare, mertare, *pro* pulsare, mersare. *Sed aduersus istos validè tuetur hanc litteram Lipsius; quem legito. Sonus eius apud Græcos & Latinos lenis est, qualis in his* Misi, Piso, visus: *& malè agunt, qui ad s vel ts inflectunt, quasi* sigma *sit aut* tsigma. *ταῦ respondet nostro τ. De forma Ausonius.*

Malus

Malus vt antemnam fert vertice, ſic ego ſum τ. *Quando poſt ν ſequitur τ, tum pleriq; dicunt ſonare* ſαυ *vt* ἀντι, *quaſi* ἀνδι, ταύταλος, ἀντώνιος, Tandalos, Andonios. *Sed hoc aliis, fortaſſe non immeritò, diſplicet. Quia ipſi Græci latina vocabula ſuis characteribus exarantes τ poſt ν integrum relinquunt.* τεσταμέντω, *non* teſtamendo, *vt in Græcis inſtitutionibus Theophili videre licet, vt & in Græcis Eclogis Iuris ciuilis.* A

B

Caput XV.

DE LITTERIS φῖ, χῖ, ψῖ, ET DE digamma Æolico.

Sunt qui velint φ *non aliter efferri debere, ac latinũ f. Sed hos meritò refellit Lipſius, auctoritate veterum & ratione. Nam Terentianus Maurus, & Victorinus Afer lenem ſonum litteræ f tribuunt: & Græco* φ *hirtum & aſperum. Verba Terentiani hæc ſunt de* F. C

Imum ſuperis dentibus apprimens labellum,
Spiramine leni (velut hirta Graia vites)
Hanc ore ſonabis.

Idem liquet ex Cicerone, in eâ quæ pro Fundanio, vbi teſtem Græcum irriſit, quod primam litteram in nomine Fundanius, *dicere non poſſet. quia vt Quintilianus innuit li. 1. cap. 5. vehementiore illam ſpiritu proferebat,*

quasi si esset Pshundanius. Idem Priscianus docet, cùm ait, f litteram ferè similem φ Græcorum.
A Ferè ait. cur? Quia non fixis ea labiis pronuncianda, vt p & h. Optimè, subiicit Lipsius. Figuntur tibi labiæ, & pressim cum nisu clauduntur, cum illud φ exprimis, seruatâ vi p litteræ & adspiratione non neglectâ. Aliter est in f Latino. Etiam Ausonius Græcæ litteræ φ sonum ostendit in quodam Epigrammate, innuens sonare, vt illud phi seu phu, quo solemus vti in tetro odore. Etsi multi crassius pfui alij lenius fi pronuntient; neutri benè, quia
B pronuntiandum vt p & h audiatur.

Sed quia de littera F sermo est, addam aliquid de Digamma Æolico, cuius crebra mentio apud veteres Grammaticos. Dicitur Digamma, seu Digammos, seu Digammon, à figurâ, non à sono, vt rectè docet Lipsius: Picta est enim vt Ⅎ inuersum, id est, vt Gamma Gammę superpositum: Errantq; illi, qui specie cùm F similem faciunt, & si qui antiquorum Grammaticorum Codices hanc figuram præferunt; ij emendatione egent. Nec euincitur hoc ex Cicerone, qui libro 9. epist. ad Atti-
C cum, fundum suum Formianum vocat digamma, quod nomen eius ab f inciperet. non enim respexit ad sonum, sed ad figuram, quæ ab f non abit, nisi inuersione. Digamma hoc Æolicum induxit in Latium Claudius Imperator. Itaque in Claudiani Imperij Lapidibus maximè apparet. DIℲAI AVGVSTAI- & AMPLIAℲIT.

AⅎIT, TERMINAⅎITQVE. Pro Diuæ Augu-
stæ. Ampliauit Terminauitque.

At quis huius Digammæ sonus & vsus; Primò; Cer- A
tum aliquando pro aspiratione h apud Latinos, itemq;
pro aspero spiritu apud Græcos vsurpatum. Hinc illa
Ⅎircus, Ⅎœdus, Ⅎelena, pro hircus, hœdus, Hele-
na. *Et apud Victorinum* Ⅎάμαξα *pro* ἅμαξα. *Apud Pri-*
scianum. Ⅎοῦ *pro* οὗ. *Est cum & pro leni spiritu posi-*
tum est; Exemplum est in Ⅎαἰὼν *pro* αἰὼν, *apud eundem*
Priscianum. Aliquando solius Euphoniæ gratia litteris
interiectum est, vt in Tripode Delphis Byzantium
translato, apud Priscianum, ΔΗΜΟΦΟⅎΩΝ & ΛΑⅎΟΚΟ- B
ⅎΩΝ, Demophoon, Laocoon.

Cæterùm præcipuus & creberrimus eius sonus fuit,
vt u consonantis nostræ. Terentius Scaurus ait: Hanc
litteram u consonantis vice fungi, & poni pro
ea, quæ sit Ⅎ, *sic enim rescribit Lipsius, non F, vt*
vulgo. Annæus Cornutus. Est quædam littera in
Ⅎ litteræ speciem formata, quæ digamma nomina-
tur. Ad huius similitudinem soni, nostri coniun-
ctas vocales Digammon appellare voluerunt:
vt est votum, virgo. Itaque in primâ syllabâ di- C
gammon, & vocalem oportuit poni. Ⅎotum Ⅎir-
go, quod & Æolij fecerunt, & antiqui nostri,
sicut in quibusdam libellis scriptura declarat.
Victorinus. Æoliis Ⅎ idem valet, quod apud nos
u, cum pro consonante scribitur, vocaturque βαῦ
&

& digamma. *Constat ergo* Ⅎ *Æolicum pro u latino*
A *vsurpatum esse. Sed necdum constat; quis sonus genuinus huius consonantis u. Illud constat, u plerisque Germanis malè efferri, qui à littera f nullo modo distinguunt; Illis enim* vinum est finum. Vallum, fallum. Seruus, serfus. *cum tamen necessario debeat inter* F *& u consonantem discrimen constitui; alioquin aut hæc, aut illa in litterarum numero superuacanea foret, u ergo plerique, qui rectè efferre censentur, ita efferunt, vt longè fractius & imminutius sonet, quam f, eumq; sonum reddat, qui melius loquentis*
B *ab ore, quam calamo exprimi potest.*

Verum Lipsius multis rationibus contendit, u consonantem atq; adeò Digamma Æolicum, sonuisse, quasi u duplex, VVinum, VVallum, Seryvum, *quem sonum obseruant adhuc Germani:* Wein/ Waal. Vannus, Wan. Ve, Wee. Verus, Waar. *Quæ sententia Lipsij probabilis est propter argumenta non spernenda, quibus fulcitur. Etsi noua est, nec apud Litteratores trita. Noua inquam est, quoad hanc partem, quæ dicit, u simplicem consonantem sonuisse vt* VV.
C *nam ipsum Digamma Æolicum nihil aliud esse, quam* VV, *multi tradunt, qui tamen hoc de sono consonantis u non concedunt. Alij simpliciter dicunt Digamma Æolicum respondere consonanti u. Qui si darent Digamma sonare vt* VV, *necessariò affirmare itidem cogerentur, u simplex sonare vt* VV. *Nec rectè de Digamma loquuntur, qui dicunt duplex quidem* VV *valuisse; & postea exempli loco adducunt ista:* SerⅎS, Seruus.

CerⅎS.

CerϜs, Ceruus, *quia in duplici illo* vv, *cui Digamma Æolicum æquiualet, neutrum u vocalis est, sed consonans at in vocibus* seruus, ceruus, *& id genus aliis vltimum u vocalis est; non potest ergò per Digamma Æolicum suppleri. Quare vocalis u ad digamma adiungi debet hoc modo.* SerϜus, CerϜus, DaϜus, *&c. Nec illud omittendum; Digamma Æolicum dictum esse Vau, teste Varrone; & Didimo apud Priscianum, & quidem à sono. De quo copiosius clarißimus Lipsius.*

Coronidis loco subiungam versus Terentiani Mauri de Æolico Digamma prout à Mekercho recitantur.

Nominum multa inchoata litteris vocalibus
Æolicus vsus vertit, & digammon præficit.
Æolica dialectus autem mista fermè est Italæ.
Hesperum cum dico Græcè, vesperum cognominat.
Ἑστία sic Vesta facta. Vestis ἐσθὴς dicitur.
Ἶνα, quem Græci vocamus, vim iubet me dicere
Ἔαρ est multis in vsu, & magis poëticum est.
Ἦρ enim natiua vox est: ille ver hoc dictitat.
Quos Homerus dixit ἐνετοὺς, ille Venetos autumat, &c.

Quibus significat Terentianus asperum & lenem spiritum à Latinis Æolico more in digamma, hoc est, in u consonantem verti. χ *valet* ch. *ab eius sono* χῆνες, *anseres, nomen habent. Latini hac litterâ carent; quia vi-*

cem subeunt c & h. At figurâ non carent; quia vt Au-sonius ait;

In Latio numerus denarius Argolicum χ.

Imo hac etiam specie notant litteram, quam χ vocant. De ψ Ausonius.

Furca tricornigera specie pœnè vltima sum ψ.

Laus DEO Virginiq; Matri.

Frustra vivit qui nemini prodest

Paulus

Modo coronantur.
et accipiunt [illegible]

